FRA MINDEBO

Evald Tang
Kristensen

Evald Tang Kristensen

FRA MINDEBO

1. Per Vinters Skjorte

Der var en Karl, der var i Tjeneste i Kjøbenhavn, han hed Per Vinter. Da han havde udtjent og blev permitteret, var han ikke Ejer af mere end tre Skilling, det var alle de Penge, han havde. Alligevel var han saa fornøjet med at slippe ud af det Fængsel, at han gjorde en Vise og gik og sang, og den begyndte saadan:

»Jeg er Ejer af trende Skilling
og kommer aldrig til at trænge.«

Naa, han gik frem ad Vejen og kom ind ad en Skov. Der møder han en gammel Mand, og han hører den Sang.

Saa siger han: »Eftersom du er Ejer af saa mange Penge, vil du da ikke give mig en Skilling?«

»Jo,« siger Per, »den kan du missel gjærne faa, a har nok i de to.«

Han giver ham denher Skilling og bliver ved hen ad Vejen. Den gamle Mand gaar omkring i Skoven og møder ham igjen, og saa forlanger han atter en Skilling og faar den.

Naa, Manden gaar nok en Gang omkring og møder Per for tredje Gang. Han gaar og synger: »Jeg er Ejer af en enlig Skilling og kommer aldrig til at trænge.«

»Saa kunde du gjærne give mig den Skilling.«

»Ja, den kan du godt faa,« og den gamle Mand faar den sidste Skilling.

Saa siger han: »Ja, nu har du vistnok givet mig alle dine Penge, nu skal a gjøre dig noget godt igjen, og a kan gjøre dig ligesaa meget godt, som du har gjort mig. Du kan følges med mig hjem. A har et gammelt graat Øg, a vil give dig, at du skal ikke gaa imellem Huse som hidtil, og a har en gammel Sabel, a har brugt i min Ungdom, den vil a ogsaa give dig, og saa vil a lære dig et godt Raad. Nu er der saadan Krig i England, for den tyrkiske Prins vil have den engelske Konges Datter, og han vil ikke af med hende. Saa er de kommen til at slaas om det, og Tyrkerne er saa nær, at de har belejret London. Nu vil a, du skal tage derover og komme til at tage Del i Krigen. A har ogsaa en gammel Sejersskjorte, som a vil give dig, den skal du trække i, for saa længe du er i den, kan der ingen gjøre dig nogen Fortræd. Alt det, du slaar efter med Sabelen, det slaar du ihjel, men du skal passe, te du slaar ikke efter andet end det, du vil dræbe. Du skal lade det gamle graa Øg raade sig selv og gaa, hvor det vil, saa kommer du til England og mælder dig, at du er nys kommen af den danske Konges

Tjeneste, saa bliver du nok antagen. Men du maa ikke glemme at forlange, at du vil passe dit Øg selv. Skulde det nu træffe, at du skal komme af Sejersskjorten, saa der ingen Redning er for dig, og du kan se, du skal slaas ihjel, saa skal du forlange, naar de har faaet Livet af dig, at blive hakket i Finker, og dem skal de komme i en Mantelsæk og hænge den paa det gamle graa Øg og saa lade den gaa, som den vil. Saa kommer den tilbage til mig igjen.«

Nu havde han sat ham godt i Rette med det hele, og Per Vinter følger saa med og faar Sagerne. Han ud og faar sadlet Øget og hænger Mantelsækken bag ved Sadlen, og saa lader han hende daske af. Omsider kommer han til London, og han mælder sig ved Kongen og vil da høre til Hjælpetropperne.

Ja, Per Vinter skulde være velkommen, og han fik Staldplads til den gamle graa og faar ogsaa Lov til selv at passe den.

Andendagen skal de ud imod Fjenderne. Tyrkerne var saa nær ved London, at der kun var en Dags Rejse til dem. Saa siger Per til Overgeneralen: »Nu maa vi herhen, for her er de fleste Folk.«

»Nej, det kan ikke gaa an,« siger han, »dem kan vi ikke binde an med.«

»Jo, vi maa herhen,« og han sætter den graa i Galop og hugger løs. For hvert Hug faldt der en 3, 4 ad Gangen, og endelig maatte Fjenderne paa Flugt. De retirerede en 2, 3 Mil den Dag, og Per Vinter kommer hjem til Kongen. Saa siger Generalen til ham, at det kunde ikke gaa an at faa Per Vinter ud i Morgen igjen, for han gjorde saadan Uorden, at de ikke fik Armeen samlet de første Par Dage. Sagen var, at han var bleven ræd for, at Per Vinter skulde blive Overgeneral og han selv faa hans Afsked, det var han jo fortrødt ved.

Kongen tykte, det var noget sært Snak, at én Mand skulde kunne gjøre saadan Uorden, og saa vilde han Andendags Morgen selv ud at se, om det virkelig kunde være Tilfældet.

Siden de kommer udenfor, saa siger Per Vinter: »Ja, vi maa herhen, hvor de fleste er.«

Nej, det kunde ikke gaa an, sagde Generalen. Men Per farer jo løs og hugger ned. Kongen staar og ser paa det, og Fjenderne flygter. Ja, den Mand var ikke til at kassere, og Kongen sætter ham til General med det samme.

Nu bliver han ved at ture saa længe, til de faar drevet Tyrkerne langt hen, og saa var de i Sikkerhed for dem. Da der er gaaet nogle Dage, saa siger Kongen: »Du vil vel ikke have min Datter?«

»Jo,« siger han, »men hun vil vel ikke have mig.«

Kongen syntes jo, at Per Vinter kunde nok bestyre Riget, og saa vilde han da hellere give Datteren til ham end til den tyrkiske Prins. Naa, saa vil han hen og høre hans Datter ad, og han spørger om det.

Jo, det vilde hun nok, og saa skal de da have hinanden. Nok er det, de bliver ogsaa gift.

Da de saa om Bryllupsaftenen skal i Seng, saa siger hun til ham: »Det er

dog en forfærdelig skiden Skjorte, du er i,« og hun vil ikke ligge ved ham i saadan en Skjorte.

»Ja, den maa a ikke komme af,« siger han, »for hvis a faar den af, saa er det forbi med mig,« og saa fortæller han hende, at det er en Sejersskjorte, og saa længe han var i den, saa var der ingen, der kunde gjøre ham noget.

»Ja pyt,« siger hun, »her er da ingen, der kommer og tager den fra dig eller gjør dig Fortræd. Nu kan du trække af den i Nat, og saa skal a give dig en anden, saa kan du endda trække i den i Morgen igjen, om du vil.«

Ja ja, det kunde han da ogsaa. Hun henter en fin Skjorte, og han trækker den anden af og lægger paa Stolen ved Siden af Sengen. Nu trækker hun ogsaa af Klæderne og vil da forestille at i Sengen til ham, men i det samme springer der en Lem op i Gulvet, og den tyrkiske Prins kommer op. Han var godt kjendt med hende, kan vi forstaa, og kunde saadan komme ind til hende om Natten. Prinsen snapper Skjorten og jager sig i den, og saa tager han Sabelen. »Kjender du mig nu, Per Vinter?« siger han.

»Ja, a gjør, men vil du nu ikke love mig, inden du slaar mig ihjel, for det bliver nok Enden paa det, kan a tænke, te du hakker mig i Finker, naar du har faaet Livet af mig, og saa kommer dem i den gamle Mantelsæk, der hænger der ude i Stalden. Den hænger du paa det gamle graa Øg, der staar der inde, og saa lader du det gaa, hvorhen det vil. Det kan da ikke gjøre noget, du lover mig det.«

Nej, han skulde ogsaa nok gjøre det. Saa bliver Enden af det, at han hugger Hovedet af Per og giver dernæst Befaling til at hakke ham i Finker og komme dem i Mantelsækken og saa lade det gamle Øg gaa med det, hvorhen det lystede.

Da de havde gjort det og ladet Øget gaa, saa gifter han sig med Prinsessen og sætter den gamle Konge og Dronning i et Fangetaarn, for det de havde været saa meget imod Giftermaalet, og saa er han nu Konge i England.

Det var saadan om Vinteren, dether gik for sig. Saa en Aften rimmer Øget uden for den gamle Mands Vinduer. »Naa,« siger han, »nu er det graa Øg herude, saa er Per nok kommen af Skjorten,« siger han til Konen. Han hen og lukker Døren op, og da staar Øget godt nok uden for.

Naa, saa tager han Sækken og smider den paa Gulvet, og Øget trækker han ind. Han ryster Sækken ud paa Gulvet. »Er du her, Per Vinter?«

»Ja, misæl er a saa.«

»Nu er du nok kommen af Skjorten.«

»Ja, a er.«

Da stod Per Vinter der splitternøgen paa Gulvet, siden han fik det sagt til ham. »Ja, a lod mig da narre,« siger han.

»Ja, det kan a skjønne paa. Men a faar at hjælpe dig endnu en Gang. Nu vil a give dig det Ønske, at du kan skabe dig til hons Dyr du vil, saa faar du se, om du kan faa Skjorten igjen.«

Han skabte sig saa til en Fugl og fløj strags til London. Der skabte han

sig om igjen til et Menneske og gik ind til en Værtshusholder og bestilte Kvarter. »A skal nok betale dig, men a har ingen Penge lige for Tiden,« siger han.

Saa hører han, der skulde være Hestemarked i London Andendagen, og saa siger han til Værten: »Nu vil a skabe mig til en Hest, saa kan du ride til Marked og sælge mig. Men du maa forlange saa meget for mig, at ikke enhver render til og kjøber mig. Du skal bie, til Kongen kommer, for han spørger nok, at der er kommen saadan en stor Hest til Marked, og saa kommer han og vil se den.«

Da Værten hører, hvad Karl det er, han har for sig, saa faar han Kvarter, og Andendags Morgen sætter han sig paa Hesten og rider en Tur gjennem Markedet. Alle Folk vil se den Hest, for ingen havde set én saa stor og svær før, og det kommer i Bladene den samme Dag. Saa rider han hjem igjen og stalder ind, for de kongelige var endnu ikke kommen.

Længere hen paa Dagen rider han atter en Tur over Markedet. Nu var det strags kommen for Kongen, at ingen havde set Mage til den Hest, og saa vil han ned og have den kjøbt til en Ridehest. Værtshusholderen rider omkring, og det varer nu ikke længe, inden han kommer for det kongelige. Han forlanger saa meget for den, at ingen anden end Kongen kan give det, og han vil ogsaa have den. Siden han saa kommer hjem, vil han have Dronningen ud at se den svære Hest, han har kjøbt. Hun følger ogsaa ud med ad Stalden.

»Naa,« siger hun, »det er Per Vinter, du har kjøbt.«

»Per Vinter! ham der blev hakket i Finker.«

»Ja, det er det samme, det er Per Vinter. Gaa du nu hen og hent en Slagter, at vi kan faa ham undlivet, ellers vorder det nok skidt.«

Nu gik der megen Snak i Kongens Gaard om den store Hest, han havde kjøbt, og som han vilde have slagtet, og saa var der en gammel Amme, som ogsaa hørte det. Hun havde været der, imens Per Vinter havde Bryllup med Prinsessen, og hun var jo nysgjerrig og gik ned ad Stalden.

»Er det dig, Per Vinter?« siger hun.

»Ja, det er.«

»Ja, nu skal du jo slagtes.«

»Ja, a skal saa, men du kan nok frelse mig, om du vil.«

»Hvordan skal det gaa til?« siger hun.

»Jo, idet Slagteren slaar mig for Panden, saa skal du være til Stede. Der vil saa stritte noget Blod hen paa dit Forklæde, og det skal du lade til, du bliver fortrødt over, og saa skal du rive Forklædet fra dig og hytte det udenfor Kongens Sovekammervindue. Saa er a frelst den Gang.«

Slagteren kommer, og den gamle Amme kommer, og der var jo mange, der vilde se, hvordan det gik til med at slagte den store Hest. Idet han nu slaar Hesten for Panden, stritter der noget Blod fra Ussen hen paa hendes Forklæde, og hun river det fra og hytter det hen udenfor Kongens Sovekammervindue.

Andendags Morgen stod der saa meget et stads Pæretræ udenfor Vinduet og var groet op der om Natten, og det var fuldt af Pærer. »Aa,« siger Kongen, siden han kom op, »sikket nydeligt Træ her er groet op i Nat.«

Han lukker Slagvinduet op og vil tage en af deher Pærer. Men Dronningen raaber Allarm og siger: »Vaer dig, for det er Per Vinter, der er kommen der at staa.«

»Per Vinter, der er slaaet ihjel!«

»Ja, men faa du Bud efter en Gartner, at vi kan faa det Træ fældet og brændt, saadan at vi kan faa en Ende paa den Per Vinter.«

Den gamle Amme hører nu, at det skal gaa for sig med at hugge det Træ om, der er kommet op, hvor hendes Forklæde laa, og hun lister sig ud og hen til Træet. »Er det dig, Per Vinter?« siger hun.

»Ja, det er.«

»Ja, nu skal du jo skoves og hugges op.«

»Ja, a skal, men du kan nok frelse mig endnu en Gang, om Du vil.«

»Hvordan skal det gaa til?« siger hun.

»Jo, naar du vil komme ud og se paa, hvordan han fælder Træet. Saa vil der springe en Gren hen paa dig, og den skal du tage og gaa hen og hytte i Parken i Kongens Have, saa er a frelst den Gang.«

Andendags Morgen kommer Gartneren med Øgse og Sav og Sager og skal til at fælde dether Træ, og denher gamle Amme er da ogsaa kommen ud for at se, hvordan det skal gaa til. Idet Gartneren nu fælder Træet, — der springer jo altid nogle Grene af ved saadan en Lejlighed — saa springer der én hen paa hende, og hun var helt fortrødt over det, lod hun, og rejser af ned til Parken og kyler den der. Det blev der jo ingen klog paa, og saa fik de Træet brændt op.

Andendags Morgen gaar Kongen ned i Parken, og da sidder der saa meget en yndig Vildand dernede. »Havde en endda haft den,« siger han, »den var endda rar at have til sin Frokost.« Den var ikke svar vild, lod det, og han siger: »Naar jeg kommer af Klæderne og ud at svømme, saa tror jeg, jeg kan sejle ud og tage hende.« Siden han kommer af alle Klæderne og vil til at svømme i Vandet, og griber efter Anden, saa smutter den fra ham og i Land. Skjorten laa der jo paa det andet Tøj, for Kongen var naturligvis trukken af den ogsaa, og Anden griber i Skjorten, og saa skaber den sig om til Per Vinter, og han trækker i Skjorten.

»Kjender du mig nu?« siger han til Kongen, »nu er a kommen i Skjorten igjen.«

Kongen bad ham da om at skaane hans Liv, for han vilde ikke svar gjærne slaaes ihjel.

»Ja, men saa vil a have min gamle Sabel.«

Ja, den skulde han nok faa, siger Kongen, men den var jo inde paa Slottet. De følges saa ad der ind, og han faar Sabelen. Saa tager Per Vinter den gamle Konge og Dronning ud af Fangetaarnet og sætter den unge

Konge og Dronning derind i Stedet paa den samme Plads, hvor de andre havde siddet. Derefter giftede han sig med den gamle Amme, der havde hjulpet ham saa godt, og saa blev han Konge i England, og den gamle Konge og Dronning blev ved at gaa ved ham og havde det godt ogsaa.

Kristen Hovstrup, Taars.

2. Prinsessen i Arabien

Der var en Konge i England, han havde tre Sønner: Frederik, Kristian og Vilhelm. Han var en svag Mand, og da han saa en Dag kom til at se nogle Dokumenter igjennem, der var gjemte i hans Palads, fik han fat i ét, hvorpaa der stod at læse, at der var en Slags Vand i et vist Land, og det Vand kunde kurere for alle Slags Sygdomme, det var ogsaa godt for Kjønhed. Saa sender han strags Frederik og Kristian ud at rejse efter det. Han paalægger dem at hente det og være hjemme igjen, inden to Aar var til Ende.

Men de to Aar gik, og der hørtes ingen Ting fra dem. Kongen var endnu lige svag, og saa spørger Vilhelm en Dag: »Maa jeg ikke rejse efter Vandet?«

»Nej, min kjære Søn,« siger Kongen, »du skal blive hjemme, nu har jeg ikke andre end dig.«

Men han blev ved og fik endelig Lov. Nu rejser han fra et Landskab til et andet, og endelig kommer han til Arabien. »Her vil jeg i Land,« siger han til hans Følge, »og op i Skoven at se mig om, og jeg kommer tilbage til Skibet inden 24 Timer. Men skulde jeg komme imod noget, saa jeg ikke kan komme til den Tid, saa tænder jeg et Blus op af Grene, der kan være jer til et Kjendetegn.«

Han kom saa i Land og red op gjennem Skoven. Der var kun Skov og Ørken til alle Sider. Endelig kommer han til en Eremit.

»Hvor vil du hen?« siger Eremiten, »du er jo en Prins fra England.«

Ja, han vilde hen at søge om noget Vand, der kunde kurere for alle Svagheder.

»Nu følger du den Sti der, og saa giver du Hesten af Sporene og lader den rende til. Henne paa Stien staar der to Kjæmper og slaar paa en Ambolt, dem skal du lige ride forbi, der staar én ved hver sin Side, og du skal ind imellem dem. Saa bliver du ved at ride og kommer til en stor Kjøbstad med Jærnport for. Naar du kommer igjennem den, er du for et stort Bjærg, og der skal du ogsaa igjennem. Saa kommer du til Stedet, hvor Vandet findes.«

Han takker Eremiten for Underretningen og rider. Det gaar, ligesom han havde sagt, men da han var kommen igjennem Bjærget, var Hesten saa udmattet, at han maatte staa af og give den noget Brød af hans Mantelsæk. Det var paa en stor grøn Plads, og da han nu kommer til at se sig om, opdager han tre Sten, som ligger der. Paa den ene Sten stod der med hebraiske Bogstaver: Hvem der tapper af den Sten, han faar ganske frisk og godt Vand. Paa den anden Sten stod der: Hvem der tapper af denne Sten, og drikker af det Vand, den skal blive frisk og sund i alle Retninger. Saa paa den tredje Sten stod: Hvem der tapper og drikker af denne Sten, den skal blive smuk og kjøn. Da han nu har set det, saa tapper han af den Sten og vasker hans Hest og sig selv, og saa blev han saa kjøn, som noget Menneske

kunde være. Dernæst tappede han af den anden Sten og tog noget Vand med sig i hans Flaske. Nu vidste han jo ikke, hvor han skulde hen, og hvordan han skulde komme tilbage, men saa rider han helt stille og kommer da til et stort Slot, der ligger paa højre Haand.

»Der maa jeg ned og se, hvad der er,« siger han til sig selv. Men der var ingen Ting at finde foreløbig. Endelig kommer han ind i et Værelse, hvor der staar et Bord dækket, og saa tager han sig noget at leve af, for han var jo sulten. Derefter kommer han ind i et Kammer, hvor der ligger en Prinsesse og sover. Men hun var ikke til at komme til for ene Klokker, alting var helt tilbunden med dem. Han turde jo ikke næsten røre ved nogen af dem, for at de ikke skulde give Lyd, og hun var da ikke til at komme nær. Endelig finder han paa at trække af hele hans Tøj, og saa optrævler han hans Skjorte i ene smaa Trævler og omsvøber saa hver Klokke med en Trævl. Nu gik han i Seng og lagde sig ved Prinsessen, for han var meget træt. Hun sov og blev ved at sove. Da han havde hvilt sig noget, rejste han sig og gik igjen. Da han kaster Øjet hen paa Væggen, faar han at se, at der hængte et Sværd, og der stod skrevet paa det, at det var et Sværd, der kunde vinde i enhver Strid, naar en blot svang det, og der var en Flaske ved Siden af Sværdet, som en skulde drikke af for at faa Kræfter nok. Han tager begge Dele med sig.

Saa siger han til sig selv: »Jeg maa helst faa Brød og Vin med mig for ikke at omkomme under Vejs. Hvem véd, hvordan det kan gaa«. Han tager saa et Brød og en Flaske Vin, da han kom ud i det Værelse, hvor han havde spist, og endelig rejser han af ned til Stranden. Der nede var de allerede under Sejl, for de havde ventet den Tid, der var fastsat. Han gjorde Tegn til dem, og Matroserne kom saa i Land for at tage imod ham. Men da han var bleven saa kjøn, kjendte de ham ikke nu og vilde ikke tage ham med.

Da de kom ud til Kapitainen, sagde de: Det var ikke ham.

Jo, det maatte det nok være, mente han.

Aldrig saa snart de var sejlet ud til Skibet, tændte han Ilden, og saa tog Kapitainen i Land.

»I maa tage mig med,« siger Prinsen, »for det er Prins Vilhelm.«

Naa, saa kom han om Bord, og de sejler af og kommer til *Frankrig*. Der sender de Bud op til Kongen, at der laa en engelsk Prins paa Reden, om det var tilladt at komme til Taffels.

Jo, det kunde nok tillades, han skulde være velkommen.

Saa kommer der jo ogsaa Brød paa Bordet, og de skar af det og spiste. Saa siger den engelske Prins: »Vi har noget Brød her, vi kan skjære saa meget vi vil af det, der er endda lige meget; saadant Brød har I ikke her.«

»Nej,« siger de, »har I det?«

»Ja, det har vi rigtig nok.«

»Vil I ikke sælge det?« siger den franske Konge, da han saa, hvordan de skar af det.

»Nej, vi vil ikke, men vi vil forære jer det. Men dersom der kommer

nogen og vil kjendes ved det, saa maa I udlevere det, og saa skal der udleveres 10,000 Mand med det.«

Det gaar Kongen ind paa, og saa rejser de derfra og til *Konstantinopel*. Der sender de ogsaa Bud om, at der laa en engelsk Prins paa Reden, og han vilde nok tage Del med dem i Taflet, om det kunde tillades.

»Jo, værsaagod,« siger Kejseren, og de kom ind og kom til at spise og drikke.

Saa tager Prins Vilhelm en Flaske Vin, der stod paa Bordet, og skjænkede og drak. »Det er lige godt god Vin, I har her i Anopel, men det er dog ikke saadan Vin, som vi har i England. Der har vi det saadan, at vi kan drikke af en Flaske, saa længe vi vil, og der er dog lige meget Vin i Flasken.«

»Det var dog mærkeligt,« siger Kejseren.

»Ja, da kan vi godt faa saadan en Flaske Vin herop,« siger Prinsen, og han hentede den, og de drak, og der var lige meget.

»Vil I ikke sælge den Flaske?« siger Kejseren.

»Jeg vil ikke sælge den, men forære den hen. Men det skal være paa den Maade, at kommer der nogen og kjendes ved den, saa skal I udlevere den og 10,000 Mand til Hest med fuld Oppakning.«

Saa rejser de videre og sejler ind til *Spanien*. Der beder Prinsen ogsaa om at komme til Taffels.

Ja, det var der ikke noget i Vejen for.

Der var saadan Ufred i Landet; det var Frankrig, de havde Krig med, og de laa saadan og døjede med det, for de kunde jo ikke slaa dem. Saa siger Prinsen: »Ak, det er dog ikke noget at klage sig for. Jeg har et Sværd, en kan vinde Sejr med, naar blot en kan svinge det. Naar bare I har en Officer, der kan bruge Sværdet, saa kan I let vinde Sejr med det.« Der bliver kaldt én Officer frem og en anden, og de drak af Flasken, den ene lidt og den anden mere og den tredje saa meget, at han kunde tage Sværdet og svinge det runden omkring. Han ud i Striden, og det varede ikke mange Dage, inden han havde slaaet Franskmændene ned allesammen. Saa vilde Kongen kjøbe det Sværd.

Nej, Prinsen vilde ikke have noget for det og forlangte det samme her som de andre Steder. Derfra rejste han saa til *Polen*. Han mælder sig og vil da nok have Lov til at komme til Taffels.

Ja, det var der ikke noget i Vejen for.

Som de nu sidder og spiser, siger Kongen af Polen: »Var det ikke en Prins fra England, der sidder til Bords med os?«

»Jo, det er.«

»Ja, da har vi to Prinser her, som har siddet i Fangenskab i otte Aar.«

»Har I det,« siger Prins Vilhelm, »saa er det vel mine Brødre. De har været sendt ud for at skulle finde noget Vand til min Fader, for at han kunde komme sig, men hvorfor sidder de her?«

»De er sat for Gjæld,« siger Kongen.

Naa, saa betaler han deres Gjæld og løser dem ud. De kommer med ham ud paa Flaaden, og saa skal den til at sejle hjem ad til England. Han fortæller dem nu, hvordan hans Rejse er gaaet, og at han har faaet fat i Vandet. Saa bliver de fortrydelige paa ham og lister dem til at faa Flaskerne fra ham og kommer Møg og Skidt i dem, men Vandet tager de og kommer i andre Flasker.

Da de saa kommer til England, bliver der jo stor Glæde paa Faderen. »Nu har jeg Vandet, Fader,« siger Vilhelm, »og jeg har ogsaa løst mine Brødre. Tag nu og vask dig i det.«

Naa, han vaskede, men jo længere han toede sig, jo mere beskidt blev han, og han sprudede og spragede. Han drak af det, men det var ene Skidt. Saa siger de andre to: »Nej, han har altid holdt dig for Nar, her har vi det rigtige Vand, nu skal du vaske dig i det.«

Naa, han vaskede, og han drak, og det gik helt fortræffeligt, kort efter var han helt kommen sig.

»Ved I hvad, Fader,« siger Kristian og Frederik, »den Vilhelm er et Skarn imod jer, han skulde lægges øde.«

Det var Faderen enig med dem i, og han kommanderer hans Jæger til at tage ham med ud i Skoven og skyde ham og saa komme hjem med hans Hjærte, for Faderen vilde jo ikke selv gjøre det.

De gaar saa med hinanden, Skytten og saa Vilhelm. Da skyder Skytten et Skud. »Saa du noget?«

»Nej,« siger Skytten.

»Ja, jeg syntes, jeg saa en Hare.«

Lidt efter skød han igjen. »Saa du noget?« siger Vilhelm.

»Ja, jeg saa et lille Dyr, der løb.«

»Naa, gjorde du det. Ja, jeg véd nok, du er udsendt for at skyde mig, men det kan du alligevel ikke bære dig til at gjøre. Men nu følges vi ad hen i Faders Dyreskov, og der skyder vi et Raadyr. Saa tager vi Hjærtet af den, det ligner et Menneskehjærte, og det rejser du hjem med til Kongen, men jeg rejser bort herfra og kommer ikke mere tilbage.«

Det gik Skytten ind paa, og de tog Hjærtet ud af Raadyret, og han kom hjem med det. Prinsen rejste nu omkring i Landet og kom til sidst ind paa Vestkysten af England. Der kom han til at tjene hos en stor Grosserer og tjente hos ham i mange Aar.

Nu skal vi høre lidt om Prinsessen, der laa og sov. Hun vaagnede op om Morgenen, og da saa hun, hvordan alle hele hendes Klokker var bespændt med Regler, og hun kunde da ikke forstaa, hvordan det var gaaet til. Slottet havde før været forønsket, og derfor var det, hun laa og sov, men nu stod det i sin fulde Glands, som det før havde været. Hun kunde altsaa skjønne, at der var én Ting særdeles, der havde været der. Nu styrer hun sit Rige en Tid lang, som før det blev forønsket, men saa kommer Tiden, da hun føder en Søn. Ham lader hun oplære i det kongelige Væsen, og han bliver en 13, 14 Aar.

Saa tykte han, det var sært, han havde ingen Fader, og talte med hende om det flere Gange.

Ja, hun kjendte ikke hans Fader, siger hun.

I Skolen lod de ham det ogsaa høre saadan af og til, at han var uægte født. Endelig beslutter han sig til, han vil have hans Fader opsøgt. Han faar hans Moder til at udruste en Flaade, og nu vil han om at se, at han kan finde ham. De sejler saa og kommer til Frankrig, lægger sig ind der paa Reden og sender Bud op, at hun var Arabiens Dronning, der ønskede at komme til Taffels.

Saa laa dether Brød paa Bordet, og de skar allesammen af det, og der var endda lige meget igjen. Da siger Dronningen: »Det sidste jeg saa dether Brød, var det mit.«

»Ja, det er foræret os af en Prins i England,« siger Kongen, »men vi er pligtige at udlevere det, naar nogen kjendes ved det, og saa 10,000 Mand.«

Ja, Brødet brød hun sig ikke om, men Folkene vilde hun godt have. Saa kom de sejlende til Konstantinopel, der lagde de sig paa Reden og sendte Bud op, og saa kom de til Taffels.

De skjænkede Vin af en Flaske, og der var endda lige meget i den. Saa sagde Dronningen: »Det sidste jeg saa den Flaske, var den min.«

»Ja, den er foræret os af en Prins fra England,« sagde Kongen, »men paa den Maade, at hvis nogen kjendes ved den, saa skulde vi udlevere den og desuden 10,000 Mand til Hest.«

»Flasken maa I godt beholde,« sagde hun, »den bryder jeg mig ikke om, men Soldaterne vil jeg nok have.«

Hun fik dem, og saa sejlede hun videre, til de kom til Spanien. Der lægger de sig inde paa Reden, og saa sender de Bud op, at Dronningen i Arabien laa der ude og ønskede at blive budt til Taffels, om det kunde passe dem.

Ja, det var ikke sært, hun skulde være velkommen.

Saa blev hun og hendes Søn og Følge sat til Bords. Der hængte flere Sværd der inde paa Væggene, og hun saa paa dem. Saa siger hun: »Der hænger et Sværd, det sidste jeg saa det, var det mit.«

»Var det det?« siger Kongen, »ja, det er bleven mig foræret af en engelsk Prins, men paa det Vilkaar, at hvis der skulde komme nogen og kjendes ved det, saa skulde jeg udlevere det og saa desuden give ham 10,000 Mand.«

Ja, Sværdet brød hun sig ikke om, men Folkene vilde hun godt have, og saa fik hun dem jo og rejste videre.

Saa kom hun til Polen. Der kom hun ogsaa til Taffels, og saa fortalte Kongen om den engelske Prins, der havde været der, og om hans Brødre, som han havde udløst af Fangenskabet. Endelig spørger han, om hun ikke forlangte noget.

Jo, hun vilde nok have en Krigshær, og saa fik hun ogsaa der 10,000 Mand.

Endelig sejler hun til England. Hun gaar i Land og opslaar hendes Telt i

Nærheden af Hovedstaden. Saa sender hun Bud ind til Kongen, om han havde ikke nogle Sønner, der havde rejst efter Livsens Vand til ham, for saa skulde de komme ud til hende.

Jo, der blev svaret jo, han havde to Sønner, Kristian og Frederik, og saa skal de jo ud og vise sig for hende. Først kommer Frederik. Hun havde belagt hele Vejen ind til Byen med rødt Skarlagen; men han turde ikke ride paa det og red saa ved Siden af. Da staar hun og ser paa, hvordan han kommer, og Sønnen staar ved Siden af hende.

»Er det min Fader?« siger han.

»Jeg véd det ikke,« svarer hun, »jeg kjender ham ikke.«

Da han nu fremstiller sig, siger hun: »Hvorledes har du været, da du var hos mig sidst?«

Det kunde han ikke svare til.

»Har du set mig før?« siger hun.

»Nej.«

»Ja, saa er her en Galge, du skal hænges op i, har du en Broder?«

Ja, han havde.

Saa blev der sendt Bud efter ham. Men ham gik det kort sagt lige saadan, for han vidste heller ingen Ting og kjendte hende ikke. Han blev altsaa ogsaa ophængt.

Nu blev der atter sendt Bud ind til Kongen, om han havde en Søn til.

Nej, han vidste i alt Fald ikke, hvor han var, og det var ogsaa én, som ikke var til noget.

Ja, han skulde skaffe ham, ellers lagde hun Staden og Riget øde.

Da hun nu havde saa stor en Krigsmagt med sig, turde han ikke staa imod, men bad om Henstand i fjorten Dage, og saa blev der sendt Bud ud efter ham alle Steder og opslaaet Plakater alle Vegne. Saa kommer Grossererens Husjomfru ind en Aften og siger, om det kunde ikke være deres Handelsbetjent, der blev lyst efter, for der kom aldrig Brev til ham, og han holdt sig altid for sig selv. Grossereren kalder ham ind til sig og spørger, om det er ikke Prins Vilhelm. Saa maatte han til at bekjende, hvem han var.

»Ja, du maa uopholdelig afsted,« sagde Grossereren, »for der bliver lyst efter dig.«

Nu troede han jo, hans Liv havde Ende. Men det kom ikke til at gaa saa galt til. Da han kommer til Hovedstaden, er Kongen saa glad ved ham, for nu var det jo den eneste, han havde, da de andre var blevne hængte i Galgen. Saa skal han ud at ride, for han skal jo ned at fremstille sig for den fremmede Dronning. Men han gjorde sig tradsig og vilde ikke ride derud. Anden Dagen beder hans Fader ham igjen om at tage derud. Nej, det gik lige saadan, han vilde ikke. Endelig tredje Dagen siger han, om de havde ikke hans gamle Mundering, han var i, da han kom hjem. Jo, den var paa Munderingskammeret. Saa blev den hentet, og han kom i den og kom op at ride. Saa red han derned, te Pjalterne af Skarlagenet stod op omkring

Fødderne af Hesten. Dronningen stod uden for sit Telt og betragtede ham, og Drengen stod ved Siden af hende.

Saa siger han: »Er det ikke min Fader?«

»Jeg haaber det, men véd det ikke,« svarte hun.

Da han nu kom frem for hende, sagde hun: »Hvorledes var du, da du var hos mig sidst?«

»Ligesom jeg er her med Støvler og Sporer paa.«

»Kjender du mig da?«

»Jo, jeg gjør,« siger han.

»Det er rigtigt,« siger hun, »der er din Fader,« siger hun til Sønnen. »Du skal med mig hjem, og vi skal have hinanden. Dine Brødre hænger i Galgen der henne.« Saa fulgtes han med hende til Arabien, og de blev gift og lever godt der.

3. Per Degn og Præstens Moder

Der boede en Mand her ude ved *Vind Skov*, og han hed egentlig *Søren Tandholm*. Af og til fik han en Arvepart, men det blev ikke kjendt paa ham, og han fik aldrig noget ud af det, for Pengene gik gjærne overstyr for ham. Endelig havde han igjen faaet en Arvepart, og den skulde nu anvendes til Handelen, havde han bestemt. Men han kjendte ikke stort til dether Handelsvæsen, det gjorde derimod en Svoger, han havde nede paa *Kasted* Mark, der hed Johan, han kjendte Handelen til Gavns, og saa skulde de hjælpes ad. De bestemte dem saa til at være Gaaseprangere, og de begav dem paa Rejse ned norden for Randers for at kjøbe en Drøft Gjæs op.

Men da de kom til Randers, saa havde Søren Tandholm kast hans Penge hen. Saa maatte de gaa tilbage igjen og finder dem ogsaa tæt ved Galten Præstegaard. »Nu vil vi sali ikke længere,« sagde Søren, »vi har kast Pengene hen én Gang og kan gjøre det igjen.«

De gaar saa ind i *Galten* Præstegaard for at spise en Bid Brød. Præsten spørger dem om, hvad de var for nogle Handelsmænd.

»Ja, vi er Gaaseprangere.«

»I véd vel ingen, der har fede Svin at sælge,« siger Præsten. »I kommer saa meget omkring.«

Jo, de vidste en Kjøbmand i Randers, der havde 24, og de var rigtig fede.

»Ja, det var jo rart, jeg fik det at vide,« siger Præsten, og han sender hans Avlskarl afsted til Randers for at kjøbe de 6 bedste, Kjøbmanden havde.

Dem kommer han saa ogsaa med. Saa var der en gammel Prygl der nede i Byen, de kaldte *Per Degn*, han ringede Klokken Morgen og Aften, og ham bliver der sendt Bud efter, han skal komme og hjælpe dem at faa dem slagtet, for han gik saadan og hjalp ved et og andet baade der og i Byen.

»Ja,« siger han Præsten, »det er nu godt nok, men naar vi faar nu det mange Flæsk, hvordan skal vi saa faa det saadan hængt op, at vi kan have det i Behold.«

»Ja vi kan hænge det i Vavenset,« siger Per Degn, »for saa kan a passe paa det, og se efter det Morgen og Aften, og saa kan I hente der oppe ved mig, naar I vil, og har Brug for det.«

Men det ene Svins Flæsk beholdt de hjemme i Præstegaarden, og saa blev de andre hængt op efter Per Degns Raad. Han var jo ikke saa tosset, for han tog af og til en god Skank hjem og solgte til andre, hvem der vilde kjøbe af ham.

Da Præsten var bleven færdig med det Svins Flæsk, saa var Per Degn ogsaa bleven færdig med de andre fem, og for nu at komme fra det paa en god Maade saa kravler han en Aften op paa Taget af Vavenset og river nogle Tagsten ned. Da nu Præsten sender Bud efter det andet Svin, for de skulde have noget mere Flæsk at bruge, saa foregiver han, at de er staallenes om

Natten.

»Det var rart,« siger Præsten, »ja, vi maa have noget mere,« og saa sender han hans Karl afsted efter 6 til af de bedste, de havde i Randers.

De kom ogsaa, og Per Degn blev hent, den Gang de skulde slagtes, for han skulde jo hjælpe til med dether som sædvanlig. »De Svin skal ogsaa op i Vavenset og hænge,« siger Præsten, »lad os se, om de kan gaa den samme Vej.«

Præsten han havde en gammel Moder, og hun var bleven noget barnet, men havde lige godt faaet Mistanke til Per Degn, te han var noget Skyld i, de andre var bleven væk, og saa begynder hun at sludre om, te en kunde jo da nok tænke, det var Per Degn, der havde taget dem. Saa giver hun Præsten ind, hvordan han har at bære sig ad. »Du skal sige, at du skal til at gøre en Rejse til Kjøbenhavn. Men saa skal du stoppe mig i en stor Kiste, du har, og saa skal den ned til Per Degn og staa, til du kommer hjem igjen fra Rejsen.«

Saa blev det da saadan, te hun kom i Kisten, og Præsten havde givet hende Brød og Kjød og Flæsk og Ost med, for hun skulde jo ligge og leve godt. Saa bliver Kisten baaren ned til Per Degns at staa, og Per Degn han faar noget af det syvende Svin samlet hjem.

Men lige som han kommer med en god Skaldt og smider paa Bænken med de Ord: »Her er nu et godt Stykke af Præstens det syvende Svin,« saa begynder den gamle at præke op der inde i Kisten og sige: »Ja, a kunde jo nok tænke, te a behøvede ikke at ligge her for at faa det at vide;« hun var som sagt noget barnet.

Men Per Degn stod netop tæt ved, og han hører, det sludrer der inde i Kisten. Saa tager han en Hammer og Tang og vil brække den for at se, hvordan det hængte sammen. Da laa denher gamle Kjælling og gabte lige op opaa ham. Per Degn bliver arrig, og han tager en Kniv og skjærer Munden ud til begge Ører paa hende, og saa tager han den største Pølse, der var i Kisten, og stopper ned i Halsen af hende, saa han kvæler hende med det samme.

Den Gang Præsten han kommer nu hjem fra Kjøbenhavn, saa vil han have Kisten hent hjem, og det sker ogsaa. Da de lukker Kisten op, og han ser den Elendighed, saa siger han: »Aa Herregud, nu har det gamle Skind ikke kunnet se at bjærge sig, den Pølse er skreden for langt ned i Halsen af hende og har kvold hende.«

Der kommer nu Bud efter Per Degn, om han vilde ikke komme op i Præstegaarden, Præsten han vilde snakke med ham. »Hør, Peder,« siger han, »kan du ikke faa min Moder besørget af Vejen en Aftenstund, saadan og saadan er det gaaet til, og jeg er kjed af at kaste Muld paa hende.«

»Jo, det kan a vel nok,« siger Per Degn, og han faar hende stoppet i en Sæk, og saa rejser han af med hende. Sækken kyler han i en Krog inden Døren ved sig selv, og om Natten tager han hende og bærer hende op i Præstegaarden igjen. Nu havde de været ved at brygge den Dag, og saa

sætter han hende paa Hovedet i Ukarret (det Kar, hvori Øllet staar og gjæres), og gaar nok saa frit hjem igjen.

Om Morgenen, da Pigerne de kommer ud og skal se til Øllet, da staar denher gamle Mo'r der, og Pigerne ind til Præsten og fortæller ham den Elendighed. Han kommer ud og ser, hvordan hun staar der, og saa siger han: »Aa Herregud, nu har hun været tørstig, og har ikke kunnet se at bjærge sig, saa er hun plumpet i Karret. Gaa ned og hent os Per Degn.«

Han kommer, og Præsten siger til ham, aldrig snarere han ser ham: »Hun er sku kommen igjen; du kommer til at skille mig ved hende endnu en Gang.«

»Ja, a kan jo nok faa hende af Vejen,« siger Per Degn, »men der skal Penge til.«

Dem faar han ogsaa. Saa spænder han for Præstens Vogn og tager hans bedste Heste, og saa kjører han til Randers med hende. Der kjører han op ad én Gade og ned ad en anden og kjørte, ligesom han vidste ikke, hvad han kjørte efter. Imeldergodtid gjør han Hold uden for en Skomagers Vinderer, og der sidder han paa Vognen og vinker og vinker ad Skomageren, han skal komme ud.

Ja, han kommer endelig, og saa var det da, te Per vilde have Maal af hans gamle Moder, hun skulde have et Par nye Sko nu paa hendes gamle Alder.

»Du kan værsgod og lade hende komme af,« siger Skomageren.

»Nej, det kan hun ikke, du kan nok tage Maal af hende paa Vognen.«

Saa maatte han ind efter hans Maal. Nu faldt det ham lidt ulejlig med at komme til Foden og faa Maal af den. »Let din Fod,« siger han til hende.

»Du maa tale lidt højt til hende,« siger Per Degn, der sidder omme paa Forsmækken, »for hun er noget tunghør.«

Skomageren blev vranten over det, te han kunde ikke ret komme afsted med at faa Maal opaa Foden, og saa tager han i den og giver et hurtigt Rip, te hun vælter ned paa Stenbroen.

Saa begynder Per Degn at huje og skrige og tage paa og siger: »Nu kan det være, hun har brækket baade Arme og Ben, hvordan er det dog, du staar og bærer dig ad med hende!« og han staar saa af og begynder at lette ved hende.

»Aa,« siger han, »tu hun er jo død.«

»Hvis, hvis, ti stille,« siger Skomageren.

»Nej, a vil,« som han kunde bande, »ikke tie, du har jo slaaet hende ihjel her paa Stedet.«

»Ti stille,« siger Skomageren, »a vil give dig 500 Daler, hvis du vil tie.«

Dem fik han, og saa vender han hjem efter. Der gik jo Kræmmere den Gang, og saa sidder der en Kræmmer i Vejgrøften og sover. Per Degn gjør Holdt, staar af og tager Posen fra Kræmmeren, gaar saa et Stykke hen og tager Krammet ud og vrider Kjællingen i den i Stedet. Posen stiller han op paa sin Plads igjen og saa kjører han hjem med Heste og Vogn.

Præsten spørger strags om, hvor hans gamle Moder er bleven af, men Per Degn svarer blot: »Ja, nu bliver hun nok henne.«

Det træffet nu hverken værre end bedre, te den Kræmmer kom fra Randers og gik efter Galten, og da han altid plejede at handle i Præstegaarden, saa vilde han jo ogsaa derind den Gang. Pigerne fik at se, te Kræmmeren kom ude paa Vejen, og de ind og fortæller Madammen dether. Nu havde Præsten lovet hende en ny Kjole, saa fage Kræmmeren kom, og hun blev nu saa lykkelig og glad over den nye Kjole, hun skulde have.

Aldrig saa saare han kom ind, saa siger hun: »Har du smukt Kjoletøj i Dag?«

»Udmærket,« siger Kræmmeren.

Saa skal han jo til at løse op for Posen. Nu var Kjællingen spændt saa haardt ned i den, te da han faar løst op for den, saa rækker hun op i en Fart med denher store Mund, og Kræmmeren bliver saa forskrækket, te han render ud fra baade Pose og Kjæp.

Præsten kommer jo strags til Stede, og da han faar Øje paa, hvordan det har sig, saa siger han: »Da er det ogsaa strængt med det gamle Skind, nu maa de saa mænd bære hende hertil, for det hun ikke kan gaa. Rend hen og hent Per Degn!«

»Hun er kommen igjen,« siger Præsten, lige saa snart han kommer.

»Ja, a tvivlte paa det,« siger han, »Pengene de slap for tidligt op.«

»Men véd du, hvad jeg tror,« siger Præsten, »jeg maa hellere tage den gamle Følhoppe og ride min Vej, det er vist den, hun vil hjem og se til, for den har været i Gaarden i saa mange Aar, og hun holdt saa meget af den, saa kan hun da blive fri for at komme tiere.«

»Ja, det kan godt være,« siger Per Degn.

Nu havde hun haft Føl det samme Aar, det havde Følhoppen, og saa tager Per en gammel Bøsse og fik bunden ved Siden paa Kjællingen, og saa fik han hende sat op paa Føllet og bunden fast paa den. Den Gang nu Præsten er kommen op at ride og kommen ud af Gaarden, saa løser Per Degn Føllet og lader det løbe bag efter. Det længtes jo efter Moderen, og Moderen efter Føllet. Øget vil ikke vel fra Byen, det kronniede efter Føllet, og Føllet vil hen til Moderen. Der var saadan en Stenmur paa begge Sider af Vejen op imellem Præstegaarden og Kirken, og der kommer Præsten til at se sig tilbage.

»Uha,« siger han, »der kommer hun og vil skyde mig.« Han basker jo paa det gamle Øg, og hun løb jo, hvad hun kunde, men Føllet kunde ligevalle løbe stærkere. Da han saa kommer om ved en stor Dam, saa var der ingen anden Udvej for ham end at ride derud, der troede han jo ikke, hun vovede at ride ud i. Men hun lige godt bag efter ham. Det gamle Øg kunde ikke holde ud at svømme med Præsten, og saa drond de begge to. Føllet kunde ikke sandse at svømme i Land, og den kunde da heller ikke bære den gamle, saa hun blev der ude og hele Redeligheden blev der, og saa er den Historie forbi.

Niels Rask, Mundelstrup.

4. Den æggelystne Præst

Der var en Præst i *Voer* for et hundrede Aar siden eller ogsaa to, han var bleven saa lysten i Pandekager, og hans Kone døjede saa forfærdelig for at skaffe alle de Æg, han kunde spise. Saa var der en gammel Kone, som gik noget der i Præstegaarden og hjalp til med et og andet, og hende snakkede Præstekonen med om det og klagede hendes Nød; hun kunde ikke tilfredsstille hendes Mand, om hun kunde ikke hjælpe hende?

»Ja, a véd det ikke, nu skal a se, hvad a kan gjøre.«

Om Søndagen, da Præsten var taget hen til Annexkirken, tager Konen sig for at møde ham noget Tag, før han kommer hjem til Præstegaarden, og siden hun var i Nærheden af ham, saa siger hun: »Aa-aa-aa, gaak, gaak, gaak!« og saa lagde hun et Æg i Stien. Hun gik et bitte Stykke igjen og saa satte hun sig og sagde: »Aa-aa-aa, gaak, gaak, gaak!« Da hun har rejst sig, ligger der igjen et Æg.

Naa, saa naaer Præsten hende: »Hvad er der ved det, Marie, I klager jer saadan? vil I ikke kjøre med hjem.«

»Nej, a har ikke Tid, a har lovet Fruen nogle Æg, I skulde have til jer Middagsmad, men a har ikke faaet dem gjort end.«

Saa bliver Præsten gal i Hovedet og siger lige saa hastig til Karlen: »Kjør!«

Da han kommer hjem, staar der en Pandekage paa Bordet, han skulde have til Middag. Han farer hen og lægger til den, te det stegler ud paa Gulvet baade Kage og Tallerken. Han vilde ikke have den Pandekage, der var lavet af de Æg, den lede Kjælling havde gjort, og fra den Tid af smagte han aldrig mere Æg.

Kristen Kristoffersen, Taars.

5. Et andet Sind

Der var en Kone, der havde tre Sønner, og hun besad stor Rigdom. Saa tilbød hun dem, at hvilken af dem der vilde lade hende begrave ved *Troms Kirke* i Norge, den skulde have alt det, der var efter hende. Men saa var der ingen af de to ældste, der vilde have med det at gjøre. Den yngste af dem gav hende derimod Løfte paa det, og den Gang hun saa ved Døden afgik, tog han det, der var, og lod hende begrave som andre Mennesker i den samme Kirkegaard som alle andre Egnens Folk. Saa siger Brødrene til ham, at han havde jo lovet Moderen at faa hende begravet ved Troms Kirke, og derfor havde han faaet hendes Midler, nu vilde de til at føre Sag med ham om Arven, for den gjorde de Fordring paa Part i.

»Ja,« siger han, »I faar ikke noget, for Sagen er den, at da hun var død, da fik hun et andet Sind.«

Jens Mark, Vogslev.

6. Moderens Formaning

De Folk, der boede i Kjølhus i *Sønderholm*, de var saa grov fattige. Saa havde de en bitte Dreng, og da de skulde til at dø, havde de ikke noget at give ham til Arvepart. Men saa sagde hans Moder til ham: »Du skal huske paa, hver Gang Klokken ringer, at lægge dig paa dine Knæ og læse dit Fadervor, og naar du ser nogen le, saa maa du ogsaa le, og naar nogen græder, saa skal du ogsaa græde.«

Saa døde Forældrene, og nu stod han ene i Verden. Hans Fader havde raadet ham til at høre ned til Herskabet paa *Restrup*, om han kunde ikke faa Tjeneste der, og saa gik han derned.

Herremanden saa paa ham og sagde: »Du kan jo ingen Ting bestille, men jeg vil lige godt tage dig, da du staar alene og ingen Forældre har, du kan da gaa Ærender.«

Herremanden havde en Datter paa den samme Alder, og de var lige store, saa de gik da og spøgte sammen. Men han huskede, hvad hans Moder havde sagt; naar hun lo, saa lo han ogsaa, og han græd, naar hun græd. Det traf saadan en Dag, der var nogle af Pigerne, der slog nogle Legesager i Stykker for hende, og saa græd hun. Da græd han lige saa stærkt. Det gav Folkene paa Gaarden jo Agt paa.

Nu gik Tiden hen, til de blev voksne. Drengen han var godt lid af Herremanden, og han var villig og knøv. Men saa var der nogle, der sagde til Manden, te der maatte vist være Fejl ved det, Karlen gik nok og var bleven gode Venner med hans Datter. Det kunde han ikke lide, og han gik nu og passede dem op og kom ogsaa selv ind paa det. Saa vil han have ham væk. Han faar i Sinde at skrive et Brev ned til Møllerkarlen i Restrup Mølle, det var jo hans egen Mølle, og deri stod, at Overbringeren skulde kastes paa Møllen og males ihjel, for han vilde være gode Venner med hans Datter. Saa sender han Drengen afsted med det Brev, og han gaar med det en Morgen tidlig, aldrig saa snart han var kommen op.

Han gik nu nok saa villig, men da han var kommen lige uden Porten, saa ringer Kirkeklokken til Morgen i Sønderholm Kirke. Han falder strags ned paa sine Knæ og læser sit Fadervor.

Det fik Staldkarlen at se, og han render hen og giver ham nogle gode Lussinger: »Du skulde have, din dovne Slog, du giver dig saa gode Stunder til at forrette de Ærender, du har faaet at gaa med.«

Drengen stikker i at græde, og Karlen snapper selv Brevet og gaar med, for han vilde gjærne gjøre sig sleg for Herremanden. Den Gang han kommer nu ud til Møllen med Brevet, og de faar det læst, saa tog de ham og smed paa Møllen, og han blev malet ihjel med det samme. Drengen kommer daskende lidt efter, Brev havde han jo ikke at besørge nu, og han véd snart ikke, enten han skal gaa derhen, eller han ikke skal. Da kommer Herremanden selv for at se, hvordan det er gaaet, og han forundrer sig jo

over at se ham. Saa spørger han ham ud, og Drengen fortæller, hvordan det er gaaet. Da han var falden paa Knæ, for det han hørte Kirkeklokken, var Staldkarlen kommen i det samme og havde slaaet ham og taget Brevet. Herremanden skynder sig nu ned til Møllen og hører der, hvordan det er gaaet med Karlen. Det bliver han jo baade ærgerlig og harmet over, da Karlen var svært til Maade for ham, men da saa Drengen fortæller ham, hvordan hans Moder havde paalagt ham, før hun døde, at lægge sig paa Knæ, naar Kirkeklokkerne ringede, saa kan han jo forstaa, at han er uskyldig i det hele, og han fik endnu mere Godhed for ham. Det var, ligesom han skulde frelses, og omsider indvilgede Herremanden ogsaa i at give ham Datteren til Ægte.

Juliane Marie Povlsdatter, Vogslev.

7. Prinsessen i Højen

Der var en Konge, der hed *Lind*, og han havde en Søn. Saa var der en anden Konge, der hed *Find*, og han havde en Datter. Forøvrigt var de de bedste Venner af Verden, og det var Bestemmelsen imellem dem, at deres Børn skulde være et Par. Men som saa tit blev de Uvenner omsider, og saa maatte de unge hverken se eller høre hinanden. For at nu hans Datter ikke skulde faa Prinsen, lod Kong Lind en Høj udhule, og der inde lod han lave en Bygning til Datteren, og saa blev hun sat derned, og der blev givet hende Mad med til syv Aar. Naar de var omme, kunde hun vel ikke huske Prinsen mere, mente han. Saa blev Højen muret til, og ingen vidste nu af hende at sige. Kong Finds Søn rejste al Verdens Steder og søgte, men fandt ikke Prinsessen.

Det blev værre med Uenigheden imellem de gamle, og til sidst kom de i Krig med hinanden. I den Krig faldt de begge to, og da der ingen Arving var at finde til det ene Rige, blev Kong Finds Søn Arving til dem begge; der var jo ingen til at gjøre ham Kong Linds Rige stridigt, og saa lagde han dem sammen til ét. Han blev ved at lede efter Prinsessen, men saa opgav han Haabet og rejste ud og fandt sig en anden Brud. Han lidde hende rigtignok ikke ret, men nu skulde han jo have sig en Kone. Saa var de syv Aar til Ende, og Pigen der nede i Højen havde ingen Ting at leve af. I Førstningen havde hendes Fader ladet noget gaa ned igjennem et bitte Hul til hende, men det var hørt op, og nu led hun Mangel. Saa vidste hun ikke, hvad hun skulde gribe til, Højen var groet efter, og hun tænkte da paa at grave sig ud med hendes Hænder for at komme ud paa en Maade. Det var et møjsommeligt Arbejde, men endelig fik hun da saa meget Hul, at hun kunde række en Haand ud. Lige i det samme hængte der en Flagermus paa en Busk, og den fik hun fat i og vrikkede Hovedet af den og drak dens Blod, for hun var færdig at forsmægte. Kroppen trak hun helt ind til sig og tog saa Skindet af, spiste Kjødet, men gjemte Skindet til siden. Da hun nu havde gjort det, fik hun Kræfter til at arbejde videre og fik omsider brækket saa meget Hul, at hun kom ud af Højen.

Nu stod hun og saa sig om og vidste ikke, hvor hun skulde hen. Hun saa efter Hjemmet, men der stod kun nogle Mure tilbage, for under Krigen var der bleven stukken Ild paa Slottet, og saa var det brændt af. Nu samlede hun hendes Sager ud af Højen, og Skindet af Flagermusen spilede hun ud paa nogle Pinde der udenfor. Derpaa vandrede hun derfra ud i Verden. Hun gik lige forbi hendes Barndomshjem, og saa blev hun ved at gaa, indtil hun fik Øje paa Finds Slot. Det vilde hun nok se for at skjønne, hvorledes det stod til der. Da var de ved at lave til Bryllup paa Slottet, og hun gaar ind og tilbyder sin Tjeneste.

Ja, de spørger jo om, hvad hun kunde bestille, hun kunde vel ikke noget, mente de. En af Køkkenpigerne tog Ordet og sagde, at de kunde nok bruge

hende i deher Dage, da de havde saa travlt. Ja, saa blev hun der og gik og gjorde, hvad hun kunde.

Hun gik nu og spurgte ud, og saa hørte hun, at Prinsen havde ledt efter hende i de mange Aar og først nu bestemt sig til at tage en Brud, saa han maatte nok holde af hende endnu. Hun vilde da se at finde en Lejlighed til at give sig til Kjende for ham.

Nu kom Bryllupsdagen. Det traf hverken værre eller bedre, end at Bruden skulde have en Lille, og det maatte Brudgommen jo ikke vide. Hun havde smaa Hænder og Fødder, og saa var hun kommen efter, at den nye Pige havde dem lige saa smaa. Der kom da Bud ned til hende fra Bruden Aftenen før, at hun skulde endelig komme op, hun vilde snakke med hende. Hun kommer ogsaa, og Meningen af det var da, at Pigen skulde klædes paa som Brud, for det var saa nær paa med den anden, at hun ikke ret vel kunde tage afsted. Hun fik Brudeklæderne at prøve, og alt passede grumme vel til hende, baade Sko og Klæder og det hele. Aftalen blev nu gjort imellem dem, og hun maatte aflægge Ed paa, at hun ikke skulde sige et Ord til ham, for at han ikke skulde mærke, der var en Fejl i Røsten. Hun skulde være sløret tæt til og saadan føres ned i Kirken, og naar hun kom tilbage, saa skulde hun ind og aflevere det hele igjen.

Da de nu skulde afsted paa selve Bryllupsdagen, var hun altsaa paaklædt i Brudens Sted, og saa blev hendes gamle Ridehest ført frem for Døren, som hun havde haft at ride paa der hjemme, og den var abildgraa. I det hun nu kommer uden for og skal til at paa den, siger hun: »Buk, Blak, du har tilforn for mig baade nejet og skrabt«. Saa faldt den paa Knæ med Forbenene, saa hun kunde staa op, for den var afrettet til at ride paa, og den kjendte hendes Røst og var vant til at gjøre, hvad hun sagde.

Brudgommen blev forbavset og kunde ikke forstaa dether. Han spørger hende om, hvad det var, hun sagde, men hun svarte ham aldrig et Ord.

Saa rider de og kommer forbi Kong Linds Slot. I det samme siger hun: »Her har tilforn været drukken baade Mjød og Vin, her roder nu baade Høns og Svin.« Han holder an igjen og spørger om, hvad det var, hun sagde, men hun svarte ikke.

Det var da helt forunderligt, tykte han, og nu holdt han sig ved Siden af hende, til de kom forbi Højen, som hun havde siddet i. Da siger hun: »Var det ikke for min store Nød, had' det ej blevet din Død«. Det var jo Flagermusen, hun mente, og dens Skind hængte der endnu og kunde sees fra Vejen.

Han spørger atter, men hun svarer ikke. Saa kommer de til Kirken og blev viet. Han sætter en Ring paa hendes Finger og tager hende i det samme ved Haanden og siger, at hun skulde her for Guds Alter love ham, at hun skulde levere ham den Ring, naar han forlangte den. Dertil maatte hun svare ja. Nu rider de hjem ad, men paa Vejen falder der aldrig et Ord.

Saa tidlig de kommer hjem, bliver hun kaldt ind for den anden, der laa i Sengen og var syg, og hun skulde gjøre hende Rede for al Ting. Hun spørger

jo først, om hun havde ikke snakket.

Nej, hun havde ikke, men blot sagt ja til, at hun vilde levere ham Ringen selv.

»Den skal du fly mig«, siger hun.

Nej, det vilde hun ikke, for det havde hun lovet bestemt.

Ja, saa fik det være til Aften, men saa skulde hun af med den. Sagen var, at det blev mældt, at Kongen vilde komme ind for at snakke med hende, for det var blevet sagt for ham, at hun var upasselig, siden hun havde været i Kirke.

Saa vilde hun lige godt ikke have ham derind, men vilde staa op og klæde sig paa, og saa komme ind i Salen til ham. Hun gjør det ogsaa, og de kommer til Bords.

Da de nu kommer til at sidde, saa siger han: »Hvad var det, du sagde til den graa Hest, da vi skulde til at til Kirke?«

»Jeg sagde ingen Ting«, svarte hun.

»Jo, du sagde noget til den, og den faldt paa Knæ«.

»Ja, saa maa jeg ud til min Tærnelille, for hun har alle mine Ord i Gjemme i Dag.«

Hun gik ogsaa ud i Kjøkkenet til hende og var saa forbitret, kaldte hende til Side og sagde, at hun havde jo dristet sig til at tale med ham.

Nej, hun havde blot talt med Hesten og sagt til den: »Buk, Blak, du har tilforn for mig baade nejet og skrabt.«

Saa gaar Prinsessen ind og fortæller ham det.

Han svarer: »Det var da sært, det vækker saa gamle Minder hos mig, hvordan er du kommen efter at sige det?«

Ja, det var da saadan kommen hende for.

Nu tror hun, alt er godt, og spiser videre. Men saa siger han: »Hvad var det, du sagde, da vi kom forbi Kong Linds Slot?«

»Jeg sagde ingen Ting.«

»Jo vist gjorde du, du skal sige mig det.«

»Ja, saa maa jeg ud til min Tærnelille, for hun har alle mine Ord i Gjemme.«

Da hun nu kommer ud og faar hende kaldt til Side, skjælder hun dygtig ud og er helt forbitret. »Du har jo sagt noget til ham«, siger hun.

Nej, hun havde ikke, det var til sig selv, hun havde sagt det.

Ja, saa siger hun, hvad det er, og Bruden kommer ind og fortæller ham, at hun havde sagt: »Her har tilforn været drukken baade Mjød og Vin, her roder nu baade Høns og Svin.«

Han siger: »Det vækker sære Minder hos mig«, og sad og spekulerede paa, hvordan hun havde faaet de Ord i Munden.

Nu troede hun, det hele var i Orden, men saa sagde han igjen: »Hvad var det, du sagde, da vi red forbi Højen, og vi saa Flagermuseskindet udspilet paa Pindene?«

Ja, det havde hun glemt, hun kunde ikke mindes, hun havde sagt noget.

»Jo, jeg vil have det at vide.«

»Ja, saa maa jeg ud til min Tærnelille, hun har alle mine Ord i Gjemme.«

Hun er yderlig forbitret, da hun kommer ud til hende og skjænder paa hende, fordi hun atter har sagt noget til ham ved Højen.

»Nej, jeg sagde blot saadan for mig selv: Var det ikke for min store Nød, had' det ej blevet din Død.«

Naa, saa gaar hun ind og fortæller ham det. Han blev endnu mere forbavset og kunde ikke spekulere ud, hvordan de Ord var falden hende i Munden.

Derefter bliver Taffelet hævet, og nu er alting i god Behold. Om Aftenen, da de skal ind i Brudekammeret, siger han, om hun vilde nu give ham den Ring, hun havde faaet i Kirken i Dag.

Ja, den havde hun glemt at faa med sig derind.

»Hvordan kunde du dog glemme den?« siger han, »jeg bad dig jo om at give mig den, naar jeg forlangte den, og hvad kunde saa bevæge dig til at lægge den fra dig i Dag? Du maa give mig den.«

Ja, nu skulde hun hen til hendes Tærnelille, for hun havde alle hendes Sager i Gjemme. Hun gaar ud og er saa forbitret paa Pigen. Meningen var jo til Slutning, at hun vilde have Ringen.

»Nej, jeg vil selv overlevere den i hans Haand, for det har jeg svoret for Guds Alter.«

Bruden skjældte ud, og hun gav gode Ord, men lige nær kom hun. Omsider blev de enige om, at Pigen skulde gaa ind i Kammeret lige bag efter Bruden og tage om hende og saa give ham Ringen i Haanden, ilag Bruden slukkede Lyset.

Som sagt saa gjort, og de gaar. Pigen kommer bag efter og lister saa stille, hun kan, og saa rækker hun Haanden ud og skal give ham Ringen. »Har du den?« siger han til hende.

»Ja, jeg har«, og han rækker ud og vil tage den, men i Stedet for at tage fat paa Ringen saa tager han Haanden og holder ved den, og saa rykker han til og faar hende trukket frem. Nu viser det sig, at der er to, og da griber han fat i hende og gjør Allarm. Da der saa kommer Lys, ser han, at det er hans gamle Brud, han er viet til, han kan nok kjende hende, og saa bliver den anden jaget bort med Skam og Skjændsel. Saa blev der Glæde i Gaarde, og siden lever de godt med hinanden.

Johanne Svendsdatter, Ø.-Brønderslev.

8. Mit Ophold paa det forønskede Slot

Min Fader var en gammel Husmand, der boede ude ved *Hurup*, og han drev det meget med Fiskeri. A var med ham ude hver Morgen og Aften at røgte Bundgarnet, for han var en fattig Mand og havde ikke andre til at hjælpe sig. Det var en Morgen tidlig, vi var ude at røgte, da kommer der et Fartøj, som er sort over det hele, og Sejl og alting var sort, og det styrede lige ind imod Garnet. Saa siger min Fader: »Læg da Aarerne til og lad os komme fra det, for de styrer jo lige ind imod os.«

A lagde jo ogsaa til, men vi var ikke komne fra Garnet, inden de var helt inde paa os. De holder saa an og siger: »Værsgod, vil I ikke om Bord?«

Jo, vi turde jo ikke sige nej, og vi kommer op. Da kommer Kapitainen hen til min Fader og siger: »Er det din Søn?«

»Ja, det er«, siger han.

»Vil du ikke sælge ham?«

»Nej, det vil a rigtignok ikke«, siger han, »for ham kan a ikke undvære, a er en fattig Mand og kan ikke holde Karl.«

»Aa«, siger Kapitainen, »naar du faar en god Betaling, saa sælger du ham nok, a vil give to hundrede Rigsdaler for ham.«

»Nej«, siger han.

»A vil give tre hundrede Rigsdaler.«

Saa gaar a hen til min Fader og siger: »Tag de 300 og lad ham faa mig, dem Penge kan I have godt af.«

Kapitainen lovede, a skulde faa det godt, ilag a var ved ham, og saa blev de akkorderet om det, og min Fader fik Pengene. A kom saa med Skibet, og det varede ikke mere en 1, 2, 3, 4, 5, saa kom vi til en Bro, og det var saa mørkt, te a kunde hverken høre eller se. Saa siger Kapitainen: »Nu gaar du her i Land.«

A maatte føle mig frem op langs noget Plankeværk, og Kapitainen sagde mig ikke nogen Besked om, hvor a skulde hen. Naa, a gaar jo og stager og stavrer omkring og kommer endelig til en stor Port. Den staar aaben, og a gaar derind og kommer først ind i ét Værelse og saa i et andet, og der var ingen Ting at opdage. Endelig kommer a ind i et Værelse, hvor der var dækket Bord, og a var sulten, saa a var godt tilfreds med det. Endelig er a mæt og gaar ind i et andet Værelse, hvor der er to opredte Senge. Der gaar a i den ene, men det var mig ikke muligt at falde i Søvn, for det var jo en sær Omstændighed, a var i. Omsider hører a én Dør gaa op og saa en anden i, og der blev saadan Maaslen. Saa kommer der et Fruentimmer ind til mig og klæder sig af og lægger sig i Sengen ved mig. Om Morgenen, da a vaagner, ligger der et pænt Sæt Klæder paa Stolen i Stedet for mine gamle Pjalter, og dem trak a uden videre i, der var jo ikke andre. Saa gik a og saa mig om paa Slottet næste Dag, og det bliver Aften, og Kvindfolket kom den Nat igjen. Hun sagde ikke noget, og a gjorde heller ikke, og det bliver atter

Morgen. Varm Spise fik a hver Dag og ellers alt, hvad a behøvede.

Saa tredje Aften bestemmer a mig lige vel til at spørge hende til. »Hvad er det for et Fruentimmer, her ligger?« siger a.

Ja, hun var en Prinsesse, der var forønsket, og hun maatte aldrig se Lys, men maatte godt have et Karlmenneske til Selskab.

Naa, ja det var jo godt nok, og a var der i halvtredje Aar. Hun var god ved mig, og a havde ingen Nød, og vi blev da saadan ret godt kjendt med hinanden. Saa en Aften siger a, a vilde saa forfærdelig gjærne hjem og se til mine gamle Forældre.

»Det kan du og faa Lov til«, siger hun, »du kan gaa ned til Broen i Morgen, saa ligger Skibet der, og du sejler hjem og maa blive væk i tre Dage. Skibet bliver liggende og venter dig, men saa snart det løsner det første Skud, saa skal du gjøre dig færdig til at gaa. Naar det andet Skud bliver løsnet, skal du være ved Stranden, og ved det tredje Skud skal du være paa Skibet, ellers kommer du ikke tilbage.«

Om Morgenen, a vaagnede, da laa der et Sæt meget pænere Klæder paa Stolen, og der laa en Pung med mange Penge i. A trækker i Stadsen og tager Pungen, og saa rejser a af ned til Skibet. Saa snart a er kommen om Bord, saa sejler vi og kommer i Land i Hurup.

Skipperen siger til mig, da a gik fra Borde: »Nu maa du vide, at du siger dine Forældre Farvel, naar du hører det første Skud, og at du er ved Stranden, naar du hører det andet, saadan at du kan være om Bord, naar det tredje Skud bliver løsnet, for saa sejler vi.«

Naa, a kom hjem og kunde knap kjende det, for min Fader havde faaet Huset bygget op for de 300 Daler, og nu var det snart at se til som en hel Gaard. De var saa glade ved at se mig igjen, men det fik en anden Lyd, inden Udenden kom, og det maa a mi Sandhed lide under i deher Dage. De er jo nysgjerrige og spørger mig ud, og a fortæller jo, te a har det godt, men a kan aldrig faa hende at se. »Hun er vist kjøn«, siger a, »men vi maa aldrig have Lys paa Slottet og hun kommer ikke, inden det er mørkt.« Saa gav min Moder mig nogle Væger, a skulde trimle imellem Fingrene, naar hun laa i Sengen ved mig, og saa tænde Lys for at faa hende at se.

Tredjedagen kom saa det første Skud, og a sagde Farvel. Da det andet kom, sad a i Baaden og sejlede ud til Skibet, og da saa det tredje kom, var a om Bord. Nu sejlede a tilbage, og saa kom a i min gamle Stilling. Der var Mad nok til mig, og a kom i Seng, og hun kom og lagde sig. Endelig falder hun i Søvn, for a kan vel tænke, hun var træt, hun sad vel sagtens inde om Dagen og skulde løske en Trold. A tænder saa Lys og sidder og betragter hende paa alle Maader. Da falder en varm Tælledrip ned paa hendes Bryst, og saa vaagner hun og siger: »Du har jo tændt Lys, og jeg sagde dig endda, der maatte ikke komme Lys til mig, nu kan du ikke være her længere.«

Lyset bliver slukket, og a ligger og spekulerer. Endelig falder a i Søvn, og om Morgenen, a vaagner, da ligger mine gamle Pjalter der, og a maa jo i dem, men a døjede med det. Saa kommer a ind til Bordet, men nej, der var

ingen Mad. Saa maa a ud og kommer ned til Broen, men der var intet Skib. A stak mig ud ved Plankeværket, og saa kommer a ud i noget Udørken og Skidt og gik der og vankede. Det var den mest øde Tid, a har haft i mine Dage.

Da a har gaaet saadan en to, tre Dage, kommer a til et Sted, hvor en Hund, en Falk og en Løve stod og sloges om en gammel Krikke, der var gaaet i Bløde der ude. A gik forbi og skottede efter dem. Men de havde set mig, og saa stod de og snakkede sammen. Løven siger: »Det var slemt, den Person ikke delte det imellem os.«

»A kan hente ham«, siger Hunden.

Han render hen og kalder paa mig, og a troede jo straks, de vilde splitte mig ad.

Han giver mig saa et Pons i Ryggen og siger: »Kom tilbage!«

»Hvad skal det blive til?« tænker a ved mig selv, men a maa jo med og sjokker efter ham som et fortabt Faar.

Da a er kommen derhen, siger Løven: »Hør, du kunde dele det Krikke viselig imellem os, saa vi skal ikke staa og slaas om det.«

Ja, a vidste jo ikke, hvad a skulde, og havde ikke noget at dele med. Saa fornemmer a i min Bukselomme og faar fat i en stor rusten Kniv, a havde haft til at bøde Garnene med, den havde jo ligget der længe nu, og begynder at flæske i dether Krikkekjød. Nogle Stumper smider a til Hunden, og Kropstykket og Benene faar Løven, og Hovedet faar Falken. De tykte, det var godt delt, og a dasker videre.

Saa siger Løven: »Det var skidt, den Dreng fik ikke en Belønning.«

»A skal snart hente ham«, siger Hunden.

Han kommer og giver mig igjen et Stød i Enden: »Kom med tilbage«, siger han.

A var ikke svar glad ved det, men a maatte jo med. »Nu er a mi Sandhed færdig for min Livstid«, tænker a ved mig selv.

»Du skal have en Belønning«, siger de til mig, »men vi har ingen Geldter.« »A vil ønske«, siger Løven, »du kan blive 15 Gange saa stærk, som a er, og kan gjøre dig til en Løve, naar du vil.« Hunden siger: »A vil ønske, du kan blive 15 Gange saa hurtig til at løbe som a, og gjøre dig til en Hund, naar du vil.« Falken siger: »A vil ønske, du kan komme til at flyve 15 Gange saa langt i ét Træk og 15 Gange saa udholdende som a, og gjøre dig til en Falk, naar du vil.«

A tænkte jo, det var noget Sludder, de stod der og vrøvlede op, og a dasker videre; men det var en odlet Gang der i den Udørken. »Aa, Herregud, kunde a nu have blevet en Falk og saa fløjet over til Slottet.« Straks saa fik a Vinger og blev til en Falk, og saa fløj a hen over Skoven og Slotshaven. Da saa a, hun sad der godt nok og løskede en Trold.

Saa lagde hun Mærke til mig og sagde: »Aa se, der sidder da en dejlig Fugl, maa a ikke have Lov til at bære den ind paa Slottet.«

Jo—o, det fik hun da Lov til.

Hun tager mig og bærer mig ind.

Saa ønsker a: »Gid a havde nu været Jens igjen«, og straks saa var a Menneske.

»Naa, det er dig«, siger hun, da hun ser, hvem det er, »men du maa ikke være her.«

Hun bar mig ud, og a maatte sidde paa Grene igjen.

Anden Dagen bar hun mig atter ind i Fugleskikkelse, og a gjorde mig til Menneske. »Naa, er det dig igjen, men du maa ikke være her paa nogen mulig Maade for Trolden.«

»Hvad bestaar egentlig den Trolds Styrke af?« siger a.

Det vidste hun ikke, men skulde nok faa det at vide af ham. »Du maa ikke være her paa Slottet, det véd du nok«, og saa bar hun mig ud igjen som en Falk, og a sad paa Grene til Dagen efter.

Da havde hun faaet det at vide. I Arabien var et Bjærg, og der var en Drage i det; inden i den var der en Ræv, og inde i den var en Falk, og inde i den et Æg, og hvis én kunde faa det Æg og slaa lige midt i hans Pande, saa var han død, men det var umuligt at faa det Æg, det vidste hun godt.

»A vil lige godt prøve det«, siger a, for a vidste, a havde en Styrke 15 Gange saa stor som en Løve. Saa laa a paa Slottet den Nat, og næste Morgen laa der lige godt pæne Klæder og Penge til, men ingen Ting andet. A skabte mig i Falk og fløj til Arabien.

Det varede en 14 Dage, og da a kom der til Kongeslottet, saa mældte a mig som Hjorde og vilde nok have Plads, og a fik det ogsaa. Dagen efter skal a ud med Faarene. Dragen skulde have syv fede Faar hver Dag, og ham, der hidtil havde været Hjorde, han kom med de syv Faar ud til mig. Saa siger a: »Hvor skal du hen med dem?«

»Dem skal Dragen have.«

»Aa, driv du hjem med dem igjen«, siger a, og det gjør han.

Saa kommer Dragen og vil have hans Faar.

»Nej, du kan godt nære dig til i Morgen«, siger a, »saa kan du faa fjorten«. Og det maatte han lade sig besige med.

Anden Dagen kommer a atter ud, og saa kommer den anden drivende med de 14 Faar. »Hvor skal du hen med dem?«

»Dem skal Dragen have.«

»Driv du kun hjem igjen«, siger a.

Saa kom Dragen, og han var sulten, men a sagde: »Du kommer til at bie til i Morgen, saa skal du faa 21.«

Ja, det maatte han finde sig i.

Tredje Dagen kommer han drivende med de 21 Faar. »Hvor skal du hen med dem?« siger a.

»Det er til Dragen.«

»Han skal ingen have.«

Saa kommer Dragen og er saa gal.

»Vil du have nogen Faar«, siger a, »saa kom herud.«

Saa skaber a mig til Løve, og Dragen faldt an paa mig, og saa blev der en stor Kamp. Endelig bliver han udmattet, og a blev ogsaa. Han sagde: »Ak havde a endda haft en Drik koldt Vand, saa skulde a have revet dig ihjel!« og saa siger a: »Havde a haft en Flaske Vin af Kongens allerbedste Vin, saa skulde a snart have gjort det af med dig.« Tjeneren, der var dreven der ud med Faarene, han hørte, hvad a sagde, og løb hjem efter Vinen og slog den i Halsen af mig. Saa rev a Dragen ihjel.

Nu blev der saadan Glæde i Kongens Gaard, for nu var de fri for at give de Faar til Dragen, og Kongen vilde haft mig til at faa hans Datter. Men a vilde ikke. A var der i 14 Dage, og der blev gjort stor Stads af mig, men saa fløj a tilbage til Slottet, der var forønsket. A lægger mig i Sengen, og Prinsessen hun kommer.

»Naa, du har saa været i Arabien«, siger hun.

»Ja a har.«

»Det er forfærdelig, saa skidt tilpas Trolden har været i de sidste otte Dage«, siger hun, »a kan ikke vide, hvad han fejler.«

Næste Morgen gaar a ud i Haven og ser mig om. Endelig kommer a saa vidt, te a faar Øje paa Trolden og Raad til at slaa ham Ægget i Panden. Saa var han død med det samme.

Nu var Slottet frelst, og det hele var frelst, og saa vilde Prinsessen nok have mig til Mand. Men Araberne var fortrydelige over, te a saadan var rømt fra dem, og de vilde saa føre Krig paa os. A gaar i Spidsen bestandig, for a var jo svært forvoven, og saa var der en Fæstning, a stod i, den tog de, og a blev taget til Fange og blev lagt i Bast og Baand. Endelig blev a løst ud af en Officer og sendt her hjem til Danmark, og siden har a ikke set noget til Slottet eller Prinsessen.

Teglbrænder Jens Kristensen, Gl.-Trudsholm.

9. Kikkert, Taske og Hest

Der var en Hjøvremand, der passede alt Kræet for en Kjøbstad, og saa havde han en Søn til at hjælpe ham. Folkene i Byen drev dem ud til ham, og han tog saa imod dem, som Skik var i forrige Tider. Saa snakkede Folk med denher Dreng om, te de tykte, det var noget skidt noget, han gik saadan, han lærte jo ikke at bestille noget og blev aldrig andet end Hjøvredreng. Endelig beslutter han sig til at ville rejse fra Faderen og ud i Verden.

»A vil ikke være her længere, a vil ud og se mig om«, siger han til ham.

»Jammen det er galt, a kan ikke passe Kræet ene, saa kommer a til at give mit Kald op, og saa har a ikke noget at fortjene.«

Ja, det var nu det samme, »nu i Morgen rejser a«, siger Drengen, og det blev ogsaa saadan. Han tog Afsked med Faderen og rejste.

Han gik et langt Sæt og traf ikke at faa Arbejde. Endelig en Dag kommer han ind i saadan en forfærdelig stor Aførk med Bjærge og Dale og Buske og Krat. Der træffer han én, som gaar og vogter Faar i den Tørgi. Han spørger ham om, hvad han tog sig for.

»Det kan du jo se«, siger han, »a gaar og passer mine Faar.«

»Hvad er dit Navn?« siger Drengen.

»A har intet videre Navn, end a kaldes Bjærgmanden; men hvad er du for en én?«

Ja, han var en Dreng, der rejste om at faa Arbejde.

»Saa kan a bruge dig«, siger Bjærgmanden.

Drengen spurgte, om det var ikke for strængt.

»Nej, det kan du nok komme over, du skal blot spise og drikke og leve godt og ingen Ting bestille.«

Ja, saa vilde han ogsaa tage imod Pladsen, og han kommer med Bjærgmanden hen til en Hule, der var ned i et stort Bjærg. »Her er min Bolig«, siger han, og de kommer ind.

Der var en gammel Kjælling der inde, det var Bjærgmandens Moder, og hende siger han til: »Nu har a fanget én, der skal sættes ind og fedes, og naar han saa er bleven fed nok, skal han slagtes og spises.«

Det kunde være godt nok, tykte hun, og saa blev Drengen lukt ind i et lille Rum, og han faar ikke andet at æde end sød Mælk og Hvedebrød og Nøddekjærner. Bjærgmanden kom af og til ind og følte paa ham, om han tog sig noget.

Saa en Aften hører han Bjærgmanden sige til hans Moder: »Er han ikke fed nok nu?«

»Jo, han kan ikke blive federe«, siger hun.

»Saa skal han slagtes i Morgen; kan du saa slagte ham? Men det kan vel blive strængt nok for dig, for han er vel dygtig stærk.«

»Jo«, siger hun den gamle, »det kommer a nok over, for a tykkes, han lader saa villig og from, a kommer nok afsted med at slagte ham.«

»Naar du saa faar ham slagtet, saa tager du et Stykke af ham og steger i Panden og sætter i Kakkelovnskrogen, til a kommer hjem i Aften.«

Ja, det skulde hun nok.

Da Kjællingen kommer ind til Drengen om Morgenen, siger hun: »Ja, i Dag skal du slagtes.«

Det lod han til at finde sig godt nok i.

»Vil du nu være villig at komme afsted med?«

»Jo, det skal a nok være«, siger han.

»Ja, kom saa ud, vi maa helst faa Ende paa det.«

Han gaar ogsaa godvillig med hende.

»Læg nu dit Hoved ned paa denher Blok.«

»Jammen du maa helst vise mig, hvordan a skal lægge det. Læg nu dit Hoved først.«

Saa tager han Øksen og hugger til, saa var Kjællingen kappet af. Han river et Stykke ud af hende og faar stegt i Panden og sætter det hen i Kakkelovnskrogen, men Kroppen faar han slæbt ind i Sengen og sætter Hovedet til Kroppen og dække det hele pænt til. Da det var nu til Side, saa render han hans Vej.

Da Bjærgmanden kommer hjem om Aftenen, ser han hen til den gamle og siger: »Aa, den gamle Stakkel, nu er hun gaaet til Ro, ja, hun har haft en stræng Dag.« Saa gaar han hen og tager Stegen, og spiser ogsaa noget af den, for han tykte, det smagte helt godt.

Endelig gaar han hen til Sengen og vil have Ord med hende, men hun svarer ikke. Han tager Dynen til Side og rusker i hende, da falder Hovedet fra Puden og ned paa Gulvet. Saa kan det nok være, Bjærgmanden blev gal. »Nej, se nu til den skammelige Dreng, der har han nu narret den gamle og faaet Livet af hende, og saa er det din egen Moder, du har spist af.« Drengen var han nu saa meget gal paa og gik og bandede over ham: »Kunde a endda faa fat paa den Knægt, men nu er han jo rendt hans Vej. Ja, hvis a kan faa fat i ham tiere, saa skal han saadan blive belønnet.« Naa, saa fik han jo hans Moder begravet, og saa gik han ene og snagede omkring.

Saa skal vi høre lidt om Drengen. Han gaar saa længe, til han kommer til en Kjøbstad, hvor Kongen boede. Der faar han Hestestalden spurgt op, og saa lader han sig mælde ved Staldmesteren, om han ikke kunde faa Arbejde der.

Jo, han svarte: »Naar du opfører dig vel, kan du faa Plads som Stalddreng.«

Saa var han der et Sæt, og Staldmesteren var godt tilfreds med ham. Endelig beslutter han sig til at ophøie ham, for han tykte, at Stalddrengen var for god til at gaa der i Stalden, og saa gaar han ind for Kongen og mælder, at der var kommen saadan en Dreng rejsende og havde søgt Tjeneste, og han havde taget ham til Staldtjeneste. Der opførte han sig saa dejlig, at han tykte, den Dreng skulde være noget andet.

»Lad ham komme ind, jeg vil se ham«, siger Kongen.

»Du skal ind, for at Kongen kan se dig«, sagde Staldmesteren.

»Hvad vil han mig?«

»Ikke andet end godt, gaa du kuns.«

Da han saa kommer frem for Kongen, siger han: »Jeg hører, at du er saadan en flink Dreng i Stalden, saa jeg har besluttet at ophøje dig. Du maa da hellere komme ind og hjælpe dem ude i Køkkenet.«

Altsaa bliver han Kokkedreng og var der inde et Sæt. Da mælder Køkkenmesteren for Kongen, at det var saadan en flink Dreng, han var snart for god til at være i den Stilling, Kongen skulde sætte ham lidt højere op.

»Jeg maa da hellere tage ham og sætte ham ind i mit Raad«, sagde Kongen.

Men det fortrød de andre af Kongens Tjenere paa, og til sidst snakkede de om at faa ham fordreven, for han blev mere og mere gjæv med Kongen, og de var ræd for, han skulde blive den ypperste. Saa gaar de til en gammel Minister og siger: »Du er gammel og klog, kan du ikke opfinde et Raad til at faa ham væk? Du kunde jo tænke noget op, som er umuligt for ham at skaffe, saa skal vi nok faa ham væk.«

Saa gik han og studerede. Endelig en Dag siger han: »Ja, nu véd a, hvad a vil sige. Han har sagt, hvor der er en *Guldkikkert*, som han kan skaffe, og naar en ser i den, kan en se over hele Verden, og ingen Ting kan da være skjult for én, hverken over Jorden eller under Jorden.«

»Ja, det er ham umuligt at skaffe, lad ham kuns komme frem for Kongen.«

Ministeren gaar saa ind og fortæller: saadan og saadan havde han sagt.

»Det var da en dejlig Ting at faa«, siger Kongen, »lad ham komme ind, saadan en Kikkert maa vi have.«

Saa gaar de ud til Drengen og siger: »Du skal ind til Kongen.«

Ja, han kommer ogsaa ind.

»Har du sagt, at du kan skaffe en Guldkikkert, som en kan se i over hele Verden, og ingen Ting kan være skjult hverken over Jorden eller under Jorden?«

»Nej, det har a aldrig tænkt, langt mindre sagt.«

»Jo, du maa have sagt det, ellers kunde de jo ikke have kommet og fortalt mig det, og derfor skal du skaffe den, ellers skal du miste dit Liv.«

Saa kunde han gaa med det, og han gaar ned ad Gaden og har ikke mere Glæde end til sig selv. Da kommer han forbi et lille Hus, og der kommer en gammel Kone ud af. »A tykkes, du ser saa nedslagen ud«, siger Konen, »hvad er der ved det med dig?«

Ja, det kunde ikke nytte, han sagde hende det, for det kunde hun ikke raade ham i.

»Ja, det kunde endda være«, siger hun, a har raadet mange, og de har befundet dem vel ved det. »Kom ind og fortæl mig, hvad det er.«

Naa ja, saa gaar han ogsaa med ind og fortæller saadan og saadan, det

var jo en Misundelse fra hans Medtjeneres Side, mente han.

»Ja, den Guldkikkert kan du nok skaffe, for den findes ved den Bjærgmand, du var ved, den Gang du skulde slagtes, og den staar paa en lille Hylde over hans Hoved. Men du skal være der bestemt, naar Klokken slaar 12, for imellem 12 og 1 da sover han, men du maa være ganske listelig for ikke at vække ham. Drag du kun af, Vejen kjender du, og a skal nok være til Rede og hjælpe dig i Land med det, men du kan ikke se mig. Du vil komme i mere Forlegenhed siden, men kom kun til mig med, hvad du mangler, a skal nok hjælpe dig. Har du aldrig hørt Snak om en Heks?«

»Jo, a har«, siger han.

»Ja, a er saadan en én, a er tillige med en Mesterheks.«

Saa gik han, og kom lykkelig hen til Bjærgmandens til Kl. 12, og han fik godt nok fat i Guldkikkerten, der stod paa Hylden over Bjærgmandens Hoved. Saa rejste han af hjem ad og kom op til Kongen med den, og det var saa meget dejligt. Kongen skulde straks ud at se i den, og han kikker over hele Verden, saa ingen Ting var skjult for ham. Nu var Kongen saa meget godt tilfreds med ham.

Saa skulde deher Skalke til at studere paa noget igjen, for det fik de ham ikke fordreven med. De gik til den gamle Minister, og han gik nogle Dage og spekulerede. Saa kom han: »Véd I nu, hvad a har spekuleret ud? Nu vil a fortælle Kongen, te han har sagt, han vidste af en *Guldtaske* at sige, naar en slaar paa den ene Ende, saa kommer det ene Regiment Soldater ud efter det andet, og det kan de blive ved med, saa længe det skal være. Naar en saa ikke vil have flere, saa skal en slaa paa den anden Ende, saa gaar de ind i Tasken igjen.«

»Ja, det var da saa meget en grum én«, siger de, »det maa vi have fortalt for Kongen.«

Da han hører det, siger han: »Den maa jeg have,« og han sender Bud efter Drengen. Da han kommer ind for Kongen, spørger han jo, om han har sagt saadan og saadan.

Nej, han havde ikke, og det kunde han aldrig finde paa.

»Jo, naar du kan skaffe det ene, saa kan du ogsaa skaffe det andet, du sagde lige saadan, da der var Tale om Kikkerten, men du kom jo lige godt med den, og naar du nu ikke kommer med Tasken, skal du miste Livet.«

Saa gaar Drengen med det og søger ned til den gamle Heks.

»Hvad er der nu ved det?« siger hun.

Ja, Kongen havde da sagt saadan og saadan, og det var der da ingen Raad til at skaffe.

»Jo, du kan nok faa den, men det vil blive vanskeligt. Den Taske det er netop Bjærgmandens Hovedpude. Du skal være der som forrige Gang bestemt Kl. 12, og du maa være ganske listelig, men a skal nok være der og hjælpe dig det, a kan.«

Naa, det gaar dem lykkelig og vel, og han faar Tasken og kommer op med den til Kongen.

»Ja, vi skal ud i Gaarden og have den prøvet«, siger han, »vi maa se, om det er sandt, at Krigsfolkene ogsaa vil komme.«

Saa gaar de ud i Gaarden, og han flyer Kongen Tasken. Han slaar, og de kommer ud, det ene Regiment efter det andet, og Gaarden blev helt fuld af Mennesker, baade Kavalleri og Artilleri. Det var da saa meget en herlig Ting, tykte Kongen.

»Men kan de nu komme derind igjen?«

»Ja, det skal vi prøve.«

Han slaar paa den anden Ende, og saa stimler de ind lige saa stærkt.

»Nej«, siger Kongen, »det er en uundværlig Ting at have saadan én«, og nu blev han meget mere gjæv med ham.

Saa skulde deher Skalke til at spekulere igjen, og de gik til Ministeren, om han kunde spekulere noget mere ud. Saa gik der nogle Dage. Da kommer han og siger: »Véd I nu, hvad a har tænkt op?«

»Nej.«

»Nu vil a sige, han har sagt, te han véd, hvor der er en *Hest med en Guldbjælde ved hver Haartave*, og naar én rider paa den Hest, saa kan en høre den til Verdens Ende.«

Det kommer nu ind for Kongen, og han bliver da kaldt ind for ham. »Har du sagt, at du kan skaffe en Hest med en Guldbjælde ved hver Haartave?« og saadan og saadan. »Den Hest maa jeg have.«

Nej, det havde han ikke sagt, og det var ham umuligt at skaffe saadan en Hest.

»Jo, det kan du nok, og du har ogsaa sagt det. Hvis du ikke skaffer Hesten, saa skal du miste dit Liv.«

Saa gaar han med det, og han søger ned til den gamle Heks igjen.

»Hvad er der nu ved det?« siger hun.

»Ja, nu har de fundet paa noget andet, nu har de bildt Kongen ind, te a kan skaffe en Hest med en Bjælde ved hver Haartave, og naar en rider paa den, saa kan en høre den til Verdens Ende.«

»Ja, den Hest kan du nok faa, den staar inde i Bjærgmandens Stald, men det vil ikke blive nemt at faa den ud i den korte Tid, der vil blive Travle. Nu skal vi have en hel Del Bomuld med os, for der maa ikke være en eneste Bjælde aaben, de skal allesammen stoppes med Bomuld, for saa snart Hesten rører sig, saa klinger alle Bjælderne, og saa er Bjærgmanden vaagen. Da er vi ovre det hele.«

Naa, de kommer ogsaa derhen, og Heksen følger med og hjælper. Der var mange Bjælder at stoppe, men de fik dem dog stoppet inden Kl. 1, og saa fik de Hesten ud og kom lykkelig og vel hjem med den. Saa siger Heksen: »Nu skal vi have alle Bomuldstotterne tagen ud, og saa rider du ind i Staden og op til Slottet i fuld Galop, saa det kan rigtig bjældre. Det er den gamle Minister, der har voldt dig al den Fortræd af Misundelse, men nu kan han ikke finde paa mere, og saa er du fri. Nu skal du forlange, at Kongen skal lade ham hænge. Men lad mig nu se, du taler ingen Mennesker

til om, at her bor en Heks, for ellers kommer a nok om ad dig og gjør dig et Puds for det.«

Naa, saa takker han hende for Hjælpen, og saa rider han op gjennem Staden til Slottet, te det klingrede, og alle Folk strømmede da saadan sammen fra alle Gaderne for at høre dether. Der var jo ikke det mindste at se af Hesten saa næsten andet end Guld for alle deher Guldbjælder. Nu maatte han udbede sig af Kongen alt hvad han vilde. Saa siger han: »For det første udbeder a mig, te den gamle Minister skal hænges.«

»Hvorfor skal han det?« siger Kongen.

»Jo, han er ondskabsfuld, han har sat efter mig hele Tiden, siden a kom her, men det lykkedes ham ikke.«

Nej, det kunde ikke ske, sagde Kongen, han elskede ham saa højt.

»Ja, det kan godt være«, siger han, »men sker det ikke, saa er alle de tre Sager mit, som a er kommen med.«

»Ja, det faar du ikke med det gode«, siger Kongen.

»Saa vil a have det med det onde. A skal nok se, a faar fat paa Tasken, og saa slaar a alle mine Krigsfolk ud, saa kan Kongen komme med hele hans Krigsstyrke, saa vil vi prøve det med hverandre.«

Nu vidste Kongen jo godt, at han kunde gjøre, hvad han sagde; han havde taget Tasken fra Bjærgmanden og kunde vel ogsaa nok tage den fra ham, og saa siger han: »Nej, lad os nu ikke drive det saa vidt, jeg er bange for, du faar Magten paa en Maade alligevel. Nu skal vi være gode Venner og saa lade alt det andet være glemt. Har du Lyst til det, maa du faa Prinsessen og hele Riget.«

Jo, det tykte han ogsaa godt nok om, det Tilbud vilde han ikke lade gaa fra sig.

Lav de saa havde haft Bryllup, og alting var i Orden, saa siger han, at han vilde hjem og se til hans gamle Forældre. Prinsessen spurgte, om hun maatte komme med.

»Ja, det maa du godt«, siger han, »men de er fattige.«

Det var det samme, hun vilde gjærne se dem. Saa rejser de hjem til de gamle. De blev saa forundrede ved at se alle de kongelige Folk, der saadan kom kjørende, og kunde jo ikke forstaa, hvad det var. Men saa fortæller han jo, te han var deres Søn og havde saadan affenseret, te han nu var bleven Konge der og der. Saa siger Prinsessen: »Lad os nu tage de gamle Forældre med os, de skal ikke være her, og vi har nok til dem.«

»Naa ja, tykkes du det, saa er det og med min Villie.«

»Ja, saa kan du nu lægge din Hjøvrestok ned«, siger han til Faderen, og saa gjorde han det, og de tog med dem hjem. De gamle fik fine Klæder og fik en pæn Lejlighed at bo i, og saa lever de der og lider allesammen godt med hverandre.

Niels Hansen Li, Vejen.

10. Den forskudte Dronning

Der var et Sted, hvor de var ved at kjøre Møg ud om Foraaret, og Konen var gammel og havde tre voksne Børn, to Piger og en Søn. Den ene af Pigerne skulde giftes, men saa vilde Moderen bestemme, hvor mange Børn hun skulde have. De havde netop faaet kjøbt nogle Kullerfisk, og hun tager en Kuller og skjærer den i tre Stykker, og saa gjør hun hendes Kunster med dem. Hoved- og Halestykket skulde være Piger, og Mellemstykket en Dreng, og nu var det jo Bestemmelsen, at Datteren skulde have de Stykker at spise. Men uden at Konen lagde Mærke til det, kom Tjenestekarlen ind, det var ham, der kjørte Møg, og han var sulten og saa deher Stykker Fisk, der var lavet saa pænt til. Han tykte, de saa godt ud, og saa snap han det mindste Stykke, det var jo Halestykket, og spiste det. Konen tænkte, at Datteren havde taget det, eftersom Bestemmelsen var, og saa blev der ikke mere ud af det for det første.

Der gaar en Tid hen, men saa bliver Karlen saa før, og han kunde da ikke begribe, hvordan det havde sig. Endelig kommer han i Tanker om, at han maatte da være med Børn, og vil da en Dag gaa hen og se, om han kan komme over det paa en Maade. Han kommer til en Lind og lægger sig der under for at hvile sig. Da bliver han forløst og faar et lille Pigebarn. Derefter rejser han sig og gaar hans Vej, saa faar det at blive til, hvad det kan, med Barnet. Da er der en Fugl, som kaldes *Gan*, den flyver ned og tager Barnet op i sin Rede til sig. I den samme Tid var Kongen ude paa Jagt, og havde Lakajer og Skytter og Jagthunde med sig. Han var en ganske ung Konge, kuns atten Aar, og de andre var ridende, men selv var han kjørende i en Karet. Saa rendte Hundene hen til Træet, som Fuglen var i, og de gnislede og peb og vilde ikke derfra. Han kaldte, men de smut derhen igjen. Saa siger han til Tjenerne, de skulde se efter, hvad der var i det Træ, for én Ting Mærkelighed maatte der være.

Ja, han kunde ikke vel gaa derop.

Men Kongen vilde ikke lade sig besige med det, og han befaler ham at gjøre det.

Saa maa han derop. Da laa der et Pigebarn i en Rede.

»Tag det med dig herned!« raabte Kongen.

Ja, han kunde ikke.

»Det skal du, og du skal svare til, det kommer velbeholden ned.«

Saa kommer han med Barnet, og Kongen tager det og sidder med det paa Skjødet der inde i Vognen.

Han kommer hjem til Moderen og forlanger, at hun skal opfostre ham det Barn. Hun vokser op og bliver saa smuk, og da hun er voksen, vil han ægte hende. Det var Moderen saa meget imod, da de ikke vidste, hvor hun var fra. Men Kongen svarte, at han var lige glad, han vilde nu have hende, og det var ham lige meget, enten det var hende med eller imod.

Dertil svarer Moderen: Ja, saa skulde hun lave saadan et Bad for ham, te han aldrig skulde glemme det.

De holder altsaa Bryllup, og det varer i 18 Dage; men Moderen var saa gal, te hun var ved at gaa af hendes gode Skind og i Hundens. Nu var Kongen hjemme ved hans unge Dronning i to Aar, og hun bliver frugtsommelig. Da sker det, at der kommer Krig paa, og Kongen maa med. I det Lag han er henne, gjør hans Dronning Barsel og faar et skjønt Drengebarn. Den gamle Dronning tager og brækker et Ben i Stykker paa det, lægger ham derefter i en Begkiste, hun har faaet lavet til det samme, og saa ud paa Havet med den. Da Kongen kommer hjem fra Krigen, begynder hans Moder at fortælle op om, hvor forskrækkelig den unge Dronning havde været. Hun havde saadan banket hende og været saa ond imod hende, og nu havde hun da ogsaa gjort Barsel og faaet en Dreng. Men ham havde hun brækket Benene paa og taget Livet af omsider. Kongen sagde ingen Ting til det, men var god nok ved hans Dronning lige godt.

Han var nu hjemme i to Aar til, og da kom der atter Krig paa, saa han skal afsted igjen. Hans Dronning var igjen frugtsommelig og gjør Barsel, i Lag han var henne. Den gamle Dronning tager og brækker den ene Arm paa det Barn, og saa lægger hun det i en Begkiste og sætter den ud paa Havet. Da Kongen bliver ventet hjem, tager hans Moder ud imod ham og taler nok saa venlig til ham.

Saa viser hun ham hendes Hænder, og han ser, der er snart ikke Hud paa dem. »Se, saa ilde har hun tilredt mig og handlet med mig«, sagde Dronningen. »Jeg har nok sagt dig, hvad Spøgelse hun er, men du har aldrig villet tro mig. Vi véd jo ikke, hvad hun stammer fra, og saa meget er vist, hun er ikke værd at have. Nu har hun faaet det andet Barn, og det brækkede hun Armene paa, og til sidst fik hun det da af med Livet.«

Kongen sagde ingen Ting, men gik ud til hans Dronning og blev ved at holde lige meget af hende.

Nu var han hjemme igjen i to Aar, og da bliver Dronningen atter frugtsommelig. Saa kommer der Krig paa for tredje Gang, og Kongen maa afsted. Lav han er borte, gjør Dronningen Barsel og faar et kjønt Drengebarn. Kongens Moder kratter Øjnene ud paa det, og lægger det saa i en Begkiste, som hun sætter ud paa Havet. Da Kongen kommer hjem igjen, drager hans Moder ud imod ham og fortæller, at hans Kone havde været saa ond og saa ond imod hende. Her kunde han se, hvordan hun havde kradset Neglene af hendes Fingre, og hvordan hun havde faaet store Huller i Ansigtet. Det havde hans Kone gjort alt sammen. Nu havde hun ogsaa gjort Barsel og først kradset Øjnene ud paa Barnet og derefter taget det helt af med Livet. »Dersom hun nu ikke kommer væk«, sagde hun, »saa kan jeg heller ikke være her, det er ikke til at holde ud.«

Hun følger saa med ind paa Slottet, for at han ikke skal glemme det. Han gaar nu ind til hans Kone og spørger hende, om det er sandt, hvad hans Moder har sagt. Nej, det var ikke, og hun fortæller, hvordan Moderen

har taget Barnet, saa hun ikke vidste, hvad det blev til. Men nu lod det til, han troede Moderen bedst, for han sagde, at nu fik hun at rejse hendes Vej.

Ja, naar det ikke kunde blive anderledes, saa vilde hun ogsaa godt rejse. Han vilde give hende 400 Daler i Rejsepenge og en Karet og Kusk og Tjener, og saa rejste hun af med det.

Den Gang hun kjørte ud af Kongens Port, da græd hun saa forfærdelig, for hun var jo saa harmet og elendig, og tørrede sig med hendes Lommeklæde, saa det var helt gjennemblødt.

Hen paa Eftermiddagen siger Kusken: »Hvor skal vi lægge os ind i Nat?«

Hun svarer: »Vi skal have Nattely under den Stjærne, der sidder lige i Øster.«

Naa, saa kjører han efter den, og de kommer dertil, lige før det blev mørkt. De hører efter, om de kan faa Herberg. Der bliver svart ja, og de faar fra, og saa kommer de ind og faar noget at spise.

Som de nu sidder ved Bordet, siger Dronningen, om de kan ingen Æventyrer fortælle.

Nej, ikke noget videre, siger de, men de tænkte nok, hun kunde, der havde rejst saa meget.

Ja, det kunde hun just ikke, men hun kunde give dem saadan en lille Tilspørgen, og om de kunde forklare hende det, vilde hun give dem 200 Daler og en Karet med Kusk og Tjener. Men kunde de ikke, skulde de give hende lige saa meget. Det Forslag fik de ikke at fortryde paa.

Nej, de ønskede nok at høre hendes Spørgsmaal.

Saa siger hun: »En Karl var min Moder, en Lind mig klædde, og en Gan mig fødde, og en Konge fæjst' mig, og det gik mig altsammen ilde af Hænde.«

De spekulerede og spekulerede og blev ved at sidde og spekulere, til Klokken var tolv om Natten. Saa maatte de give dem tabt, og hun fik de 200 Daler og Karet og Kusk og Tjener.

Den Gang hun gik ud og skulde rejse videre, saa hun, der sad en bitte Dreng ved Siden af Kakkelovnen og sad og skrev. Han var halt, og hun spørger saa, om det var deres egen.

Ja tu, det var det da nok paa en Maade og endda ikke.

Hvordan det kunde da være? siger hun.

»Ja, vi har fundet ham ved Siden af Havet i en Begkiste, der var dreven i Land, og hans ene Ben var brækket. Det kunde vi ikke faa lægt, for Saaret var for gammelt, og derfor er han saa halt.«

Saa spørger hun, om hun maatte tage ham, i Fald hun kunde kurere ham.

Ja, det maatte hun med Glæde og alt Gode.

Saa vilde hun prøve paa det. Hun tager hendes Lommeklæde frem og vrider en Drop af det og lader falde paa Benet. Da kom det sig og blev lige saa lige, som det aldrig havde været brækket, og hun tager ham saa med sig.

De kjørte igjen den næste Dag, og hen paa Eftermiddagen spørger Kusken om, hvor de skal lægge sig ind i Nat.

Ja, under den Stjærne, der vendte lige i Sønder.

De kjører og kommer dertil saadan i Mørkningen. Det Sted var dobbelt saa stort som det, de var i sidste Nat. Saa spørger de jo, om de kunde faa Losi.

Jo, de havde Plads nok, og de fremmede kommer ind og faar noget at spise.

Saa, som de nu sidder ved Bordet, spørger hun efter, om de kunde ingen Æventyrer fortælle.

Nej, ikke saadan videre, svarer de, men hun maatte vist kunne fortælle, der havde rejst saa meget.

Ja, det kunde hun just ikke, men hun kunde give dem saadan en lille Tilspørgen, og om de kunde forklare hende det, vilde hun give dem 200 Daler og en Karet med fire for, samt Kusk og Tjener. Men kunde de ikke, skulde de give hende lige saa meget. Det var kun et Forslag, hun vilde gjøre dem.

Ja, det vilde de godt gaa ind paa, og de ønskede nok at høre hendes Spørgsmaal.

Saa siger hun: »En Karl var min Moder, en Lind mig klædde, og en Gan mig fødde, og en Konge fæjst' mig, og det gik mig altsammen ilde af Hænde.«

Nej, det kunde de ikke finde ud af, de spekulerede endda til Midnat, nej, saa vilde de hellere give de Ting.

Om Morgenen, de skal kjøre videre, sidder der en bitte Dreng ved Siden af Kakkelovnen med saadan en daarlig Arm.

Om det var deres egen? siger hun.

Nej, det var det just ikke, og saa var det dog paa en Maade, for de havde fundet ham ved Stranden i en Begkurv.

Hvad der gik af hans Arm?

Ja, den var brækket, den Gang de fandt ham, og de kunde ikke faa den kureret.

Saa spørger hun, om hun maatte faa ham, naar hun kunde kurere ham.

Ja, siger de, naar han kunde faa det saa godt, vilde de nok være skilt ved ham.

Saa tog hun Drengen og vred igjen en Drop af Lommeklædet og lod falde paa Armen. Da kom han sig og kom saa med hende.

Hen paa Eftermiddagen spørger Kusken om, hvor de skal være i Nat.

Ja, han kunde kjøre til den Stjærne, som vendte lige i Vester.

Ud paa Aftenen kom de til en Gaard, og den var dobbelt saa stor som den sidste. Nu havde hun jo tre Kareter med hendes egen, og Kusk og Tjener til dem alle tre. De hører efter, om de kan faa Natteherberg.

Jo, det kunde de godt faa, og saa faar de fra og kommer ind og faar noget at spise.

Som de nu sidder ved Bordet, siger hun, om de kunde ingen Æventyrer fortælle.

Nej, ikke saadan videre, men de tænkte nok, hun kunde, der havde rejst saa meget.

Ja, det kunde hun just ikke, men hun kunde give dem saadan en lille Tilspørgen, og om de kunde svare hende paa den, vilde hun give dem 200 Daler og en Karet med fire for og Kusk og Tjener, men kunde de ikke, skulde de give hende lige saa meget, de maatte ikke fortryde paa, at hun saa bad om lige saa meget igjen.

Nej, det var ikke sært, Forslaget var godt nok, og de vilde gjærne høre hendes Spørgsmaal.

Saa siger hun: »En Karl var min Moder, en Lind mig klædde, og en Gan mig fødde, og en Konge fæjst' mig, og det gik mig altsammen ilde af Hænde.«

De spekulerede og blev ved med det til Midnat, og saa var det forbi, nu maatte de give hende, hvad hun skulde have.

Om Morgenen, da hun skulde rejse videre, sad der en bitte Dreng i Vuggen og var blind, og hun spørger, om det var deres.

Ja, paa en Maade, men i Grunden ikke, for de havde fundet ham nede ved Stranden, han var dreven i Land i en Begkiste, og begge hans Øjne var krattet ud og hængte langt nede paa Kinderne af ham. De havde nok sat dem ind, men han kunde ikke se med dem.

Saa spørger hun, om hun maatte ikke tage ham, i Fald hun kunde gjøre ham seende igjen.

Jo, det var ikke sært, de kunde ikke levere ham til nogen bedre.

Hun havde endnu saa meget af Taarerne i hendes Lommeklæde, at hun kunde vride nogle Dropper i Øjnene af ham, og den Gang hun fik det gjort, saa kunde Drengen se. Saa tog hun ham med, og nu havde hun alle hendes tre Børn, og de var friske og raske.

»Hvor skal vi nu kjøre hen?« siger Kusken.

»Ja, du skal kjøre lige tilbage igjen og ind i Kongens Gaard.«

Det gjør han, og Kongen kommer selv ud og tager imod dem. Da han ser alle de Kareter, nu var der jo fire i alt, og faar hans Dronning og Børn at se ogsaa, bliver han saa glad, at han kan ikke styre sig, men tager efter hende med alle Hænder og løfter hende af Vognen og faar hende ind.

Men hun siger nej, hun vil ikke ind, undtagen han vil gjøre ved hans Moder saadan, som hun havde gjort ved hendes Børn.

Nu fortalte hun, hvordan den gamle Dronning havde baaret sig ad, og han siger, at det vilde han nok, for hun havde ikke fortjent bedre. Saa siger han til en gammel Røgter, han havde, at han skulde gaa ind og lægge Reb paa og saa slæbe hende i det ned til Havet. Nu bliver den gamle Dronning klog paa, at det var den unge Dronning, der var kommen, og hun vil da ud og tage imod hende, men saa springer Røgteren til og lægger en Rendesnøre omkring Halsen af hende og slæber saa af med hende. Nu

skulde han jo brække hendes Ben og Arme og kratte Øjnene ud paa hende, naar hun kom derned, og det gjorde han ogsaa. Til sidst skød han hende ud i Havet, og saa kravlede hun op paa en stor Sten der ude, og naar der kommer nogle Søfolk der forbi, saa sidder hun og haajer og vinker ad dem, de skal komme og tage hende med, men det gjør de jo ikke, og hun bliver siddende og sidder der endnu. Den unge Dronning derimod tager ind til Kongen igjen, hun viser ham Børnene, og han er glad ved at se dem, og saa lever de nok saa fornøjet sammen, og der skal være af den Kongefamilie endnu.

Larsine Kristine Jens-Kristiansdatter, Kvissel.

11. De tre Lærdomme

Der var en Mand, der havde tre Døtre. Saa en Dag kom der en Mand kjørende i en fin Karet med fire for og vilde bejle til én af Døtrene. Han kunde faa hvad for én han vilde have af dem, og Enden paa det blev, at han fik den ældste, som hed *Maren*. Saa tog han hende med sig hjem, hun satte sig ved Siden af ham i Kareten, og de kjørte. Næste Aar kom der en Bejler igjen, og han fik den næste, som hed *Karen*. Akkurat lige saadan gik det med den tredje, der hed *Mette*, og nu var de altsaa forsørgede til Hobe. En skjønne Dag vilde den gamle hen og se til hans Døtre, og han kommer saa til den første. Da var det en Bjærgmand, hun var bleven gift med.

Hun var jo glad ved at se hendes Fader, og han skulde da have noget til Føden. Svigersønnen siger saa til Konen, om de skulde nu ikke have Bygsuppe. Han gik ud i Laden og løb Panden imod en Stolpe, te Blodet sprang ud af ham, og Konen skulde da holde et Fad under. Saa lavede hun Bygsuppe af det Blod. Den gamle Mand tykte, det var en skjøn Maade at lave Bygsuppe paa, og han vilde nok selv prøve den Kunst.

Saa vilde han hen til den anden. Da han kom der, skulde de have kogt Fisk til Middag. Han sagde til Konen om at komme med et Dejtrug, og saa sejlede han ud i en Dam, der var tæt ved. Konen var med, og saa spurgte han hende, om hans Øjne var røde.

Nej, og han fiskede videre. Saa spørger han anden Gang og endelig tredje Gang. Da siger hun ja, og saa dukker han ned og kommer op med Favnen fuld af Fisk. Det læsser han i Truget, og saa sejler han til Land. De fik nu Fisk at spise, og den gamle Mand tykte, det var en herlig Kunst.

Endelig rejser han hen til den tredje Datter. Han kommer lige i Mørkningen, og de skal have Lys tændt. Den unge Mand sagde til hans Kone om at hente en Gløđ. Den holdt han Fingrene til, og saa holdt han dem i Vejret, da var der tre Lys.

Det var ogsaa en skjøn Maade, tykte den gamle.

Endelig rejser han hjem igjen, og saa fortæller han Konen, at han havde lært noget godt ved Døtrene. »Nu vil vi have Bygsuppe i Dag«, siger han.

Hun gjør Kors for sig og siger: »Hvor vil vi faa Bygsuppe fra, det er alt for fint til os.«

»Ja, tag nu et Fad og følg med ud i Laden«, siger han.

Saa render han Panden imod en Stolpe, men det blev ikke til andet, da han rendte Bus, end at han fik en dygtig Bule og kom til at ligge i Sengen en Tid.

Da han var kommen sig, vilde han, de skulde have Fisk til Middag.

»Ja, hvor skal vi faa det fra?« siger Konen.

»Det bliver min Sag, skaf mig Dejtruget ned.«

Saa bærer de det ud i Møddingspytten, og han stiller saa der.

»Er mine Øjne røde?« siger han.

»Nej.«

Han spørger atter om det.

»Aa, Sludder, dine Øjne er ikke mere røde, end de var før.«

»Du skal sige ja, naar a spørger om det igjen.«

Saa spørger han for tredje Gang, og hun siger: »Ja, nu er de røde.« Han dukker da ned i Pytten, men kommer op uden Fisk. Det var han gnaven over.

Da det blev Aften, vilde de til at have Lys tændt. »Hvorhen skal vi faa det Lys fra?« siger Konen.

»Lad mig kuns om det«, siger han, »hent mig en Glød.«

Saa stak han tre Fingre til Gløden.

»Hvorfor gjør du det?« siger Konen.

»Jo, for saadan gjorde min Svigersøn.«

»Jammen du er jo ingen Bjærgmand.«

Han jager nu Fingrene til Gløden, men griber dem til sig igjen. »Kanske det er den fejle Haand«, siger han, og prøver saa med den ogsaa. Men det var lige nær, han fik Fingrene brændt og maatte ligge i Sengen en Tid.

»Hvad vil du befatte dig med saadanne Kunster for?« siger hun Konen.

»Jo, saadan gjorde min Svigersøn, ham Bjærgmanden.«

»Jammen du er jo ingen Bjærgmand.«

Nok er det, han fik ikke andet end Skam for al hans Lærdom.

Mette Sofie Larsen, Bindslev.

12. Ræven paa Fangst

En Kone boede i Nærheden af en Skov, og hun havde en Hund, der stod bunden ved Huset, og saa en Kat. En Dag hun skulde til Kjøbstad, sagde hun til Katten: »Kan du nu passe godt paa de Pølser, der hænger i Skorstenen, at Ræven ikke skal tage dem.«

Jo, det skulde den nok, og den sprang op paa Skorstenen og sad og kikkede paa Pølserne, som hængte der oppe. Da den havde siddet lidt, saa tænkte den ved sig selv: »Det kan da ikke gjøre noget, a lugter til dem.« Den strækker sig saa langt, at den lige kan snuse til dem, men idet den saa rører ved dem, saa falder den ene ned. Ræven er lige i det samme ved Døren, og den springer til og snapper den. Katten bliver forskrækket over dether, og hvad den faar at gjøre, den ud og faar Hunden løst, og han sætter jo efter Ræven og naaer ham lige i det Øjeblik, da han springer ind i hans Hule, saa han altsaa blot faar snust til Halen af ham. Ræven blev saa forskrækket over den Fare, han havde været i, at han blev siddende i Hulen i tre Dage og turde ikke komme op.

Endelig kunde han ikke holde det ud længere, men maatte op for at faa noget til Føden. Da han kommer ind i Skoven, træffer han et gammelt Føløg, der gaar med sit Føl. »God Dag«, siger Ræven, »i Dag skal enten dit Føl dø, heller ogsaa a skal.«

»Ja«, siger det gamle Øg, »det er ikke saa farlig en Sag. Mit Føl det maa du godt faa, hvis du lige bare vil gjøre mig en Tjeneste først.«

Ja, hvad det da var? siger Ræven.

»Ja, a har traadt en Torn ind i min ene Bagfod, dersom du vil trække den ud, maa du faa Føllet.«

Naa, det gamle Øg letter Foden, og Ræven skal til at se efter, om han kan opdage, hvor den sidder. Men allerbedst, som han staar og kikker, saa giver hun et Hvin og sparker ham for Panden, saa han triller langt hen i Skoven. Han maa altsaa gaa hans Vej med en slunken Mave og er helt flov ved at komme saadan afsted.

Da han kommer noget længere ind i Skoven, da møder han der en So, der gik med en hel Flok smaa Grise. Saa siger Ræven: »God Dag, enten skal du dø, heller a skal, heller a vil ha' din' smaa Grise.«

»Mine smaa Grise maa du gjærne faa«, siger Soen, »men først maa du gjøre mig den Tjeneste at bide i mit højre Øre, ilav a synger en Salme.«

Ja, det vilde Ræven da nok. Han snapper i Øret paa Soen og bider godt fast. Hun giver sig til at skrige af fuld Hals, og alle Svin i Skoven de stimler sammen om at komme hende til Hjælp, og de havde nær ædt Ræven, saa det var med Nød og Næppe, han slap derfra med Livet.

Ræven havde intet faaet at æde endnu, og han var nær ved at omkomme af Sult. Saa tænker han ved sig selv: »Nu vil a gaa ned til Stranden og se, om a kan finde nogle døde Fisk, de kan da hverken slaa

eller bide mig ihjel.« Da han nu gaar derned, møder han en Faareflok, og den gamle Vædder han kommer et langt Stykke bag efter, for han kunde ikke følge med.

Da Ræven faar Øje paa ham, saa tænker han: »Ham kunde a maaske faa Bugt med.« Efter at han nu først har sagt Goddag, saa siger han: »Enten skal du dø, heller ogsaa a skal.«

»Haa—aa«, siger Vædderen »a vil gjærne dø, a er saa gammel og stiv og kan ikke følge med Faarene længere. Hvis du nu vil gaa hen og sætte din Ende mod den Knold der, og saa gabe lige saa højt du kan, saa vil a løbe lige levende ind i dig.«

Ja, Ræven han sætter sig jo og spiler hans Gab op, og Vædderen han tager Rend til, ligesom han skulde til at bukkes med én. Saa kommer der et vældig stort Bø—ø, og saa farer han lige ind i Gabet paa Ræven og splitter ham ad, saa Ræven var død med det samme.

Men da Konen kom hjem fra Kjøbstaden og fik at høre, hvordan Katten havde passet paa Huset, saa blev hun fornærmet paa den, og den fik aldrig mere Lov til at have Opsigt med det.

Lærer Jørgen Nielsen, Romme.
(Efter Sognefoged Rasmus Kristensen, Ut).

13. Den dristige Skrædder

Der boede en Skrædder ved Navn *Rasmus*, og en Smed, der hed *Mads*, i én og samme By. Skrædderen gik paa en Krykke og var meget stolt, som Skrædderne jo gjærne er. Nu var det meget Skik i den By, at Folk samledes om Aftenen ved Smeden og drøftede Dagens Tildragelser, og saa sad de jo og fortalte et og andet der, og der faldt ogsaa af og til mange store Ord. Saa var det en Aften, den ene gjorde sig til af, at han var saa dristig, og den anden var meget mere dristig. De var da kort sagt dristige til Hobe og fortalte meget om, hvad Karle de var. Smeden turde gaa op om Natten og slaa tre Slag paa Kirkedøren med hans Hammer, og Skrædderen sagde: det regnede han for ingen Ting, det var én af hans mindste Kunster, han turde tage hans Saks og gaa op i Kirken ved Midnatstid og give tre Klip i Alterdugen, uden at det skulde gjøre ham noget.

Der sad en Tjenestekarl inde imellem dem, det var saadan en lun Broder, og han tænkte: »Da skal a se, om a kan ikke kurere goden Skrædder«, og saa trækker han sig saa tilbage og rejser af hen til Skrædderens Hus.

Det blev nu bestemt i Forsamlingen, at Smeden og Skrædderen skulde gjøre deres Vovestykker Aftenen efter, og saa gik hver til sit.

Da Skrædderen kom hjem, skulde han til at have noget at spise, han kommer humpende paa hans Krykker og sætter sig til Bords. Han levede meget af Øllebrød, og hans Potte stod altid paa Bordet. Saa tager han fat paa Skeen og begynder at lange til dether Øllebrød. Men lige som han nu putter Skeen ned i Potten, giver den et Hop, og saa bliver Skrædderen jo lidt varm om Ørerne. Han langer nok en Gang til den, men den hopper igjen. Skrædderen er nu helt forskrækket, men prøver dog tredje Gang, da hopper den helt hen til Vinduet. Karlen havde nemlig gjemt sig udenfor og havde faaet en Strikke anbragt paa Potten, saa det var ham, der fik den til at hoppe, hver Gang han gav et Ryk. Nu smider Skrædderen baade Ske og det hele, og saa snapper han Krykkerne og humper hen til Smeden, der var lige ved at gaa i Seng. Det spøgte i hans Hus, sagde han, og han kunde ikke være i det.

»Du kommer til at følge med mig hjem«, siger han, »og se, hvordan det forholder sig.«

»Ja, det er vist ikke saa farligt«, siger Smeden, »te a behøver at følge med dig, du var saa meget Karl i Aften før.«

Men nok er det, Smeden maa med hjem. Men de kunde ingen Ting opdage, og alting var roligt.

»Ja, du husker jo nok«, siger Smeden, da han vil til at gaa, »te det er i Morgen Aften, vi skal til at op til Kirken.«

»Jo, det husker a nok, det skal være en smal Sag for mig at gjøre det.«

De gaar nu hver til sit og kommer i Seng, men da begynder det igjen

med et forfærdeligt Spektakel ved Skrædderens. Da havde Karlen lavet en Rumlepotte, og det var med den, han gjorde Spektaklet. Skrædderen turde ikke være i Sengen, og han turde heller ikke gaa af den. Til sidst blev det ham dog for galt, han kunde og turde ikke blive der, snapper Klæderne under Armen og springer, som han er, om til Nabogaarden, hvor Manden hed Hans.

Den Gang han kommer i Porten, saa kommer Karlen: »Hvad, er det dig, Rasmus Skrædder! hvordan er det, du kommer her?«

Ja, han klager sig saa ynkelig, om han maatte da ikke ligge ved ham til Dag, det var saa og saa galt der hjemme med Spøgeri, og han turde da ikke ligge der.

»Nej, a har aldrig haft saadan en Halvandenben til at ligge ved mig, du kan gaa ind til Hans og faa en Seng at ligge i.«

Ja, han maa jo til det, og de var ogsaa saa naadige at lukke ham ind, og han faar en Seng, han kan ligge i til Dag.

Saa skulde Skrædderen have hans Davre om Morgenen, inden han gik hjem, og som han sidder og æder den, skal han jo til at fortælle hans Hændelser om Natten. Karlen sad helt rolig og hørte paa det.

Naa, saa gaar Tiden hen, og det bliver Aften. Da møder Skrædderen ved Smeden igjen, og de rejser af op til Kirken. Smeden gaar ind ad Vaabenhuset og slaar hans tre Slag paa Døren, og Skrædderen staar bagved. Da lukker Smeden Døren op og lader Skrædderen gaa ind, og derefter smækker han Døren i med saadant Knald, at det rystede hele Kirken. Skrædderen glemte helt baade Alterdug og Saks, for han besvimede og var helt bevidstløs, da de kom ind til ham, saa de maatte bære ham hjem.

Skrædder Kristen Sørensen, Lime.

14. Snedkerens Hævn

Der boede en Snedker i en vis By, og han var ikke meget gudfrygtig af sig, hvorfor han aldrig gik i Kirke, og desaarsag fik han tit en lille Irettesættelse af Præsten. Det holdt Snedkeren ikke af, hvorfor han ved Lejlighed søgte at hævne sig paa ham. En Søndag, mens Folk sad i Kirken, da gik han op i Vaabenhuset og ombyttede alle Kvindfolkenes Træsko — det var nemlig den Gang Skik, at Kvindfolkene satte deres Træsko i Vaabenhuset, førend de gik ind i Kirken — saadan at der ikke var et eneste lige Par. Den Gang de kom saa ud af Kirken, blev der jo en syndig Forvirring, inden enhver fandt sine. Degnen, der havde staaet og hørt paa Striden en Tid, blev tilsidst utaalmodig og smed alle Træskoene uden for Kirken, saa kunde enhver der lede sine op.

En anden Gang gik Snedkeren over Kirkegaarden og saa to af Præstens Kalve gaa der inde. Han fik fat i den ene og førte den hen til Kirkeklokken, som hængte i et Stillads ude paa Kirkegaarden, og bandt Klokkestrængen til Kalvens Hale. Saa gik han sin Vej og lod den staa. Det var sent om Aftenen, og lidt efter, da nogle kom gaaende der forbi, hørte de Klokken klemte, og hver Gang den gav et Slag, gav den saadan en underlig Lyd i Tilgift. Naar Kalven vilde løbe, kom den til at trække i Klokkestrængen, og saa gav det et Klemt, men straks efter trak Klokken den tilbage, og den sagde: Bø! De Vejfarende løb nu hen til Præsten og fortalte ham, at Kirkeklokken var i Gang, og hver Gang den havde givet et Slag, kom der saadan en underlig Lyd. Præsten var gaaet i Seng, men kom nu op og fik en Del Folk med sig op paa Kirkegaarden for at se, hvad det kunde være. Da saa de, at det var Præstens Kalv, der var bunden der. Præsten anede straks, at det var Snedkeren, der havde været paa Spil.

En anden Gang, da Snedkeren kom over Kirkegaarden, fik han Præstens So lokket hen til Kirkedøren og lukkede den inde i Kirken. Derefter gik han hen og kaldte paa Præsten og sagde, at han endelig maatte komme op, for der var Spøgeri i Kirken. Præsten kom i Klæderne og fik fat i en hel Del bevæbnede Folk med forskjellige Redskaber, for han skulde jo op og mane dether Spøgeri ned. Da de kom til Kirkedøren, var der ingen, der vilde lukke op og gaa først ind. Endelig blev det bestemt, at Degnen skulde lukke op, og Præsten skulde saa holde sig tæt bag ved ham. Men idet han nu aabner Døren, springer Soen ud imellem Benene paa ham og farer afsted med ham. Degnen troede, det var den Slemme selv, og raabte til Præsten: »Faawal, Faae, mæ tow han da.« Soen løb hjem med Degnen og lagde ham paa Præstens Mødding.

Nu havde Præsten jo igjen Mening om, at det var Snedkeren, der var paa Spil, og han satte ham atter i Rette for hans Skarnsstykker. Saa tænkte han: »Nu maa a se at hævne mig, saa det kan batte noget.« Der laa en Mølle i Pastoratet, og han vidste, at Præsten tit kom i Besøg der. Der laa et

Gangbræt over Aaen, og det skulde Præsten gaa over paa, naar han skulde ned til Møllen. Saa en Vinterdag havde Snedkeren faaet opspurgt, at Præsten vilde i Besøg, og han gaar da ned og saver Pælene over, som Brættet var lagt paa, men dog ikke helt, saa de lige kunde holde sig. Derefter gaar han hen bag et Træ og skjuler sig der for nu at blive Vidne til, hvordan det vilde gaa, naar Præsten kom. Han tænkte ingen Ting paa og spaserede midt ud paa Brættet, men da skred det ud i Aaen, og Præsten sad i Vand lige til Halsen og kunde ikke redde sig selv op. Da Snedkeren nu havde faaet ham anbragt der, kom han gaaende ad Vejen der forbi, ligesom tilfældigt, og udbrød: »I men kjære Hr. Pastor, hvordan er det dog, I sidder i det. Nu skal a skynde mig og løbe ind i Møllen og hente Hjælp, saadan at vi kan faa jer op.« Da han kom ind i Møllen, talte han dog ingen Ting om. Konen bød ham sidde ned og faa en Bid Mad, og da han var færdig med det, sagde han til hende: »A skal love for, vor Præst han sidder godt i det.«

»Hvordan det?« siger hun.

»Jo, da a kom gaaende med Vejen, da sad han ude i Aaen lige efter Halsen.« Nu fik Konen travlt og fik Folk sendt ud at hjælpe Præsten op. Først nu syntes Snedkeren, han havde faaet Hævn nok for alle de Irettesættelser, Præsten havde givet ham.

Snedkeren kom til sidst galt af Sted. Han var gaaet ud for at se paa, hvordan Rakkerne flaaede en Hest, og da de saa var færdige med at tage Skindet af, tog de og slog det over Hovedet paa Snedkeren. Fra den Tid maatte han finde sig i at blive regnet med til Rakkernes Lag. Det burde nu ogsaa hævnes, og da Rakkerne, der ogsaa var Skorstensfejere, en bestemt Dag skulde hen at rense Skorstenene paa en nærliggende Herregaard, og han fik det at vide, gik han derhen efter at have anskaffet sig et Pund Krudt. Da én af dem var kommen op i en Skorsten og næsten igjennem den, satte han Fyr til og hvistede saa Skorstensfejeren oven ud af den, saa han faldt ned i Graven, der var uden om Gaarden. Saadan gik han omkring til alle Skorstenene og fik efterhaanden gjort ved dem allesammen, saa de fik en god Dukkert hver.

Sognefoged Rasmus Kristensen, Ut.

15. Røverslottet

En Konge havde tre Sønner, og den ene af dem skulde være Konge efter ham, men den anden skulde have en stor Arvepart. Saa vilde han ud i Verden at se sig om, og han sagde, at han rejste for at træffe hans Lykke. Men han rejste vidt omkring og lod ikke til at kunne træffe den. En Formiddag kom han forbi et Slot, hvorpaa der stod med store Bogstaver: Drager du ind, er du ulykkelig, og drager du forbi, er du endnu mere ulykkelig. Saa beslutter han sig til at drage ind. Han red paa et Mulæsel, og da han kom indenfor Porten, kom der en stor rødskjægget Person og tog hans Æsel, og en anden rødskjægget Karl tog i ham selv og hyt ham ind for Hunden, ilag en tredje lukkede Porten for ham. Han formodede saa, de tre var Brødre, men de gjorde ikke noget hyggeligt Indtryk paa ham. De bød ham nu ind, og saa skulde han have noget at spise. Han fik Mad, og en Pige kom og vartede op ved Bordet. Saa da det var til Side, siger han, at nu maatte han helst se efter at komme afsted igjen.

Nej, han skulde vente at faa Middagsmad, de skulde have Suppe.

Ja, saa biede han saa længe. Men den Suppe lidd han ikke godt, for den var lavet paa ene Menneskefingre, der var skilt ad i hvert Led. Nu tykte han endnu mindre om at være der, men de blev ved at holde ham ved Snak, til det blev Aften, og saa maatte han lige godt til at blive der Natten over.

Han faar Aftensmad, og saa siger den ældste af Karlene: »Du kan godt faa et Kammer for dig selv at ligge i, og det kan du lukke af.«

Ja, det var godt nok, siger han.

Men han maatte intet Lys tage med sig. De fører ham derind, og saa kan han gaa i Seng, naar han vil. Nu gaar han og føler omkring, og saa støder han paa nogle døde Menneskekroppe. De hængte paa en Bjælke der inde fra den ene Ende af den til den anden. Han tager én af dem og lægger i Sengen med Natlue paa, og saa tager han en hel Del af de andre ned og smider sammen i en Dynge, kravler op paa den og slaar tre Fjæl op i Loftet. Derefter gaar han op og lægger sig der oppe en lidt.

Saa kom Røverne ind i Kammeret, og Mesteren for dem havde en Knippel, som han giver ham, der laa i Sengen, et Skrald med og sagde: »Der har du den, for det jeg tog dit Æsel.« Saa giver han Knippelen til den anden Røver, og han slog til ham i Sengen og sagde: »Den skal du have, for det jeg hyt dig ind for Hunden.« Saa fik den tredje Knippelen, og han gav det tredje Skrald med de Ord: »Den skal du have, for det jeg lukkede dig ind.« Nu skulde Pigen til at slaa, men hun kunde ikke. »Ja, saa kan jeg«, sagde Mesteren.

Da de nu var gaaet ud af Kammeret, kom Prinsen i Tanker om, at han vilde ikke være der til Dag, om der var Raad til. Han føler omkring paa Loftet og finder et Tov, og saa hænger han det fast i Vinduet og lader det gaa ned til Jorden. Det kunde nok naa, og han kommer saa ned i Tovet. Det

var tæt ved Aaen, og nu svømmer han over den. Da stod han i en Ellebusk og var helt drivvaad. Men Røverne havde dog mærket Uraad, og de kommer ogsaa ned til Aaen. Mesteren siger, at han var nok rendt langs med Aaen, men de andre mente, at han var svømmet over til den anden Side. De fik dog ikke Mesteren til at tro det, og saa gik de ind igjen, uden at der blev gjort videre Undersøgelse.

Da Prinsen nu ikke mærkede dem længere, forsøgte han paa at komme langs med Aaen, og det varer saa ikke længe, inden han støder paa et andet Slot. Der boede en Konge, for i de Tider var der mange Smaakonger. Han mældte sig nu ved Staldmesteren om Morgenen og vilde have Tjeneste. Han bliver ogsaa antaget som Stalddreng, da den, de hidtil havde haft, var bleven syg.

Nu skulde han hver Morgen vande Hestene ved Aaen, og det var tæt ved det Sted, hvor Røverne ogsaa vandede deres. Da kunde han se hans Æsel og var vis paa, at han fik det aldrig mere. Derover græd han. Det lagde Staldmesteren Mærke til, og han gik op til Kongen og mældte om den Dreng, der saadan græd hver eneste Morgen. Saa bliver Drengen selv ført derop og bliver forhørt. Nu fortæller han hele Omstændigheden for Kongen og alt det hele, hvordan det var gaaet ham der paa Røverslottet.

»Det kan jeg ikke forstaa«, siger Kongen, »de Folk der er mine bedste Venner. Men hvordan mener du, det kan bevises, hvad du her har fortalt?«

Det var nemt at bevise, siger Prinsen, »for jeg kan klæde mig ud som en Tiggerkjælling og kan gaa derover med en Kurv paa Armen, og saa gaar du imidlertid derover paa et lille Besøg og ser, hvordan det gaar mig.«

Ja, det gik Kongen ind paa. Tiggerkjællingen kom saa og bankede paa, og den ene rødskjæggede Karl kom og lukkede op, men huggede den straks i igjen, da han saa, hvem det var.

»Hvad gjør du det for?« siger Kongen, der var kommen først ind og var bleven vel modtagen.

»Aa, det var ikke andet end en Tiggerkjælling.«

»Lad hende komme ind«, siger Kongen, »hende kan vi faa mange Nyheder af.«

»Véd du noget nyt?« siger Kongen.

»Ja, det er ikke saa meget gammelt«, siger hun, »det sidste jeg var her, mist jeg mit Æsel.«

»Saa har du været her før«, siger Kongen.

»Ja, og det er Røvere, der bor her.«

»Hvad siger du! kan du bevise det?«

»Ja, jeg kan«, og saa begynder Røverne at vise Kongen omkring, for det forlangte han. Men saa var der et Kammer, de ikke kom ind i.

»Hvad er det for ét?« siger Kongen.

»Det er et Rustkammer.«

»Nej, det er netop det villeste Bevis for, at vi er i en Røverrede«, siger Prinsen.

De gaar saa derind, og da faar de de døde Kroppe at se, for det var netop det Værelse, han havde ligget i. »I er jo Røvere«, siger Kongen og er helt ivrig, og han griber med det samme hans Sabel og hugger Hovedet af Mesterrøveren, te det snurrede. Prinsen griber ogsaa hans Sabel og hugger Hovedet af den anden og den tredje.

»Hvad skal vi nu gjøre ved Pigen?« siger Kongen.

»Hende skal jeg ægte«, siger Prinsen, »for hun har intet ondt bedrevet og vilde ikke slaa til mig med Knippelen.«

»Saa vil jeg skjænke dig Slottet her at bo i.«

Kongens Folk maatte nu over at hjælpe dem at faa alle de Lig begravet, og saa blev der ordentlig ryddet op der inde. Der fandtes saadan Rigdom, at det var helt umaadeligt, og den skulde Prinsen ogsaa have. Saa holdt han Bryllup med Pigen i otte Nætter og Dage, og saa levede de i mange mange Aar paa det Slot og holdt godt Venskab med Kongen.

Jens Gudesen, Siem.

16. Flugten fra Trolden

Der var en Mand, som havde mange Børn og døjede med at forsørge dem. Saa sagde den ældste, at han vilde ud i Verden at forsøge hans Lykke. Da han kommer ud paa Vejen, kommer han i Møde med en Mand, der siger: »Hvor vil du hen, min Dreng?«

Ja, han vilde hen og se, om han kunde faa sig en Tjeneste.

»Saa kan du komme til at tjene mig.«

»Ja, lige saa vel dig som en anden.«

Saa siger Manden: »Din Bestilling skal være at moge under en Bøl og saa fodre ham og en Hest. Hesten ham skal du give Hakkelse for Bagdelen og Ild i Krybben, men Bøllen ham kan du give for Næsen som et andet Høved.«

Drengen følger nu med ham hjem, og saa viser han ham omkring. Da han har faaet det at se, gaar Manden ud igjen, og Drengen gaar nu og ser paa Arbejdet. Han kunde ikke forstaa, hvordan han skulde faa alt det Mog ud, saa meget som der var, og han gav sig straks i Lag med det. Manden havde forbudt ham at komme sønden for Huset, der var noget, han ikke maatte se, og da han nu havde moget i flere Dage, og det næsten ikke kunde blive kjendt, saa tænkte han paa at rømme derfra, for der var jo ingen Udvej til at udføre hans Bestilling, tykte han.

»Men hvad mon der er sønden for Huset?« tænkte han, »det vil a dog have at se, inden a render.«

Han lister sig da derom, og saa ligger der to store Hunde, og der sidder en Jomfru og spinder.

Drengen bliver ræd for Hundene og hummer sig noget tilbage. »Kom du kuns nærmere«, siger Jomfruen, »og snak med mig. Hvant er du kommen her?«

Ja, han fortæller jo, hvordan det er gaaet til, og hvad han skal udføre.

»Det kan du slet ikke gjøre noget ved«, siger hun, »men vil du være tro, skal a hjælpe dig.«

Ja, det vilde han da.

Saa sætter hun de to Hunde hen at moge, og det varer kun et Øjeblik, saa er det Arbejde færdigt. Saa siger hun igjen: »Nu skal du gaa hen og fodre Hesten med Hakkelse for Næsen og Ild for Enden og saa fodre Bøllen, som du plejer. Saa gaar du ind og finder et Fyrjærn og en Kjæmmekam, og der ligger ogsaa en lille Gren, du skal have med, for de tre Dele kan være dig til stor Nytte, og dem putter du i din Lomme. Saa vil vi flygte begge to, men du maa bruge dig, for nu er det Tiden. Du lægger Bidsel og Saddel paa Hesten og trækker saa den ud.«

Han skynder sig ogsaa alt det han kan og finder Delene og trækker Hesten ud. De sætter dem saa begge to op og rider. Da de havde redet en bitte Krumme, saa siger Jomfruen: »Se dig tilbage, om du fornemmer ingen

Ting til.«

Nej, han mærkede ikke noget.

Et Stød efter siger hun det samme igjen. »Mærker du ikke noget endnu?«

»Jo, nu kommer Trolden.«

»Pas saa paa, naar han kommer saa nær, at han vil tage efter Halen af Hesten, at du tager og smider den Kjæmmekam bag over dig.«

Han smed den ogsaa, og da blev der en Sandbanke bag ved dem saa stor og saa lang.

»Det var prægtigt«, siger Trolden vredt, »det skal du ikke have gjort for intet.« Han tilbage og henter den blaa Bøl, og den skraber sig saa gjennem Sandbanken.

Saa siger Jomfruen til ham igjen, at han skal se tilbage.

»Ja, nu er han lige bagved os.«

»Saa skal du smide Fyrstaalet bagved dig.«

Da han havde gjort det, var der den største Ild, saa Trolden paa ingen Maade kunde komme igjennem den. »Det skal du ikke have gjort for intet«, siger Trolden, »men det er der ingen Fare ved«, og han hentede den blaa Bøl, og den pissede i Ilden og slukkede den. Saa knøg Trolden igjennem som ingen Ting.

»Mærker du ikke noget?« siger Jomfruen.

»Nej«, siger han, og Hesten løb af al Kraft.

»Mærker du endnu ikke noget?« siger hun et Stød efter.

»Jo, nu kan a høre ham, nu er han ikke langt henne.«

»Pas nu paa at smide den Gren, naar han tager efter Halen af Hesten.«

Da han saa gjorde det og var kommen nær nok, smed Drengen Grenen ned for ham, og da blev der den største Skov, der var saa tæt og stor, te Trolden kunde aldeles ikke komme igjennem. Nu skulde han hjem efter den blaa Bøl, og han var jo arrig.

»Nu gjælder det om, at vi kan redde os«, siger Jomfruen, »vi har ikke langt til Kristenjord, men det varer heller ikke længe, inden han kommer igjen.«

»Ja ja«, siger Trolden, da han kom til Skoven, »a skal nok tage jer«, og han var gal i Hovedet. Han kommer snart igjennem, for Bøllen kunde gjøre ryddeligt, hvor den kom.

»Mærker du ikke noget?« siger Jomfruen til Drengen.

»Nej«, siger han, og Hesten løb af al Magt.

Lidt efter siger hun igjen: »Mærker du ikke noget endnu?«

»Jo, a tykkes, a hører ham.«

»Det bliver ikke mere, end vi kan redde os«, siger Jomfruen. Saa kommer de for en Grøft, og der springer Hesten over. Da kom den paa Kristenjord, og saa var de frelst, for der kunde Trolden ikke komme. Men han var saa nær, at han rykkede en Lok Haar af Halen paa Hesten, og saa siger han: »Havde du ikke været hos mig saa længe, saa havde du ikke

kunnet gjøre mig det Spil.«

Nu stod de af Hesten og lagde dem lige saa trætte og faldt snart i Søvn. Da de vaagnede igjen og kom til dem selv, sagde Jomfruen: »Nu skal du hugge Hovedet af Hesten og sætte til hans R..«

Nej, det kunde han ikke gjøre, sagde Drengen, for det den havde været dem saa tro.

»Jo, du skal gjøre det, ellers hugger jeg dig ihjel«, siger Jomfruen.

Saa gjorde han det, og nu blev Hesten til det pæneste Mandfolk, en kunde se for sine Øjne. Det var en Prins, og han og Jomfruen var Søskende. Saa rejste de hjem til det Land, hvor de var fra, og Kongen deres Fader tog imod dem med stor Glæde. Trolden havde stjaalet dem fra ham for flere Aar siden, og saa havde han fortroldet Sønnen til en Hest. Nu blev Drengen gift med Søsteren, for det hun vilde have ham, han havde jo dog frelst dem, og saa fik Prinsen Riget at raade over efter hans Faders Død.

Niels Kr. Jensen, Fredbjærg.

17. Jomfru Nøggel

Et Sted var der en Bro, som Folk ikke kunde komme over uden en Time før Solen stod op, og en Time efter at den var gaaet ned, for ellers kom der en Trold eller Bjærgmand op underneden Broen og tog dem, der kom og færdedes paa den.

Saa var der et Par Folk, som havde en Søn, og han var ude at tjene. En Gang vilde de hen at besøge ham og skulde over den Bro. Manden havde nok hørt, hvordan det forholdt sig der, men brød sig ikke om den gamle Snak, sagde han, og saa blev de for silde paa Færde og kom til Broen, efter at Solen var gaaet ned. Da han kom midt paa Broen, stod Hestene stille, og han kunde ikke piske dem af Stedet. Der kom nu en Trold op til dem og spurgte dem, hvad de holdt der efter.

Ja, Hestene vilde ikke gaa længere, siger han.

»Da kan jeg hjælpe dig, dersom du vil give mig det, der sidder næst ved din Kones Bryst.«

»Det kan a sagt gjøre«, siger Manden, »riv et Stykke af din Særk og smid ned til ham«, siger han til Konen.

Hun gjør det, men Stykket kom straks op igjen.

»Da skulde en vel ikke tro, det var ligefrem et Stykke Kjød«, siger Manden, »men saadan maa det være.«

Konen krympede sig ved det, men de kunde ikke blive holdende der. Hun skar et Stykke af og smed ned, men det kom ogsaa op igjen. Saa vidste de ikke, hvad de skulde; nu fik Trolden selv at sige dem, hvad det var.

Ja, det var hendes Foster, han vilde have, siger han, og det var en Dreng. Naar han var tolv Aar gammel, skulde de sende ham hen til denher Bro.

Det lovede de straks, for Manden troede ikke, det fik noget at betyde, og aldrig saa snart han havde sagt ja til det, saa kunde de kjøre. De kom hjem, og en Tid efter fødte Konen en Dreng. Nu kunde de nok forstaa, at det fik noget at betyde.

Da han blev tolv Aar, sendte de ham et Sted hen med en lille Bylt under Armen, saadan te han kunde komme over Broen.

Da han kom midt paa den, sank han ned og blev ved at synke længe, indtil han kom til en grøn Sti, og den fulgte han, til han kom til et lille Hus. Der gik han saa ned. I Kakkelovnskrogen sad en gammel Heks, han havde aldrig set saa grim en gammel Kjælling, og ved Bordet sad en bitte Pige, han havde aldrig set saa kjøn en bitte Pige. Hende tykte han straks saa godt om, og hun hed *Venete*. Han fik noget at spise, og saa skulde han i Seng.

Da han var kommen til Ro, hørte han nok, Bjærgmanden kom hjem, og han kom ind til ham om Morgenen, lav han laa i Sengen, og sagde: »Nu skal du staa op. Her er en Greb og en Skovl, du skal gaa ud og moge vor Faaresti, og den skal være ren inden i Aften, a kommer hjem.« Der havde været 100 Faar i den i 100 Aar, uden at den havde været moget, og dersom

den ikke var i Stand til Aften, saa skulde han af med Livet.

Saa gik Bjærgmanden sin Vej, og Drengen tog Skovl og Greb og begyndte, men lige straks satte han sig paa Dørtrinet og græd, for han kunde jo forstaa, det Arbejde kunde han ikke udføre. Som han nu sad der, kom den lille Pige hen til ham og spurgte, hvad han græd for.

Saa fortæller han, hvad det var. »Der kom en Mand ind til mig og sagde, a skulde moge Faarestien inden Aften, og hvis a ikke blev færdig, skulde a miste mit Liv. Men a kan jo godt forstaa, a kan umulig blive færdig, for Stien har ikke været moget i hundrede Aar, og a er saa kjed af at komme af med Livet.«

»Vil du være mig tro og aldrig forlade mig, saa skal a nok hjælpe dig«, siger Venete, og saa tager hun Greben og begynder at moge. Da hun havde arbejdet en lille Tid, var alting, som det skulde være, og i god Orden, da Bjærgmanden kom hjem.

Han spurgte straks, om Faarestien var moget.

Hun siger ja, og da han nu fik at se, det var sandt, saa siger han: »Den slog dig ikke under Øret, der har lært dig det.«

Næste Morgen kom han hen til Sengen med en Hammer og en Sav og en Fil og sagde: »Her er nogle smaa Pinde, og dem skal du bygge en Lade af i Dag. Den skal være saa lang og saa vid, og den skal være færdig inden Aften, og har du den ikke bygget, naar a kommer hjem, skal du dø.«

Han satte sig og græd ligesom Dagen før, og Venete kom igjen hen til ham og sagde: »Hvad er der nu ved det med dig?«

Ja, saa fortalte han, te han skulde bygge en Lade af de Pinde, og det kunde han jo ikke.

»Vil du være mig tro og aldrig forlade mig«, sagde hun, »saa skal a hjælpe dig.«

Det lovede han, og saa tog hun Haandværkstøjet og huggede og savede en lille Tid, og straks stod Laden fiks og færdig.

Da Bjærgmanden kom hjem, sagde han: »A kan se, Laden staar der, og den har ikke slaaet dig under Øre, der har lært dig det.«

De kom saa i Seng, og næste Morgen kom Bjærgmanden igjen ind til Drengens Seng og sagde: »Her er et sort Faar, og det skal du vaske hvidt. Hvis du ikke gjør det, inden a kommer hjem, saa skal du af med Livet.«

Naa, han gav sig til at vaske paa Faaret, men det kunde lidt nytte, Dyret blev ved at være lige sort, og saa satte han sig og græd. Saa kom Venete og hjalp ham ligesom forhen, og han lovede at være hende tro og aldrig forlade hende.

»Nu skal vi afsted i Nat«, siger hun, »vi kan ikke være her længere, for det er ikke alene dig, men ogsaa mig, der skal dø, a er kommen her til paa en lignende Maade, men a har været her saa længe, te a har lært nogle af deres Kunster. Nu flygter vi, saa snart Bjærgmanden er kommen hjem, og naar du nu vil være mig tro, som du har lovet mig, saa skal a nok hjælpe dig.«

Da Bjærgmanden kom hjem, gik han straks hen til Faaret og saa efter, om det var bleven hvidt. »Har du selv gjort det?« siger han til Drengen.

Ja, han havde.

»Hm hm, den har ikke slaaet dig under Øre, der har lært dig det.«

Saa gik Bjærgmanden ind, og de kom i Seng allesammen. Men de unge sov jo ikke. Saa rejste Venete sig og skrev paa Ildstedet: Svit svat svie, svar, naar hun taler. Paa Kjøkkendøren skrev hun ligesaadan, og til sidst paa Sengestokken. Saa rendte de. Da de var komne noget hen, sagde hun: »A tør ikke se tilbage, men det skal du gjøre, ogsaa lige saa tit, for at se, om de ikke kommer efter os.«

Noget ud paa Natten vaagnede Bjærgkjællingen og sagde: »Jeg drømmer, jeg drømmer.«

»Hvad drømmer du?« siger Bjærgmanden.

»Jeg drømmer, te Venete er rendt bort med Knægten.«

»Kald paa hende da«, siger Bjærgmanden.

Saa kaldte hun: »Venete!«

»Ja, Mo'r!« svarede det paa Skorstenen.

»Der kan du høre, jeg kunde nok vide, Venete var her; lad mig nu have Ro.«

Hun ligger lidt igjen, saa siger hun: »Jeg drømmer, jeg drømmer.«

Han vaagner og siger: »Hvad drømmer du?«

»Jeg drømmer, te Venete er rendt væk med Knægten.«

Saa bliver han halvt ond, for hun havde jo spurgt, og Pigen havde svaret, men han siger jo alligevel: »Kald paa hende da.«

Hun siger: »Venete!« og det svarer: »Ja, Mo'r!« paa Kjøkkendøren.

»Lad mig nu have Ro til at sove«, siger han.

De falder da hen lidt igjen. Lidt efter begynder hun at klage sig over den Drømmen ligesom forhen. Da bliver han helt rasende og siger: »Saa kan du jo kalde paa hende da.«

Hun raaber: »Venete!«

»Ja, Mo'r, jeg er her jo«, sagde det lige ved dem. »Der kan du høre, hun er her«, siger Bjærgmanden arrig. Saa varer det atter en lille Tid, da begynder Bjærgkjællingen igjen at vrimpe og siger: »Jeg drømmer, jeg drømmer.« Da blev han for Alvor vred og vilde banke hende. »Nu vil jeg kalde«, siger han, »saa skal du se, hun er her godt nok. Venete!« raaber han, men det svarer ikke.

Nu kan det nok være, de kom af Sengen i en Fart, og saa satte de efter dem.

Drengen saa sig jævnlig tilbage, og saa siger han: »Nu er de lige tæt i Hælene paa os.«

Dertil svarte Venete: »Nu gjør a mig til en *Dam*, og saa skal du være en *And*, der sejler i Dammen.«

Saa kommer Bjærgmanden og hans Kone til Dammen. »Der er hun, der er han!« Men de kunde ikke komme til ham.

»Saa render vi hjem efter vort Asketrug og sejler ud efter ham.«

Da saa Bjærgfolkene var rejst, gjorde Venete sig til Menneske igjen, og de rendte det de kunde videre frem. Han saa sig tilbage: »Saa, nu er de her igjen.«

»Saa gjør a mig til et *Træ*, og du skal være en *Rose*, der sidder i Toppen.«

Da Bjærgfolkene kom til Træet, siger de: »Der sidder Rosen oppe i Træet. Nu maa a hjem efter min Saks, og klippe den af med«.

Saa løb de tilbage igjen, og straks var Venete og Knøsen igjen Mennesker og løb videre. Han saa tilbage og sagde: »Nu er de her straks igjen med Saksen.«

»Ja, saa gjør a mig til en *Kirke*, og saa skal du være en *Ugle*, der sidder oppe i Glamhullet.« Da Bjærgfolkene kom til Kirken, blev de saa fnysende vrede og fløj imod Kirken, saa de fløj ud til alle Sider som smaa Flintesten, og det er dem, vi har i deher Dage at skjære Fødderne paa.

Naa, saa var Venete og Knøsen dem kvit. Saa siger hun: »Nu skal du ikke kalde mig Venete længere nu skal du kalde mig *Jomfru Nøggel*, og saa skal du love mig, du aldrig vil kysse nogen, for hvis du gjør det, saa glemmer du mig.«

Det lovede han, og saa gik hun hen ved Siden af en Mose, hvor hendes Forældre boede, men han gik hjem til hans Faders og Moders Gaard. Da han nu kom hjem, saa kjendte hans Moder ham straks, og hun vilde kysse ham, for hun blev saa hjærtelig glad ved ham. Men han skubbede hende til Side og vilde ikke kysse hende. Han talte ikke om, hvorfor han saadan bar sig ad, men da han var kommen i Seng og falden i Søvn, gik Moderen hen og kyssede ham. Da han saa vaagnede, kunde han ikke huske Jomfru Nøggel længere.

Saa kom han op paa Herregaarden og fik en Forvalterplads. Nu rygtedes det, at den Pige der i Mosehuset hun var kommen hjem til hendes Moder, og hun var saa kjøn. Saa vilde Førstekarlen der paa Herregaarden ned og tale med denher unge Pige om Aftenen. De sad og talte sammen hele Aftenen, og da han havde rejst sig og gjorde sig færdig til at gaa hjem, sagde han: »A kunde for Resten gjærne faa Tid til at sidde lidt her endnu, om ogsaa det er over Sengetid.«

»Det maa du godt«, sagde hun, »men saa skal du gaa ud og sætte Stangen for Yderdøren.«

Ja, det var nemt at gjøre. Han gaar ud og tager Stangen og sætter for Døren.

Lige i det samme siger hun: »Der kan du staa ved den, og den ved dig til i Morgen, Solen kommer.«

Saa blev han staaende til Dag. Da han kom hjem, spurgte de ham, hvordan han havde haft det.

»Ja, saa udmærket«, siger han.

Næste Aften saa vilde Andenkarlen ned at prøve det, og de sad og snakkede til Sengeaften. Han vilde ogsaa blive der lidt endnu.

»Ja, det maa du godt«, siger hun, »men saa skal du tage Ildtangen og en Tørv og gaa ud og lægge Ilden her ude.«

Ja, det var han villig til, og saa stod han jo og makkede og makkede og kunde ikke faa Ilden lagt.

Saa sagde hun: »Der kan du staa ved den og den ved dig til i Morgen, Solen kommer.«

Han blev staaende, og da han kom, spurgte de ham, hvordan det var der nede i Mosehuset.

Aa, det var saa udmærket morsomt, og saa vilde Tredjekarlen derned den tredje Aften. Da det var bleven Sengeaften, skulde han jo til at hjem, men vilde nok blive der lidt endnu.

Ja, det kunde han gjærne, »men her har a en bitte Kalv, kan du gaa ud og faa den ind først.«

Ja, det var han villig til.

Men den var tvære og ikke saa nem at komme afsted med. »Nu kan du blive staaende ved den og den ved dig, til i Morgen, Solen kommer.« Hun havde sagt, han skulde have i Kalvens Hale, og saa skulde den nok selv vise Vej, og han havde ogsaa faaet fat i Halen. Saa løb den med ham, og han løb efter den til om Morgenen, Solen kom, saa kunde han gaa hjem.

Imidlertid var Forvalteren bleven forlovet med Datteren der paa Herregaarden, og saa skulde Brylluppet være. Der kom tre Vogne til at kjøre til Kirken, og hver af de tre Karle kom til at kjøre én. Da de saa kjørte over Mosen hen til Kirken, saa gik Stjærtenavlen itu paa den forreste Vogn. Saa siger Kusken, det var jo Førstekarlen: »A tror bestemt, den unge Pige i Mosehuset hun har en Stang, der kan passe, maa a ikke gaa hen og laane den?«

Jo, det maatte han jo gjærne, og han laante saa Stangen til hendes Yderdør. Den passede akkurat.

Saa kjørte de lidt igjen, da gik Seltræerne itu paa den næste Vogn. Saa siger Andenkarlen: »Derhenne i det bitte Hus der har de en Ildklemme, a er vis paa, den kan akkurat passe«; om han maatte ikke løbe hen og laane den?

Jo, det maatte han gjærne, og han fik den ogsaa.

Den passede akkurat, og saa kjørte de lidt igjen. Saa styrtede den ene Hest. »Det er vel saa sært at faa den for«, siger Tredjekarlen, »men der henne i det Hus har de en Kalv, den er a vis paa, Tøjet kan passe til, og den kan trække og er god til at rende? maa a ikke gaa hen og laane den?«

Jo, og han kommer derhen og vil laane Kalven. »Ja, det kan du godt«, siger Jomfruen, »men saa vil a med til Brylluppet, og vil ogsaa sidde ved Brudebordet. Naar I kommer tilbage, skal I holde og tage mig med.«

Han kom saa med Kalven, og den kom for og kunde godt trække. De kom nu til Kirken uden videre Uheld, og da de kjørte hjem, holdt de uden for Mosehuset, og hun kom med. Saa skulde de til Bordet at spise. Da de skulde have Eftermaden, tog hun en Sølvdaase op af hendes Lomme og tog

to Hvedekjærner af den og lagde paa hendes Tallerken. Saa kom der en hvid Due ind ad Vinduet og fløj hen og tog begge Kjærner. Saa siger Jomfru Nøggel: »Glem nu ikke din lille Mage, ligesom Knøsen han glemte Jomfru Nøggel.«

Da hun sagde det Ord og nævnede hendes Navn, saa blev han saa underlig, for nu kunde han huske hende. »Hvordan kan det være, a har glemt dig?« siger han, »a kyssede ingen, da a kom hjem.«

»Nej, du vilde ikke kysse mig«, siger hans Moder saa, »men a kyssede dig, da du var falden i Søvn.«

Saa siger han: »Ja, hvad der er sket her i Dag, det skal vi have gjort om igjen. Hun hører mig til, og a hører hende til«, og saa fortalte de deres Livs Hændelser der over Borde. »Havde hun ikke været«, siger Knøsen til sidst, »saa havde a ikke været i Live her i Dag.« Forbindelsen blev nu hævet med Herremandens Datter, og saa drak Knøsen Bryllup med Jomfru Nøggel bag efter, og de lever saa godt.

Ane Katrine Bærtelsen, Lomborg.

18. De gode Hjælpere

En Mand havde tre Sønner, og de hed *Povl* og *Per* og end til de blev konfirmerede, og da Povl var den ældste, saa skulde han først ud at tjene. Faderen gav ham mange gode Formaninger med paa Vejen, og saa rejste han af, men meget forknyt var han. Saa kommer han om ved et stort Kongeslot, og der gaar Kongen udenfor.

»Hvor skal du til at hen, min Søn?« siger Kongen.

»Ja, a skal hen og være mig om en Tjeneste.«

Saa spørger Kongen, om han ikke vil tjene ham.

»Jo, det vil a godt.«

Naa, saa skulde han med ham ind, og Kongen sætter ham da for, han skal gjøre et Skib, der kunde gaa baade paa Land og paa Vand, »og naar du kan gjøre det, saa skal du have min Datter og det halve Kongerige, men hvis du ikke kan, saa skal der skjæres en Øl baade af din Bug og af din Bag, og saa strøes Salt og hede Emmer i.«

Naa, saa skulde han til at ud i Skoven og faa sig noget Træ. Han faar en Madpose lavet til, og saa gaar han, og han begynder at save og hugger og tumler. Da han saadan har arbejdet en Tid, sætter han sig paa en Trærod og løser for Madposen. Da kommer der en gammel fattig Mand til ham, og det var ingen anden end Vorherre. Han sagde: »Vil du ikke give mig en Meldmad med dig eller blot et bitte halvt Stykke, for jeg er saa sulten.«

»Nej, a kan ikke undvære noget, for a har saa meget at bestille, a skal have et Skib gjort, der kan gaa baade paa Land og Vand, og hvis a ikke faar det lavet, saa er der sat mig saa haard en Straf for.«

Den gamle Mand bød endda til at ville arbejde med, hvis han kunde faa et bitte Stykke Mad, men Povl sagde: »Nej, saadan en gammel Mand ser ikke ud til at kunne arbejde.« Han fik altsaa ikke noget, og den gamle maatte gaa igjen. Men saa varede det ikke længe, inden hans Madpose slap op, og han fik intet Skib færdigt. Straffen blev saa udført paa ham, som Kongen havde bestemt, og saa kunde han rejse med det.

Ja, saa blev Per konfirmeret, og saa skulde han ud i Verden. Ham gik det akkurat lige saadan som den anden, og han fik ogsaa en Øl skaaren af sin Bug og sin Bag, og saa blev der strøet Salt og hede Emmer i.

Saa kom Turen til Esben Naasvis, nu var han bleven konfirmeret. Faderen var saa bange for ham, da han drog afsted, og gav ham saa meget gode Formaninger med paa Vejen. Han rejste med et frit Mod og sagde, at han skulde nok skikke sig godt i Verden.

Da han kom om ved Kongeslottet, stod Kongen udenfor, og saa siger han: hvad han rejste efter?

Ja, han vilde da helst have sig en Tjeneste.

Saa tilbød Kongen ham at blive, og han skulde ogsaa til at bygge Skibet, hvis han kunde det, skulde han have hans Datter og det hele Kongerige.

Esben Naasvis tænkte mest paa Datteren, for hende havde han set og funden stor Behag i, men Riget brød han sig ikke stort om. Han kunde ogsaa snart forstaa, at han behagede hende. Saa skulde han til at ud i Skoven, og hun havde en rigtig god Madpose til ham og ønskede ham Velsignelse paa Rejsen, for hun vilde gjærne, det skulde gaa ham godt. Saa rejste han af.

Nu havde han ikke nænnet til at spise synderlig hjemme ved Faderen, og han var sulten og satte sig straks til at løse for Madposen. Da kommer den gamle fattige Mand ogsaa til ham. Om han maatte ikke faa et bitte Stykke med?

»Jo, a har en stor Madpose«, sagde Esben, »den kan nok slaa til til os begge.«

Saa spiste de begge to med god Appetit, og da det var til Side, hjalp den gamle ham at arbejde. Det var Esben godt tilpas med, for han havde taget sig et Arbejde paa, som han ikke kjendte det mindste til; han var saa ung og havde aldrig givet sig af med at være Skibstømmermand. Naar Esben forhuggede noget, saa var den gamle til Rede og rettede det. Det varede ikke længe, inden Skibet var færdigt, og de saa nu efter at faa Ende paa Madposen. Saa siger den gamle: »Naar du sejler nu hjem, kommer du nok til nogle paa Vejen, som du kan bruge og maa tage med.«

Ja, saa sagde han den gamle Farvel og rejste af. Lidt efter kommer han omkring ved én, der staar og nager i et Kjødben. »Hvad staar du og nager der i det Ben for?«

»Jo, for a kan aldrig faa Kjød nok«, siger han.

»Kom du saa og sid paa med mig.«

Længere hen kom han til én, der stod og sugede i en Øltap. »Hvad staar du og suger i den Tap for?«

»Det gjør a, for a kan aldrig faa Øl nok.«

»Kom saa og sid op med mig.«

Da han nu var kommen op, sejlede de videre. Saa kom de til én, der stod med hans ene Fod i hans Haand. »Hvad staar du der med din Fod i din Haand for?«

»Jo, for a kan rende til Verdens Ende fra en halv Time før Solen gaar ned, og til den er nede, og endda komme tilbage, før den er helt nede.«

»Kom du saa og sid op.«

Længere henne kom han til én, der stod og bankede i Jorden med en stor Nødde. »Hvad staar du der og banker i Jorden for?«

»A kan banke saadan, de kan høre det til Verdens Ende.«

»Kom du og sid paa med mig.«

Endelig kom han til én, der laa og luttede hen ad Jorden med et Par lange Ører. »Hvad ligger du der og lutter efter?« siger Esben.

»Jo, a kan høre hvert Ord, der bliver sagt, helt til Verdens Ende.«

»Kom du og sid paa med mig.«

Saa sejlede han, til han kom ind paa Slottet, og Skibet gik lige godt over

Bakker som over Dale, og over Land som Vand. Saa gaar han ind og mælder sig for Kongen, at nu var han der med Skibet. Kongen og Dronningen og Datteren kom nu ud og skulde se paa det Skib, og det gik lige godt over alt. Saa blev der Sorg paa Kongen, nu skulde han jo til at miste hans Kongerige. Men saa finder han paa at forhale Tiden for Brylluppet og sætte ham noget for, som han ikke kunde udføre, og maaske komme af med Livet ved, saa var han skilt ved ham.

Først sætter han ham til at spise tolv Tønder Kjød paa én Gang. »Efter det strænge Arbejde er du bleven alt for mager«, siger han, »du skal have lidt at styrke dig paa.«

Han faar saa Kjødet og rejser af med det hen til det bitte Hus, hvor han havde de Folk, han havde faaet op med at sejle. Da han var kommen sejlende til Slottet, satte han dem nemlig ind i et bitte Hus og forseglede Døren, for at han kunde have dem der, naar han skulde have godt af dem. Han taler saa til den, der aldrig kunde faa Kjød nok, og beder ham hjælpe sig, for han begyndte at vente efter Bryllupsdagen.

Jo, det var han saa meget villig til, og de andre vilde ogsaa godt hjælpe ham. Det var nogle gode Hjælpere, han der havde faaet, for den første Mand han spiste en Tønde Kjød lige saa hastig, som alle de andre var om én.

Det varede nu ikke mange Dage, inden det Kjød var fortæret. Saa gaar han op paa Slottet og mælder, at nu var han færdig med det. Saa siger Kongen: »Du er ikke fed nok endnu. Nu skal du først drikke 12 Tønder godt Øl, inden du skal have Bryllup.«

Han rejser af med Øllet ned til det bitte Hus og beder ham, der var saa god til drikke, om at hjælpe sig. Han var villig nok til det, og de andre hjalp til, og saa varede det kun nogle faa Dage, inden det var til Side.

Saa mældte han sig igjen ved Kongen. Ja, det var godt nok, men Kongen havde nu faaet noget mere spekuleret ud.

Nu skulde han gaa til Verdens Ende og hente en Kjedel Tevand, der skulde bruges til Brylluppet, og det skulde han komme tilbage med, inden Solen gik ned, ellers fik han ikke Datteren. Da var Solen ikke uden en halv Time i Vejret.

Nu begyndte Esben at blive forknyt med sig selv. Men han kom jo i Tanker om ham, der var saa god til at rende, og saa skyndte han sig hen til det bitte Hus og forklarede ham Sagens Lejlighed. Den Gang han fik Besked, afsted lod han klø. »Naar Solen ikke er uden en halv Time i Vejret, saa kan den jo snart søkke.« Tiden gik, og den halve Time var snart omme, og der var ingen Ting at se endnu. Da beder han ham, der var saa god til at banke, om han vilde ikke have bunket, for at den anden skulde stræbe at løbe og komme igjen, da det var nu nærved Tiden. Jo, han banker, men der kommer ingen. Saa beder han Lutteren, om han vilde nu ikke have lagt sig ned og luttet efter, om Renderen var kommen til Verdens Ende, for Solen var da saa lidt i Vejret, og det var ikke fri, han var noget ængstelig nu. Jo,

han lægger sig og siger: »Han har været der og faaet Tevandet, og det varer ikke mange Minutter, inden vi har ham.« Imens de snakkede om ham, saa havde de ham ogsaa paa Pletten, og Esben Naasvis var glad og skyndte sig afsted med Tevandet op til Kongen.

Saa var alt godt, og nu blev Brylluppet holdt, Kongen kunde indse, at han ikke kunde faa nogen villere Svigersøn. Der blev saa travlt med at lave paa det Gilde og byde sammen til det, og a blev ogsaa bøjen. De foræret mig en Boksnæse og en Papirsforkel og et Par Glassko, og saa bad de mig, om a vilde ikke gaa dem til Haande paa Bryllupsdagen. A har nu altid været saa villig og gik og hjalp med at vende Stegene og røre i Potter og Pander. Men saa vilde Ilden brænde vel stærkt, og de bad da, om a vilde ikke rende ud og hente et Par vaade Tørv, at det skulde ikke brænde slet saa stærkt. Da a stod og vendte Stegene, da breddes min Boksnæse, og da a fik de vaade Tørv i mit Forkel, saa gik det i Stykker. Da a saa gik og stampede i Stenbroen, gik mine Glassko i Stykker. Se saa var det til Side med alle de Dele, a var bleven foræret. Snip snap snude, nu er mit Emter ude.

Marie Frederikke Schnevoigt, Tindbæk.

19. Hesten Blank

For omtrent en 50 Aar siden levede der en Konge i Spanien, han var Enkemand, og saa blev han gift og fik en ung Hustru. En Dag gik hun ude i Skoven at forlyste sig, og da blev hun pludselig henreven af en Heks. Kongen havde saa en Karl, der tjente ham, og han lod hans Ord lyde med, at det ikke var umuligt at tilvejebringe Dronningen. Nogle Dage efter blev Kongens Søn ogsaa henreven af en Heks, det var én, han havde med den første Kone. Saa lod Karlen hans Ord lyde med, at han ogsaa kunde skaffe ham imod at faa en god Betaling. Hvorpaa det Rygte kommer for Kongen, og han skikker Bud til Karlen, han skulde komme ind, Kongen vilde snakke med ham.

Karlen kommer ogsaa ind, og Kongen spørger ham: »Mon det virkelig passer, at du har sagt, du kan skaffe min Kone og min Søn til Veje igjen?«

Han siger ja, det troede han nok, han kunde, men han vilde have otte Dages Respit og høre sig for, hvor Heksen hun boede. Saa bliver han lige godt lidt forskrækket for sig selv, han kunde nok indse, det var vel meget, han havde taget sig paa. Saa gik han en Dag ude i Skoven og græd.

I samme Lag kommer der en Heks til ham, og den siger: »Hvad græder du for, min Søn?«

Ja, han fortalte hende hele Omstændigheden fra først til sidst.

»Nu skal du gaa tilbage til Kongen«, siger hun, »og forlange tolv tusend Rigsdaler, for Vejen er lang og besværlig. Du skal ogsaa forlange tolv Spænd Heste og en Kusk til hvert Spænd. Dernæst forlanger du tolv Køer eller Stude, og de skal slagtes og hugges i Stykker og Stumper, i Fjerdinger og Halvfjerdinger, ligesom du kan. Skindene skal være paa den ene Vogn, og dem maa du ikke røre undervejs, dem skal du have med til Afstedet. Heksen hun bor sønden for Solen og norden for Vinden og vesten for det babyloniske Taarn, og naar du saa kommer paa en halv Mil nær hendes Hjem, saa udviser hun Ulve, Bjørne og alle glubendes Dyr for at fange og fortære dig, men saa skal du have det Kjød at smide ud, saa de kan have det at ro dem ved i Sted for dig. Naar du saa kommer til Heksen, og du forlanger Dronningen og Sønnen, saa vil hun først se, om du kan nogen Ting fra den sorte Skole. Saa omvandler hun Prinsen til en Hest, og du skal da finde ham imellem 25 andre Heste. Men du skal ikke tage nogen af de pæne Heste, du skal tage den allergrimmeste, der er, for det er Sønnen. Saa omvandler hun Dronningen til en Hvedekage, og hende skal du finde imellem en hel Del andre. Du tager blot den midterste, og saa tager du din Kniv og forestiller, ligesom du vil skjære Kagen over. Saa giver hun sig til Kjende, og du har da fundet dem begge to.«

Nu lader vi det bero ved det, og saa lader vi det komme tilbage igjen til Kongen. Karlen kommer saa ind til ham og siger, at nu vil han begive sig paa Rejsen, men den er lang og besværlig, og han maa have tolv tusend

Daler i Rejsepenge, og saa maa han have tolv Spænd Heste og en Karl og Kusk for hvert Spænd. »Dernæst skal jeg have tolv Køer eller Stude, lige meget hvilke det er.«

Alle disse Dele faar han, og saa slagter han Studene og hugger dem i Stumper, lægger dem og Huderne paa Vognen og kommer til Kjøren. Han fortsætter Rejsen i lang Tid. De kjører og kjører den evige Kjøren, men omsider kommer de til de Dyr, der var sendt ud for at fange ham. Nu skulde Hestene løbe alt hvad de kunde, og han og Karlene vilde smide ud af Kjødet. De glubende Dyr var der i hundredevis, og han bad Karlene smide ud af Vognene saa stærkt som de kunde, det ene Stykke andet. Siden han nu kommer over den halve Mil, saa kjører han i Fred og Ro, og omsider naaer han da til Heksens Bopæl.

Han bad om at komme hende ved Tale. Hun kom ogsaa straks, og han spurgte, om det var muligt, hun vilde udlevere den Dronning og den Kongesøn med det gode, ellers skulde han sætte hende en Ring i Næsen, hun kunde ikke rode af sig i tre Aar.

Hun svarte, te hun vilde ikke lige straks, han skulde tjene dem først. »Nu omvandler jeg Sønnen til en Hest, og saa finder du ham allerførst«, hvorpaa hun udviste ham 25 smukke Heste i Stalden, og saa skulde han gjætte, hvilken af dem der var Sønnen.

Han staar og ser lidt paa dem. »Saadanne smukke Heste, som her er«, siger han, »dem kan jeg ikke bruge, for kommer jeg paa Ryggen af dem, saa førend jeg véd, saa rider jeg paa Papir. Men her staar et gammelt graat Mulæsel, det maa jeg have.«

»Det passer rigtig«, siger hun, »for det var netop Sønnen. Jeg vil endnu en Gang se, om du har lært noget i den sorte Skole.«

Det mente han nok.

»Nu i Morgen omvandler jeg Dronningen til et Hvedebrød, og saa maa du gjætte, hvilket det er.«

Dagen efter bliver der stilt saa mange Hvedebrød an for ham, te det var rasendes, og nu skulde han gjætte, hvilket af dem der var Dronningen. »Jeg vil tage nærmest for Haanden«, svarer han, »jeg tager den midterste Kage«, hvorpaa han tog hans Lommekniv og vilde skjære den over.

Saa siger Dronningen: »Skjær mig ikke, for her er jeg.«

Nu har han altsaa fundet hende. Men saa siger Heksen: »Jeg har endnu en Ting, jeg vil prøve dig med, om du har lært noget ordentlig i den sorte Skole. Der gaar en vild Hest ude i Skoven. Kan du fange den, saa faar du Dronningen og Mulæselet med dig hjem.«

Nu var gode Raad dyre. Næste Morgen gaar Karlen ned i Stalden til Mulæselet og siger til det: »Dersom du nu var Kongens Søn, saa skulde du give mig et godt Raad, men da du er et Mulæsel, saa kan du jo ikke.«

Æselet svarer ham og siger: »Det kan jeg. Du skal grave et Hul ude i Skoven lige saa stort, som jeg er, og der skal du sætte mig i. Saa skal du tage alle de Huder, som du har med dig, og dem skal du lægge ovenpaa mig.

Saa skal du kjøbe tolv Tønder Hesteskosøm og strø ovenpaa Huderne, og endelig lidt Muld ovenpaa. Men naar du har put mig i Graven, saa tager du Bidselet af mig, og det skal du staa med tæt ved Graven og ringle med. Den vilde Hest vil da komme lige saa rasendes og slaa Fødderne ned over Hullet. Men for at den ikke skal træde mig ihjel, er det du lægger Huderne og Sømmene ovenpaa. Saa staar den ganske stille, og saa kan du lægge Bidselet paa den. Du kan da komme op paa den, og saa rider du paa den hen til Heksen. Du skal blive ved at lade mig være et Mulæsel, indtil vi kommer hjem. Saa skal du nok faa Besked paa, hvorledes du kan frelse mig, saa jeg kan blive en Kongesøn igjen.«

Han gjorde, som Mulæselet havde sagt, gravede Hullet og satte den ned i det. Dernæst lagde han alle Huderne ovenpaa Ryggen af det, og saa strøede han Hesteskosømmene ovenpaa igjen og endelig lidt Muld for at dække det hele. Men Bidselet havde han jo taget af, og saa stod han tæt ved Hullet og ringlede med det. Da kom Hesten farende, den hed *Blank* og var saa rasende, at den kunde høres en Mil væk. Som han nu stod der allerbedst, var Hesten der, den kom i saadan Galop og stod med en Fart helt stille paa Mulæselets Ryg. Men den var sukken igjennem alle Sømmene og stod paa de bare Huder. Saa lagde han Bidselet paa Blank og satte sig op paa den. Men i Forvejen havde han lejet Folk til at kaste Mulæselet op igjen.

Saa red han, og Æselet gik bag efter som et Føl. Nu kom han tilbage til Heksen og spurgte hende, om hun havde mere at sætte ham for, for nu med det første vilde han sætte hende noget for.

»Nej«, svarte hun, »jeg tør ikke have mere med dig at bestille, for du er langt klogere end jeg; den Hest har jeg aldrig kunnet fange.«

Altsaa er han nu færdig til Hjemrejsen, hvorpaa han kjøber sig 24 Stude, og dem slagter han. Huderne solgte han, for dem havde han ingen Brug for, men Kjødet beholdt han, og det hug han i Smaastumper, for nu vidste han af Erfaring, at Vejen var lang og meget farlig. Da han kom til Grændserne, hvor de Uhyrer opholdt sig, saa straks han betraad Pladsen, saa havde han dem i hundrede- og tusendvis, Ulve og Bjørne og glubende Dyr. Han kjørte rask til og befalede Karlene at smide ud saa stærkt de kunde. De smed ét Stykke efter et andet, saa længe der var noget tilbage, men da det hele var smidt ud, og de endnu havde et lille Stykke Vej tilbage, raabte han til de andre Kuske, at de skulde slippe Heste og Vogne og komme hen paa hans Vogn og kjøre med ham. De kom ogsaa og kjørte paa den ene Vogn, og Ulvene og Bjørnene tog til Takke med Hestene, der blev tilbage. Paa den Maade reddede de dem da godt over Grændsen, og saa kjørte de hjem.

Da de kom i Kongens Skov, saa vilde de hvile dem en lille Tid, og Karlen og Dronningen de lagde dem ved Siden af hinanden; men han tog hans Sværd og lagde det imellem sig og Dronningen. I den samme Tid kom der en Rejsendes forbi, og han kjendte Dronningen og Karlen. Saa løb han straks op til Kongen og fortalte, at han havde set dem ligge til Hobe ude i

Skoven. Kongen gik straks ud i Skoven med ham, der havde set dem. De laa og sov lige godt. Saa vækker Kongen Karlen og siger til ham: »Det var min Mening at slaa dig ihjel, men da jeg ser, at du har lagt dit Sværd imellem jer, og at du altsaa er uskyldig, vil jeg spare dit Liv. Jeg ser nok, at du har skaffet min Dronning til Veje, men hvor er min Søn?«

»Den skal jeg skaffe dig i Morgen«, siger Karlen.

Saa tog Kongen sin Dronning ved Armen og rejste hjem.

Om Morgenen efter siger Mulæselet til Karlen: »Du skal nu skjære mit Hoved af og vende det om, saa det kommer til at vende til modsat Side, og saa sætte det til igjen.«

Han skar ogsaa Hovedet af og vendte det omkring, saa Munden kom til at sidde tilbage, og saa snart han havde sat den til Kroppen, saa stod der den dejligste Kongesøn, nogen har set, hvorpaa Karlen rejste op med ham til Kongen og spurgte ham, om det ikke var hans Søn.

»Jo«, svarte Kongen, »det er netop ham, og nu skal du faa alt, hvad du begjærer, for din Ulejlighed.«

Siden lever de i Flor og Herlighed, og Kongen og Dronningen holdt Bryllup paany med stor Glæde.

Roland Peder Andreassen, Slotved Fattiggaard.

20. Dug, Faar og Kølle

Der var to Brødre et Sted, den ene var rigtig fattig, og den anden var rig. Den fattige Mand havde Kone og mange Børn, og han trængte ikke sjælden til Hjælp. Hans Broder maatte jo tit hjælpe ham i en snæver Vending, men han var ogsaa slem til at benytte sig af ham og sende Bud til ham om at komme og hjælpe sig med et og andet. Naar han saa var færdig til at tage hjem om Aftenen, sagde de der oppe: ja, nu skulde han have saa mange Tak, og det var den Betaling, han fik. Det kunde de ikke vel leve af, og Konen blev især noget kjed af at høre det alle Tider.

En Dag kom der Bud, at han skulde komme og hjælpe dem at slagte en stor So, og saa siger hun til Manden: »Du skal ikke saadan gaa for ene Tak; naar du er færdig og skal afsted, skal du sige, om du ikke maa faa Svinehovedet til Jul.«

»Det faar a vel ikke«, siger han, »men a kan jo sagt sige det.«

Nu gik det saadan, at de sagde Tak, ligesom de plejede, og saa sagde han det om Svinehovedet.

»Ja, tu tag det saa og rejs til Helvede med det«, sagde Broderen.

Den Gang han kommer hjem, bliver Konen saa glad. »Der kan du se, det hjalp, nu har vi noget til Jul.«

»Ja, hvad kan det hjælpe, a skal jo til Helvede med det.«

Konen tykte, det var rent galt, at han skulde tøde en Dag med den Tur, og maaske én Dag ikke kunde gjøre det. Men Manden vilde afsted.

Han kommer saa afsted tidlig om Morgenen.

Da han nu kommer næsten derned til Helvede, stod der en gammel Mand og savede Brænde. Han sagde: »Hvor skal du hen med det Svinehoved?«

Ja, saa fortalte han, te han skulde til Helvede med det, hans Broder havde sendt ham derned.

»Ja, du skal ikke kere dig efter, hvad din Broder siger. Naar du nu kommer ind, spørger Ham selv dig vel om, hvad du skal have for det Svinehoved. Saa skal du svare, te det har du ikke tænkt paa at faa noget for, men du vil gjærne have den gamle skidne *Dug*, der ligger uden for Døren. Naar du saa faar den og siger: Bred Dug, staar der de fineste Retter paa den, og saa kan du leve lige saa godt som de kongelige.«

Naa, saa kom han ind til Ham selv, og han spurgte ham om, hvad han skulde have for Svinehovedet.

»Det kan a vel ikke faa noget for«, siger han, »men a vil gjærne have den gamle skidne Dug, der ligger uden for Døren.«

»Ja tu, saa tag den, men den har ellers ikke slaaet dig paa Mund, der har lært dig det.«

Saa rejste han af hjem ad med hans Dug. Han kom om ved en stor Gaard, og der boede en rig Kone. Hende gik han ind til og sad og hvilte sig

lidt. Saa spørger Konen ham om, hvor langt han havde været henne.

Ja, han havde været i Helvede.

»Hvordan kan det være, du gaar med den gamle skidne Dug?«

Ja, saa fortæller han, hvordan han havde faaet den.

»Aa, det var da en rar Dug. Det bliver for sildig for dig, bitte Mand, at komme til dit Hjem i Aften, du kan godt blive her og komme til at ligge i vort Gjæstekammer.«

Det sagde han Tak for, han kunde ogsaa nok indse, det vilde blive for sildig at komme hjem. Hun beværter ham nu godt, og saa følger hun ham til Sengs. Han var saa forsigtig at tage Dugen med, og han lagde den ved Fødderne af Sengen. Den Gang han var falden i Søvn, saa kom Værtinden listende ind med en anden skiden Dug, og den lagde hun i Steden for den, han havde.

Om Morgenen, da han kom op, blev han godt beværtet igjen, og saa rejste han af med hans Dug. Paa Vejen kom han om ved et Fald pæne grønne Agre, og han breder Dugen og vil til at holde Maaltid. Men den laa lige saa slatte, og der vilde ikke til at komme Mad paa den. Da han nu mærker, at den Dug ingen Ting duer til, saa vender han om og gaar tilbage.

Saa kommer han igjen om ved den Mand, der stod og savede Brænde. »Det hjalp ikke med den Dug«, siger han, »der blev ingen Mad sat paa den.«

»Saa har du vist ladet dig narre. Men du kan jo gaa ind til Ham selv og faa den byttet. Naar du kommer ind, saa spørger han: hvad du skal have for den Dug. Saa skal du sige, at du kan vel ikke faa noget for den, men vil da gjærne have det *sorte Faar*, der staar bunden inde i Stuen et Stykke fra Døren. Naar du vrider i Halen af det Faar, saa gjør den Penge, lige saa mange du ønsker, og den bliver ved, saa længe du vrider.«

Naa, saa kommer han ind og siger, at han vil gjærne af med Dugen.

»Hvad skal du have for den?« siger Ham selv.

»Ja, a kan vel ikke faa noget for den, men a vilde da gjærne have det sorte Faar, der staar bunden her inde.«

»Tu tag det, men den har ikke slaaet dig paa Mund, der har lært dig det.«

Han rejste nu derfra med det sorte Faar.

Paa Hjemvejen kom han forbi den samme Gaard. Han tykte, at det var bedst at hvile sig lidt, og tænkte ogsaa paa at blive der om Natten.

Konen kom nok saa sleg imod ham og sagde: »A tykker, du kommer med et sort Faar, har du faaet det for Dugen.«

»Ja, a har.«

»Det var da sært, du vilde gjøre den Handel.«

»Jo, det var ikke sært, for det Faar kan gjøre Penge, og den bliver ved det, saa længe en vrider den i Halen.«

»Aa, det bliver for sildig for dig at komme hjem i Aften, du kan godt ligge i vort Gjæstekammer i Nat.«

Ja, det var saa meget godt, og da han gik i Seng, bandt han Faaret ved

Sengestolpen og bestemte sig til, at han vilde passe ret godt paa det. Men han var træt og faldt snart i Søvn. Værtinden kom saa listende ind paa Hosefødder med et andet sort Faar og byttede dem om.

Da han kom op om Morgenen, fik han noget at leve af, og saa drog han af hjem ad med hans Faar. Da han var kommen et Stykke hen, vilde han til at prøve Faaret. Han begyndte at vride i Halen, men det blev med hende som med andre Faar og ikke et Haar bedre.

Det kunde ikke hjælpe at komme hjem med det, kunde han nok forstaa, og saa giver han sig paa Vej tilbage til Helvede. Da han nu kommer til Manden, siger han: »Naa, du har nok ladet dig narre igjen.«

Ja, han havde prøvet det, og det kunde ikke gjøre Penge.

»Naar du nu kommer ned til Ham selv, og han spørger som sædvanlig, hvad du skal have for det Faar, saa skal du sige, at det har du ikke tænkt at Kølle! saa slaar den alle dine Uvenner ihjel, og den hjælper dig til at faa de andre Ting igjen.«

Naa, saa kommer han ind og tilbyder Faaret. Ham selv spørger om, hvad han skal have for det.

»Ja, a har ikke tænkt paa at faa noget for det, men a vilde gjærne have den Kølle, der staar henne i den Krog.«

»Den kan du godt faa, men den har ikke slaaet dig paa Munden, der har givet dig det ind.«

Han faar Køllen og rejser af. Paa Hjemvejen kommer han til Gaarden og gaar ind. »Hvad, a tykkes, du har faaet en Kølle«, siger hun, »hvad vil du have den til?«

»Ja, den er vel til at slaa med som andre Køller«, siger han, for han var jo bleven klogere nu.

Saa snakkede hun jo om, at han kunde godt blive der og ligge i deres Gjæstekammer. Det var han ogsaa godt tilfreds med. Da han var kommen i Seng, lod han til at være trængende til at sove, og han laa stille hen, som om han sov fast. Da kommer Konen listende og vil tage den. Men saa siger han: »Spring, Kølle!« og nu begynder den at gjennemtærske hende saa forfærdelig. Hun jamrer sig og siger, te hvis han vilde holde op med det, vilde hun give ham baade Faar og Dug igjen, som hun havde taget, og aldrig narre ham mere. Ja, saa sagde han: »Stat, Kølle!« og nu holdt den op.

Han fik nu alle hans tre Ting og drager af med dem. Da han var kommen til de pæne grønne Agre, satte han sig og lagde Dugen ned i Græsset. Aldrig saa snart han nu sagde: »Bred Dug«, saa stod der de dejligste Retter, og han sad som ved et kongeligt Taffel.

I det samme kom der nogle fine nogle kjørende. »Nej, sikken Bonde der sidder«, siger de, »og sikken Levemaade han sidder med.« Der staar én af Vognen og gaar hen til ham. »Da sidder du og har det godt«, siger han, »det var dog en dejlig Mad.«

Ja, da kunde han vise ham mere endnu, og saa begynder han at vride Faaret i Halen. Den gjør nu Penge alt det den kan, og dem, der sad i

Vognen, de blev saa begjærlige, at de sprang ned og begyndte at samle i Vognen. Saa siger han til Køllen: »Spring, Kølle!« og nu begyndte den at slaa løs paa dem. Den slog først den ene og saa den anden ihjel, og de havde jo faaet Pengene læsset op, saa han behøvede blot at tage Faaret og Dugen med, og saa kjørte han hjem med Heste og Vogn til hans fattige Kone.

Da hun og Børnene saa ham, blev de svært glade. De kom ind og fik Dugen bredt, og saa spiste de; ja, Børnene havde aldrig faaet saadan Levemaade, de var som fødte paany.

Konen spurgte saa, om det Faar ogsaa var deres.

Ja, det var, og nu vilde han vise dem, hvad det duede til. Et af Børnene skulde løbe over til den rige Broder og laane en Skjæppe. Han kom med den, og den var noget aaben i Lugerne. Saa vred han Faaret i Halen, og Skjæppen blev fuld af Guldpenge. Da de hældte dem af, var der kommet en Skilling til at sidde inde imellem Staverne, men han vilde ikke pilke efter den, og saa bar de Skjæppen hjem.

Da den rige Mand saa den, sagde han: »Har I nu saa mange Penge, at I maaler dem i en Skjæppe?«

Ja, de gjorde.

»Hvor har I faaet dem fra?«

»I Helvede«, svarte Drengen.

Den rige Mand vilde nu over at se, om det var sandt. Han spørger om de havde faaet alt det for Svinehovedet.

Ja, de havde.

Da havde han lige slagtet en gammel Galt, og saa vilde han afsted med det Hoved derned. Han kommer ogsaa til Gang og træffer godt nok Manden, der stod og savede Brænde.

»Hvor vil du hen?« siger han.

»Det har a ikke glemt«, siger den rige Mand, han gav et kort Svar.

Da han nu kommer ind til den Slemme med Hovedet, spørger han ham, hvad han skal have for det. Ja, han vilde have en Dug, der kunde dække sig selv, og saa et Faar, der kunde gjøre Penge, og saa en Kølle.

»Naa, det er dig, der har narret mig mine Sager fra, saa skal du da og ske en Ulykke.« Han tog ham med ind i et Kammer, og der stod en blodig Hugknot og et Kar Blod. Nu hug han Hovedet af ham, og saadan Ende tog det med den rige Mand. Men de andre fattige Folk de lever fremdeles godt der hjemme.

Marie Frederikke Schnevoigt, Tindbæk.

21. Kjællingens gode Raad

En svær fornem Herre var gift, men saa døde Konen fra ham, og han sad Enkemand en Tid. Saa friede han til en anden stor Herremands Datter, men hun vilde ikke have ham og sagde nej. Faderen vilde, at hun skulde have ham, for det han var saa rig, og han truede med, at hun skulde ingen Ting arve efter ham, hvis hun ikke vilde have ham. Saa siger hun: »Ja man gjør meget for Mads Skyld, sagde Jomfruen, hun skulde sove hos Herremanden«, og saa blev hun jo tvungen til det, og fik saa Gilde med ham.

Men hun skulde altid høre det Sprog: Ja, man maa gjøre meget for Mads Skyld, og slem var han ved hende. Saa træffer det en Dag, der var Selskab, at han siger det flere Gange, og alle Gjæsterne hørte det: »Ja, man maa gjøre meget for Mads Skyld«, sagde Jomfruen, hun skulde sove hos Herremanden. Hun tog sig det saa nær, at hun gik ud i Kjøkkenet og stod og græd.

Saa kommer der en gammel Kjælling ind i det samme og vil tigge. »Herregud, Madam, hvant er det, hun saadan græder for, hun er saa rig og har nok, og saadan gammel Stakkel som mig har ingen Ting andt end det, a kan tigge.«

»Jammen du kan have meget bedre end jeg«, siger Herremandens Kone.

»Maa a da spørge om Aarsagen til, at I saadan sørger.«

»Det kan du ingen Ting gjøre ved«, siger hun igjen.

»Ja, en kan jo aldrig vide, hvad saadan en gammel Kjælling kan udrette. Sig mig det.«

Ja, saa fortalte hun, hvordan hun skulde høre det alle Tider.

»Aa, det har ingen Nød«, siger Kjællingen, »det er der gode Raad for, giv dig kuns tilfreds.«

Saa var Herremanden og hans Gjæster taget ud paa Jagt, og det blev taaget og Aften. Han kom helt fra de andre, og som han har redet et stort Stykke, bliver han et Lys vaer. Han rider efter det og kommer til et bitte Hus. Der spørger han, om de kunde ikke vise ham Vej.

»Nej«, siger der en gammel Kjælling, »a kan lidt gaa og slet ikke rende. Men han kan blive her, til det bliver Dag, og han kan se.«

Ja, det var han nok nødt til, siger han, han kunde ingen Steder finde. Hun var saa fedtet og saa beskidt, denher gamle Kjælling, te han holdt ikke af at blive, og han var rigtig saa led ved hende. Men som sagt, han var nødt til at give sig til Taals.

Som han nu sidder der, bliver han saa meget pinendes tørstig. Saa siger han, om hun kunde ikke give ham en Taar at drikke, blot en Taar Vand.

»Jo, du kan saamænd«, siger hun, og hun gaar hen og kommer tilbage med et bitte Krus, der var saadan et Skaad i den ene Side af. Han tænker saa ved sig selv, han vil drikke af det Skaad, for paa det Sted drak

Kjællingen vel ikke af Kruset.

Men da han saa havde drukket, siger hun: »Aa Herregud, Sønlil, tu du kunde nu endda passe at drikke af det Skaad, som a har alle Tider drukket af. Derfor er Skaaret netop blevet der. Det er saa min Sandten baade mit Drikkekrus og mit Pissekrus.«

Det var en rar Forklaring den at høre paa.

Da det blev hen imod Dag, saadan han kunde komme derfra, saa han efter at komme afsted, og glad var han ved at komme fra den gamle slemme fedtede Kjælling.

Da han var henfaer, rejser Kjællingen ogsaa af, og hun kommer hen til Herregaarden igjen og beder Goddag, for det var jo netop hende, der havde været der før. »Hør nu, Madam«, siger hun, »naar jer Mand nu lader jer høre det igjen, saa skal I svare og sige: Ja, man maa gjøre meget for Tørsts Skyld, sagde Herremanden, han drak af Kjællingen hendes Drikkekrus og Pissekrus.«

Madammen takker Kjællingen for det, og hun gaar.

Saa staar det hen, til der bliver Selskab igjen, da kommer Herremanden som sædvanlig med sit: Man gjør meget for Mads Skyld, sagde Jomfruen, hun skulde sove hos Herremanden. Saa tager hun Ordet og siger: »Ja saa mænd, man gjør ogsaa meget for Tørsts Skyld, sagde Herremanden, han drak af Kjællingen hendes Drikkekrus og Pissekrus«, og saa gik hun ud i Kjøkkenet.

Han sad og lydde noget paa dether, og saa gaar han ud i Kjøkkenet til hende og siger: »Hvad var det te du sagde?«

»Det véd du vel bedst selv, for du har vel erfaret det.«

Med det samme siger han: »Vil du love mig aldrig at lade mig det høre mere, saa skal a heller aldrig lade dig det høre mere.« Siden levede de ordentlig sammen.

Niels Kr. Jensen, Fredbjærg.

22. Ræven, der blev narret

Gaarden *Hjortnæs*, der nu er Fæste til Børglum, har i sin Tid kun været et lille Hus. Der boede for mange Aar siden i Fristrup en Arbejdsmand, der hed *Kristen Helledi*. En Dag gik han ned for at fiske i Aaen der sønden for, og saa fangede han en *Sølvfisk*. Den tager han med sig hjem. I det han nu gaar forbi en lille Hytte, som Hyrderne brugte at sidde i om Sommeren, naar det var godt Vejr, eller naar de vilde være Skygge — de havde nemlig mange Stude paa Gaarden den Gang, og dem skulde han jo passe — da kommer der en Trold ud af Hytten, og han ser Sølvfisken og spørger ham, om han vil sælge den.

Ja, det kunde han godt; »hvad vil du give?« siger han.

»A vil give dig en *Høne*, der lægger et Æg for hvert Skridt, den tager.«

»Det var ikke saa gal en Handel«, tykte Kræn Helledi, og han faar Hønen, og den anden faar Fisken.

Det var nu om Søndagen, dether passerede, og om Mandagen, da Kristen skulde til Hove paa Børglum, fik han saa meget Æggemad med sig, baade kogte Æg og Æggekage, for Hønen havde lagt en dygtig Mængde Æg allerede, og Kristens Børn havde ogsaa faaet dem, de kunde æde. Der boede en Ræv i Bakken ovenfor Fristrup og østen for Klosteret, og han sad i hans Dør og saa, hvordan deher Børn de løb uden for og var saa fornøjede. Saa gik han ned til Konen og sagde: »Hvordan kan det være, dine Børn er saa godt tilpas i Dag?«

»Jo«, siger hun, »det er ikke saa sært, for vor Faaer han var i Gaar ude paa Fiskefangst, og saa fangede han en Sølvfisk; den byt han væk og fik en Høne for, der lægger et Æg for hvert Trin, den tager, derfor har vi faaet saa mange Æg, og dem kan Børnene godt lide.«

»Det var rart«, siger Ræven, »kunde jeg ikke laane den Høne lidt, jeg skulde have Fremmede én af Dagene.«

»Jo, det kan du godt«, siger hun, »nu har vi allerede en hel Del Æg, men du maa bringe os den snart igjen.«

Det lovede han, og saa rejste han af med Hønen.

Da Manden kom hjem om Aftenen, skjændte han paa Konen, for det hun saadan havde skilt sig ved den. Søndagen efter vil han atter ud paa Fangst i Klostergrøft, og da er han saa heldig at fange en *Fisk med Guldhale*. I det han nu gaar tilbage og kommer forbi den bitte Hytte, saa kommer Trolden ud igjen og vil bytte med ham. Nu vil han give ham en *Gris*, for hvert Trin den tog, faldt der en Side Flæsk fra den, og den Handel vilde Kristen nok gjøre.

Nu fik de Flæsk nok der hjemme, og Dagen efter fik han dygtig med Flæsk med sig paa Kloster til Hove. Ræven laa udenfor sin Dør og saa, hvordan Kristen Helledis Børn løb uden for Huset og var saa fornøjede og muntre. Saa gik han ned til Konen og spurgte hende om, hvordan det havde

sig. Hun fortæller ham, hvordan en Gris de havde faaet, og han vil gjærne laane den af hende, saa skulde han nok snart komme tilbage med det hele.

Da Kræn Helledi kommer hjem og savner Grisen, maa Konen jo fortælle ham, hvordan det er gaaet, og han gaar saa og spekulerer lidt paa, hvordan han skal nu bære sig ad med Ræven. Der var ikke andet at gjøre, tykte han, end at gaa op og grave Ræven ud, og det kunde han jo og sagtens gjøre, men saa var han bange for, den skulde bide Hønen og Grisen ihjel, inden han fik Hold i det. Saa en Søndag Morgen tager han Spaden paa Nakken, og gaar øster ud igjennem Fristrup By op østen for Bakken, som Klosteret ligger paa, og saa gjennem Børglum By, til han staar lige nord for Rævens Bolig. Da lister han sig stille op over Bakken og kommer lige oven for Rævens Dør. Den laa lige uden for og slikkede Solskin, og saa jager Kristen Helledi til med Spaden og stikker den ned mellem Døren og Ræven, saa den kan ikke smutte ind igjen, men maa løbe sin Vej. Nu giver han sig til at grave sig ind i Bakken og finder Sagerne. Han tager baade Hønen og Grisen med hjem og har det nu godt.

Ejeren paa Klosteret fandt paa en Tid efter, at han skulde til Hjortnæs at bo, og saa byggede han sig der et Hus, for i de Tider kunde Herren jo jage Hovbønderne, hvorhen de vilde. Han begyndte at dyrke op af Heden, og der var nok af den, saa det til sidst blev til en stor Gaard. Det er fra den Mand, jeg stammer.

Lærer Hjortnæs, Brensted.

23. Det fundne Barn

Der var en Præst, som havde meget for Vane at gaa ud paa Kirkegaarden om Aftenen, og Præstegaarden laa tæt ved Kirken, som den gjør saa mange Steder. Men hans Kone var ikke saa meget godt fornøjet med dette her, de levede ellers rart sammen og havde det saa godt, men den Nattegang var hun ikke glad ved. Saa træffer det en Aften, da han atter er paa Vej til Kirkegaarden, at han hører én staa og kaste med en Spade der ude. »Hvad mon det skal betyde?« tænkte han ved sig selv, og gaar saa hen for at se efter, hvordan det forholder sig, og hvem det er; men Personen mærker, at der kommer én, og saa render den sin Vej.

Præsten gaar hen til Stedet og finder, at der er kastet et lille Hul, og der staar en lille bitte Ligkiste ved Hullet. Han bliver saa sær ved det Syn, men bliver endnu mere forundret, da han faar Laaget op, for det var ikke smækket anderledes paa, end at det magelig kunde tages af. Der laa nemlig et levende Barn i Kisten. Præsten grunder over, hvordan det skal forstaaes, og tænker, at det maa være en Fejltagelse; men her var ikke Tid til lang Grunden, altsaa tager han Barnet med sig hjem for det første. Nu holdt han ikke af at aabenbare det for hans Kone, da han nok skjønnede, det var bedst, at den Sag gik af i Stilhed, og saa kom han heldigvis i Tanker om, at der boede en Kone ude paa Heden, som havde tjent ham, og hendes Mand var for nylig død, men hun havde et lille spædt Barn, der laa ved Brystet, og saa kunde han maaske faa hende til at føde dether op ogsaa. Han gaar saa derud den samme Nat, banker paa Døren og faar Konen i Tale. Ja, saadan og saadan forhavde det sig, her var et lille Barn, som han havde fundet ude paa Kirkegaarden, og nu havde han tænkt sig, at hun kunde tage imod det for gode Ord og Betaling. Men det gjaldt jo om at holde det hemmelig, og derfor maatte hun helst sige, at der var kommet en Pige fra en Kjøbstad til hende med det. Pigen var kommen galt afsted og skulde nok betale for Barnets Opdragelse, men det skulde være dulgt.

Konen lovede at tage sig af Barnet, og det blev Præsten glad over, han tog ned i hans Lomme og flyede hende nogle Penge, og saa var den Sag afgjort. Men Barnet havde saadan nogle kostbare Klæder paa sig, og dem beslutter de, at hun skal tage af og gjemme, og saa klæde det op som et fattigt Barn. Da den Aftale var gjort, og alting var til Side, gik Præsten hjem, og nu var det blevet Dag.

Da han kom ind, sad Konen og drak Kaffe og spiste Frokost. »Men hvor har du dog været den heleste Nat?« Ja, han vidste det snart ikke, han var gaaet ud i Marken i Aftes og var gaaet omkring saadan i Tanker, og saa var Tiden svunden hen for ham, saa han snart ikke vidste, hvor den var bleven af. Saa fik han en Kop Kaffe at varme sig paa, for han var baade forfrøssen og sølle og søvnig, og da Konen var saa venlig imod ham, vilde han ogsaa lyde hende i at gaa hen at sove.

Nu gik Præsten tit ud til det Kvindfolk paa Heden for at fly hende Penge og se til Barnet og høre til, hvad Folk sagde, og saadan, og de Besøg kunde hans Kone ikke ret forstaa sig paa, hun var ikke saa fri for at være noget sørgende over det, men turde heller ikke spørge ham om noget. Da en Tid faar gaaet, og Drengen er bleven stor, fortæller han hende noget om denher Pige fra Kjøbstaden, der havde sat et Barn af ved Konen paa Heden, og de havde jo selv kun en lille Pige, saa han vilde, at de skulde tage Drengen til dem, det kunde ikke gjøre dem det mindste, og det var en stor Almisse at gjøre imod Barnet. Konen sagde ja, og saa kom Drengen i Præstegaarden, men Præsten gjemte det Tøj af Barnets.

Drengen blev lært godt op og kom som voksen til en Herregaard der i Sognet for at være Skytte. En Dag sagde Præstekonen, at hun syntes, det var sært, der kom ikke nogen Frier til deres Datter.

»Aa«, siger Præsten, »det kan ogsaa være det samme, for hun er forlovet.«

»Er hun forlovet?« siger Konen, »da har jeg aldrig mærket til noget, sig mig endelig, hvem det er.«

Ja, det var den lille Fyr, der nu var Skytte.

»Aa, hvad kan det hjælpe, vi kan ikke give vor Datter noget, og han har heller ikke noget.«

»Det skal du aldrig bekymre dig om«, siger han, »vi havde jo heller ikke noget, da vi kom sammen.«

En Dag kom Forvalteren paa Herregaarden kjørende til Præstegaarden med Herremandsenken i Besøg. Som de nu sad og snakkede, sagde hun, at hendes Ærende da egentlig var at faa Præsten til at hjælpe sig med at sætte nogle Papirer op. Nu var hun hen paa Alderen og havde haft saa megen Sorg, derfor mente hun, det var paa Tiden at faa bestemt, hvem der skulde arve hende, og nu vilde hun da have Forvalteren det hele tilskrevet, for han var hendes Mands Broder og havde været hos hende i mange Aar.

Saa vilde Præsten vide, hvad særdeles Sorg hun da havde haft.

Ja, han vidste jo nok, at hendes Mand var død, og saa en Maaned efter fødte hun noget til Verden, som var saadan en Waanfar, det havde Forvalteren sagt, og han havde sørget for at faa det af Vejen.

»Da har jeg intet saadant Barn kastet Muld paa«, siger Præsten.

Nej, det vidste hun nok, Forvalteren havde sagt, at hun kunde ikke taale at faa det at se, og derfor havde han kastet det hen i al Stilhed paa Kirkegaarden, og hun troede ham jo godt nok, for det var hendes Mands Broder.

»Ja, det var ingen Waanfar«, siger Præsten, og saa render han ind efter hans Kirkebog og slaar op i den; der kunde hun se, at det var et levende Barn, der var født paa den Tid og fundet paa Kirkegaarden.

Om han kunde gjøre noget Bevis for, at det var hendes? siger hun.

»Ja, det tænker jeg«, og saa springer han ind efter det kostbare Tøj, som Barnet havde paa sig: om hun kunde kjende det?

»Ja«, siger hun, »det kan jeg kjende, for jeg har vædt det med mine grædende Taarer, ilav min Mand døde, da sad jeg og syede paa det. Men hvor er Barnet?«

Ja, for Øjeblikket vidste han det ikke, det kunde være muligt, han kunde være i Præstegaarden, for det var ikke saa sjælden, han kom der. Præsten render nu ud i Haven og træffer ham godt nok der ude, han og Datteren gik og spaserede med hinanden. Saa kommer han ind med ham og siger, at her var hendes Søn. De farer i hinandens Favn, og hendes Kinder, der før var bleghvide, blev nu blusrøde, og der blev stor Glæde. Saa blev Forvalteren kaldt ind, og Enken sagde, at han skulde pakke sig øjeblikkelig, hun vilde ikke mere se ham for sine Øjne, for hun kunde jo godt forstaa, hvifor han havde saadan baaret sig ad.

Den Gang alt det var nu gaaet for sig, fik Præstekonen først Sagens Sammenhæng at vide. Hun tager da Ordet og fortæller om, hvor tit hun havde været sørgmodig og nedslagen, for det hendes Mand havde gaaet ud til den Kone, og nu vilde hun ikke længere dølge den Sorg, hun saadan havde haft, for nu var det hele jo blevet vendt om til Glæde. Da Besøget var endt, kjørte Sønnen hjem med Moderen i Steden for Forvalteren, og nu skulde han ikke være Skytte længere. Om en Tid bliver han saa gift med Præstens Datter, og paa den Maade fik hun et bedre Gifte, end Præstekonen havde tænkt, for de blev straks Ejere af Herregaarden og levede godt med hinanden.

Ane Sofie Lavridsdatter, Øster-Bording.

24. Det glemte Løsen

En Mand gik inde i Skoven med en Sæk og vilde samle Spaan. Da han havde faaet nogle i den, hørte han under Jorden i en Høj tæt ved Siden af sig en Stemme, der sagde: »Bjærgehimmel, luk op!« Saa aabnede Højen sig, og en lille skjægget Pusling kom ud og gik længere ind i Skoven. Lidt efter gik Manden hen til Højen og sagde lige saadan, som han havde hørt: »Bjærgehimmel, luk op!« Jo, ganske rigtig, saa aabnede Højen sig, og han gik ind og fandt saa mange Guld- og Sølvgjenstande. Saa gaar han ud igjen, hælder den Smule Spaaner af Sækken, som han har samlet, og kommer saa meget Guld og Sølv i den, han kan bære. Dernæst gaar han ud og siger: »Bjærgehimmel, luk i!« Da lukkede Højen sig, og han gik ud.

Saa kunde han ikke bare sig for at fortælle en anden fattig Mand, hvordan han var kommen afsted, og han vilde da prøve, om han kunde gjøre lige saa god en Træfning. Altsaa tager han en Sæk og gaar ud til den samme Høj. Da han har ventet noget, er han ogsaa heldig nok til at høre Bjærgmanden inde i Højen sige: »Bjærgehimmel, luk op!« og da han nu er gaaet ud, kommer Manden med sin Sæk, men for at ingen skulde overraske ham, mens han var der inde, saa var det første, han gjorde, at sige: »Bjærgehimmel, luk i!« Nu fyldte han saa meget i Sækken, som han kunde omtrent bære, og saa skulde han jo til at ud igjen, men han havde glemt, hvad han skulde sige, og da Bjærgmanden kom tilbage igjen, stod han bag ved Døren og sagde: »Bjærge, bjærge, bjærge!« mere kunde han ikke huske.

Saa sagde Bjærgmanden: »Naa, det er dig, der har været her og har stjaalet mit Guld og mit Sølv, da skal du aldrig komme til at stjæle hverken fra mig eller nogen mere.« Saa slog han ham ihjel.

P. Andersen Bjerregaard, Brandstrup.

25. De tre Ønsker

Den Gang Vorherre og Sankt Peder de vandrede paa Jorden, da var de en Gang blevne baade sultne og tørstige. Saa kom de ind til en gammel Kone og bad om en Krumme at æde og drikke; og hun gav dem ogsaa det bedste, hun havde, det var jo ikke saa meget, for hun havde det fattigt og tarveligt. Da de skulde saa gaa igjen, siger de, at de havde ikke noget at give hende for det, men hun maatte faa tre Ønsker. De tænkte nu, hun vilde bede om Guds Rige for det første, men det tænkte Konen ikke paa.

Hun vidste nu aldrig, hvad hun skulde finde paa at bede om. Endelig kom hun i Tanker om, at hun havde noget Hør, der var saa stakket at spinde, og saa ønsker hun, at det maa blive langt. Dernæst havde hun noget Brændsel, der var saa slemt at faa i Stykker, og saa ønsker hun, at hvad hun slog paa, det maatte straks gaa i Sønder. Endelig mindedes hun, at hun havde saa langt at gaa efter Vand, og saa ønskede hun, at de to sorte Kander, hun havde at hente Vand i, de maatte selv kunne daske til Kjelden efter Vand og blive fyldt, naar hun sagde til dem, at de skulde gaa.

Naa, saa havde hun jo hendes tre Ønsker. Saa vilde hun til at prøve dem, og først skulde det saa prøves med Kanderne. Deher to sorte nogle pikkede ogsaa af, og hun tykte jo, det saa saa morsomt, og i det samme rækker hun Hænderne i Vejret, saadan i hendes Glæde, og slaar saa ned med dem paa hendes Laar. De gaar øjeblikkelig i Stykker, og hun falder om paa Stedet, hvor hun staar, og kan hverken støde eller gaa. Som hun nu laa der, blev hun saa elendig i Sind, og hendes Næse blev snattet. Saa vilde hun snyde den med Fingrene og tørre det af paa hendes Skjørt, men da bliver Næsen saa lang, og hun rykker den helt derom. Saadan gik det hende med hendes Ønsker, og hun ligger der nok den Dag i Dag.

Byriel Jensen, Grynderup.

26. Det stærke Øl

To fattige Folk kom sammen og fik en Hedeparcel ind til en Landevej. Saa siger Konen til Manden: »Skulde vi ikke have lidt Øludsalg, saadan vi kunde tjene et Par Skilling?«

Jo, han tykte godt nok om det, og saa kjøbte han tre Oksehoveder, og hun bryggede tre Slags Øl af én Skjæppe Malt. Den ene kaldte hun Rusendal, den anden Mellemspir og den tredje Slyk-atter.

Saa en Dag kommer der en Rejsendes ad Vejen og kommer ind og vil kjøbe et Glas Øl. Da var Konen ene inde, og hun siger jo, hvad for Øl han vil have.

Ja, saa forlanger han et Glas Mellemspir. Det smagte jo ikke af andet end Vand, og han bliver saa gal, te han slaar Glasset imod Gulvet og render ud af Døren uden at betale. Konen gaar saa ud til Manden og siger, te deres Øl var meget for stærk, for der var kommen én ind og havde faaet af Mellemspir, og han blev saa rusendes, at han løb ud af Døren og slog Glasset i Gulvet; de kom til at have noget mere Vand i Øllet.

Saa kjøbte han tre Oksehoveder til, og saa fik de seks Tønder Øl. Men nu vilde ingen kjøbe det, og de havde da nok deres hele Levetid.

Niels Kr. Graversen, Karsbæk, Lem.

27. Syner i Spejlet

Der var en forfærdelig klog Mand en Gang, og han kunde spaa noget ogsaa. Saa boede der en anden gammel Mand en lang Vej derfra, og alle hans Søskende var døde, han var endda den ældste af dem. Han beslutter sig da til at ville rejse hen til den kloge Mand for at faa at vide af ham, hvorfor han var bleven saa gammel mere end alle hans Brødre og Søstre, de havde endda været saa mange.

Da han nu gaar hen ad Landevejen, faar han Øje paa en Bivej, der kom og stak til, og der kommer et Fruentimmer gaaende med den. Hun kommer ind paa Landevejen og gaar ved den ene Side af den, men han gaar ved den anden Side. Saa gaar han over til hende og siger: »Hvor vil du hen, min Pige?«

»Hvad kommer det jer ved«, siger hun saa spids.

»Aa nej, saa mænd gjør det ikke«, siger han, »men da vi gaar ad én Vej, tykkes a, vi kunde gaa og snakke.«

Ja, hun brød sig ikke meget om Snak, siger hun.

Saa kunde det ogsaa være, mente han. De gaar en lidt, derher to, og siger aldrig et Ord. Saa kommer der en Stikvej igjen, og der skrider et Menneske hen ad den, han var en af de sorte. Da han naaer dem, siger han: »Hvor vil I to hen?«

»Ja«, siger Manden, »a vilde hen til en klog Mand, der bor her i Nærheden, og have at vide, hvorfor a er bleven saa gammel, nu er alle mine Søskende døde, og a var endda den ældste af dem. Hvor vil du hen?« siger den gamle til den sorte.

Ja, han vilde ogsaa hen til den Mand og have at vide, hvorfor han var bleven saa sort mere end andre Folk.

Saa kommer Pigen til Mælet og siger: »Ja tu, da vilde a og hen til den samme Mand og have at vide, hvorfor a er bleven saa tyk mere end andre Fruentimmer.« (Dette siges meget knibsk).

Naa, ja saa fulgtes de ad, men de naaede ikke dertil inden om Aftenen, og da kunde de ingen Ting faa at vide af Manden, de maatte blive der til næste Morgen. Saa da det blev Dag, taler han til den gamle Mand og siger: »Vil du komme her ind!«

Ja, han kom ind i en stor pæn Stue, og der var et forfærdelig stort Spejl, der kunde naa fra Gulvet og til Loftet.

»Nu skal du staa forved det Spejl«, siger han, »og se, hvad der foregaar i det.«

Ja, det skulde han nok.

Saa gaar han bag ved Spejlet, det gjør Spaamanden, og saa kommer der fire store stærke Arbejdskarle der inde i Spejlet slæbende og bærende med noget Træ, og det giver de dem til at arbejde paa og hugger det til, saa der omsider bliver rejst en Galge af det. Den Gang Galgen er rejst, saa er der en

Krog i Hammeren, og der gjør de et Stykke Reb fast med et Snæreøje paa, saadan at det hængte ned fra Krogen, og saa satte de en trebenet Stol neden under og gik deres Vej. Paa Stedet, de var gaaede, saa kom der et retten pænt ungt Menneske og sprang op paa Trebenet og slog Løkken om Halsen. Dernæst sparkede han til Trebenet, og saa hængte han. Saa kommer den kloge Mand ind ad Stuen til ham igjen og siger: »Hvad saa du nu i Spejlet?«

»Aa, Herre Gud! der saa a et ynkeligt Syn, a saa fire stærke Karle rejse en Galge der inde og binde et Stykke Reb op i den, og paa Stedet, de var gaaede, kom der et ret kjønt ungt Menneske og hængte sig.«

»Ja«, siger den kloge Mand, »det skulde du have gjort for ti Aar siden, saa havde du ikke blevet saa gammel.«

»Aa, Herre Gud! kunde I ikke sige mig andet, saa maatte a hellere have blevet hjemme, a vil hellere vente i ti Aar, end a vil tage mig saadan noget for.«

Saa kommer Pigen ind i Stuen, og nu skulde hun se, hvad der foregik i Spejlet. Manden gik bag ved det, og saa viste der sig en stor grøn Mark midt i Spejlet og noget Krat ved den ene Side, og noget Skov ved den anden. Saa kommer der en Jæger gaaende, og han havde en Flok Hunde med sig. De rejser en Hare der paa den grønne Mark, og som de nu løber og snøvser efter den, saa faar de den jaget ind i Krattet, og da de kommer der ind, saa jager de den ud og hen ad Skoven og faar den atter ud paa den grønne Mark, og saa atter ind i Skoven, men der blev den henne for dem.

Saa kommer den kloge Mand ind til hende og siger: »Naa, min Pige, hvad saa du der inde?«

»Aa, Skidt! a saa ikke andet end noget Narrestreger og noget Pjank, a saa en dejlig grøn Mark med Skov paa den ene Side og Krat paa den anden. Saa kom der en Jæger gaaende med hans Hunde, og de rejste en Hare, som de først jog ind i Krattet, og siden jog de den over ad Skoven, derfra ud paa den grønne Mark og saa atter ind i Skoven; der blev den henne.«

»Fik de den saa ikke?« sagde den gamle.

»Nej, de gjorde ikke.«

»Naa, lige saa ræd som den Hare var for Hundene, lige saa ræd skulde du have været for Karlene.«

»Ja, Skidt«, siger hun, »kunde I ikke sige mig andet, det vidste a selv.« (Siges meget spodsk).

»Ja, naar du vidste det selv, saa var det unyttigt for dig at have rejst her hen og sat dine Penge til.«

»Ja, saa vil a sige jer Farvel, a skal ikke komme til jer mere.«

»Saa var det … ja, hvem var det nu, den tredje var?« siger Fortælleren henvendt til dem, der sidder og lytter til hans Fortælling. — »Det var den sorte!« siger Tilhørerne. »Naa, ham kan du puste i Enden, til han bliver hvid«, siger Fortælleren og giver Tilhørerne en lang Næse.

Peder Stald, Holstebro.

28. Præstens Lig

Der var en Møller et Sted, som havde saadan en pæn Kone. Saa havde han mærket, at Præsten havde faaet Snaagger til at gaa om til hende, og han siger da en Aften, som de sad og spiste deres Nadver, at han vilde ad By om anden Dagen; og Karlen skulde have hans Ridehoppe fodret og sadlet til Klokken fire om Morgenen.

»Hvor vil du da hen?« siger Konen.

Ja, han vilde hen at besøge hans Svoger, som boede mange Mil henne.

»Det er da sært, at du ikke har snakket om den Tur før«, siger Konen, »nu skal vi til at slagte i Morgen og har saa ondt ved at undvære dig.«

Ja, han havde da helt glemt at sige det, men Rejsen kunde ikke opsættes, og han skulde i hvert Fald afsted, hun maatte ikke vente ham hjem de første to tre Dage.

Næste Morgen rejser han ogsaa, og den samme Dag faar Konen Bud hen til Præsten, at hendes Mand var bortrejst og kom ikke hjem før om et Par Dage. Straks var Præsten til rede og kommer om til Konen, men de havde jo deres Slagten for. Konen trøster ham imidlertid med, at de snart er færdige, og han kan være saa god at sætte sig ind i Stuen paa en Stol imens. Naa, Præsten gaar ind og sætter sig paa en Stol forved den aabne Kakkelovn, men det varer for længe, og han falder i Søvn. Som han nu sidder der og snorksover, og hælder bag over paa Stolen, imens alle Folkene er inde i en Sidestue ved deher Kjødværker og gjør det i Stand, saa kommer Manden hjem, og efter at have bundet Ridehoppen uden Gaarden lister han hen til Dagligstuevinduet og ser Præsten, og der stod en Gryde Tælle ved Ilden og kogte. Altsaa gaar han lige saa stille ind og tager en Skaalfuld af denher koghede Tælle og hælder i Halsen af Præsten. Da det er nu gjort, saa han ud af Døren og ud til Ridehoppen, og saa i fuld Galop om for Døren.

Saa raaber Møllerkonen ind i Dagligstuen: »Præst, nu kommer Mølleren, nu kommer min Mand!« men han sov lige stiv. Mølleren kommer jo ind, og han beder God-aften og Velkommen, men Præsten svarer ikke, som rimeligt kunde være. Saa gaar han ind i Sidestuen til Folkene, og Konen tager godt imod ham, og hun faar en Pande Flæsk paa Ilden, at han kan faa en lækker Bid til Nadver. Saa er det han siger: »Hvordan kommer det sig, te Præsten er her i Aften?«

»Han er saa mænd kommen her ned og vilde sidde og holde Snak med dig«, siger Konen, »og a bad ham om at sætte sig ned, men ved det du ikke er hjemme, saa er han siddet og falden i Søvn.«

I det samme havde hun Maden færdig, og saa skulde de til at spise. Som de nu er ved at sætte dem til Bords, siger Konen: »Da tal til Præsten og lad ham komme ind og faa noget med!«

Men Pigen kunde ikke faa ham vaagen, og saa skulde Mølleren selv hen og tale. Han væltede Stolen med ham, men kunde lige godt ikke faa ham

vaagen, og saa lod han ham ligge og gik ind og spiste det, han vilde. Da det var nu besørget, siger han: »A maa vel hellere bære Præsten hjem, det er ikke værd at have ham til at sidde her«, og saa tager han ham paa Nakken og rejser af.

En lidt derfra boede en Skomager, og han og Svenden var endnu oppe, de sad og syede, og Mesteren var ved at slaa Pinde i Støvlehæle. Mølleren havde stillet sig op imod Vinduet med Præsten, saadan at han vendte Ansigtet lige ind i Stuen, og saa kom han i Tanker om at lade ham staa der og gaar saa hjem igjen.

Saa siger Svenden: »Mester, der staar Præsten ude.«

»Ti stille, jeg ser ham nok!« og dermed slaar han lige ud af Vinduet med Hammeren og slaar ham for Panden, te han væltede baglænds over. Saa tager Svenden Ordet, da de havde siddet lidt, og siger: »Han bliver liggende.«

Det hører Skomagerkonen, og hun stikker i at tude og jamre, at hendes Mand havde slaaet Præsten ihjel, og nu blev de helt ulykkelige. »Det var ogsaa en sørgelig Ting, at du skulde gjøre dig gal for det, det kunde jo da ikke hindre os noget, om ogsaa Præsten stod op til vort Vindue.«

Saa siger Svenden: »Har du ikke en stor Sæk? saa skal a nok hjælpe dig af med den Elendighed.«

Jo, han havde én, der kunde tage tolv Skjæpper, og saa faar han den døde Præst i den og render af med ham ud fra Byen. Det frøs noget den samme Nat, og der kommer han daskende nær efter to Tyve, som havde været henne at stjæle, og hver løb med en Side Flæsk i deres Sæk. Saa mærkede de jo, han kom nærere og nærere, og han raaber dem an: »Kan I ikke vente efter mig, I Tyvepak!«

De bliver da saa fornumne, te de smed deres Sække og rendte hen og puttede dem et Sted. Da Svenden kom til Stedet, lægger han hans Sæk og tager den ene af deres, og saa han hjem ad igjen, nu var han skilt ved Præsten.

Da han nu kommer tilbage, siger Konen: »Blev du ham ledig?«

»Ja, a byttede ham hen og fik en Side Flæsk for ham.«

»Da Gud ha' Lov!« siger Konen, »en Side Flæsk er god at have til Vinter, vi har ikke noget ellers til Brødet.«

Ja, han tykte ogsaa, den var værd at tage, og derfor gjorde han den Handel, og de var alle sammen saa meget godt fornøjede med det.

Da nu de her to Tyve havde siddet lidt og kukkeluret, og al Ting blev ved at være roligt, gaar de tilbage igjen og finder godt nok begge deres Sække, de laa der begge to, ligesom de var skiltes ved dem, og saa tager de hver sin og lister af hjem. De sad begge to til Leje i ét Hus, og saa gik jo hver Mand ind til sin Kone med sin Sæk. Ved det de nu faar løst op for deres Sække, finder den ene Tyv Præsten i hans Pose, og han havde ikke agtet andet, end at det var en Side Flæsk, han gik med, men øjeblikkelig flyver han jo ind til den anden Mand og siger, hvordan det forhar sig, og han kan nu paa ingen

Maade forstaa, hvordan Præsten er kommen i hans Pose. Men han maa jo selv have puttet ham i. Ja, et underligt Spil var det nu, hvordan den Præst kunde komme til at staa inde imellem den Gaardmands Flæskesider. Men nu var det om, hvordan de skulde blive ham ledig igjen, og de bliver da ens om, at de vilde prøve at blive skilt ved ham henne paa det samme Sted, hvor de havde faaet ham. Der hængte meget Kjød og Flæsk i det Kammer, og saa kunde de sagtens faa Præsten stukken ind imellem det. Men nu blev det jo for silde den Nat at komme afsted med ham, og saa maatte de vente til Aftenen efter.

De havde brækket en nedre Væg ned og var gaaet ind af, og den var ikke muret op endnu, da de kom slæbende med ham. Men uheldigvis havde Manden sat en Karl til Vagt der inden for med en Buløkse i Haanden, og ham tænkte de ikke paa, saa det havde nær gaaet dem galt. Det kom dem nok noget underligt for med den Væg, der endnu var i den samme Stilling. Den ene turde nu ikke gaa ind først, og den anden turde heller ikke. Saa bliver de ens om at putte Præsten ind først, og da Karlen, der stod Vagt, hører, at der er nogen i Hullet, saa slaar han til med Buløksen, og de andre, der var uden for, dem tog Pokker ved. Saa raaber han ind til Manden, at nu havde han slaaet én, og den havde vist faaet det, den havde godt af, for han hørte ikke noget til den. De kommer jo saa med Lys i Haanden og trækker Personen ind, og da er det Præsten.

»Kan nu nogen tro paa et eneste Menneske«, siger de, »siden Præsten ogsaa har været ude paa Professionen, han er vor næste Nabo, og vi véd, han trænger ikke til det. Saa er det jo ogsaa ham, der stjal vort Flæsk sidste Nat, siden han kjender Vejen og kommer i Nat igjen.«

Men nu var de jo lige godt kjede af, at de havde slaaet ham ihjel, og de maa til at finde paa et andet Raad. Præsten havde en lille Kariol at kjøre til Sogne i og saa en blind Hest, og der skikker de Bud om til Præstegaarden, at Præsten var inde hos dem og vilde kjøre ad By, saa de skulde skynde dem at sende Kjøretøjet derom. De sætter nu Præsten paa Vognen og viser den blinde Hest paa Vejen efter Vejle te'n. Den bliver ved ind ad Landevejen og kommer til Vejle saadan op ad Formiddagen, som der havde været Marked i Byen Dagen før. Deher Vesterbo-Pottemænd havde sat deres Potter uden for Fortovet og havde endnu ikke faaet dem samlet ind, og saa kjører Præsten først igjennem én Mands Potter, og der næst ved holdt en gammel Kone.

Saa siger hun: »Da véd a, Faa'r er ikke gal, Faa'r vil vel ikke kjøre os vore Kar i Stykker!« Men han kjørte lige godt ind i hendes ogsaa.

Saa bliver denher gamle Kone noget ivrig og springer hen og lægger ham én ved Hovedet, te han væltede baglænds ned af Agestolen. Naa, Præsten blev jo samlet op, og der samledes Folk til, og Enden paa det blev, at Konen kom i Forhør. Der var Vidner nok paa, at hun havde ikke givet ham andet end en Lussing med den bare Haand, og Hjernerne var endda slaaet ud af Hovedet paa ham, saa han maatte have faaet hans Død ved at

falde haardt med Hovedet ned imod Brostenene eller Karrene. Men det var jo egentlig blot et Uheld, og Kjællingen kom ikke i saa svær megen Ulejlighed for det. Præsten blev jordet i Vejle, og der blev holdt en pæn lille Auktion over hans Befordring.

Se, saadan kan det gaa, naar en besøger en anden Mands Kone.

Povl Madsen, Gadbjærg.

29. Den kloge Dronning

Der var en ung Konge i Østerrig, der var ugift. Nu bilder han sig selv ind, at han var et af de kjønneste unge Mennesker, der var til, og saa bestemte han med sig selv, at han vilde ikke giftes, uden han kunde faa et Fruentimmer, der var lige saa kjøn som han, og saa skulde hun tillige med være klog og dygtig i Musik. Han siger saa til én af hans Ministre, at han skulde rejse ud i Landet og opsøge ham et Kvindfolk til Dronning, der var saadan, som han ønskede det, og ven han kunde finde én med de Dyder, saa skulde han faa hans Ulejlighed godt betalt. Ministeren rejser nu ogsaa paa det Vilkaar.

Han kommer saa en Aften til en Skov, og der ser han et Lys lige udenfor Skovkanten. Han var naturligvis ridende, og saa rider han derhen, binder Hesten og gaar ind. Der sidder en gammelagtig Mand og Kone i Stuen, og saa beder han Godaften. Da han nu har sat sig ned, hører han saadan en fortræffelig Musik inde i en anden Stue, han havde aldrig hørt Magen til Musik.

»Det er dog dejligt at høre paa«, siger han til denher gamle Mand.

»Ja, det er vor Datter«, siger han, »hun sidder og forlyster sig saadan lidt i Mørkningen.«

Naa, saa spørger han, om han kunde ikke blive der om Natten, det var mørkt udenfor, og Vejen var ham ubekjendt.

»Jo«, siger han den gamle, »naar han vil være tilfreds med Lejligheden, som den kan blive, men a kan jo nok se, han er en fornem Herre.«

Jo, det vilde han gjærne være tilfreds med, og han tager til Takke. Saa faar de Hesten ind, og han faar lidt at leve af. Det var et Par galante gamle Folk, og de gjorde det for ham, saa godt de kunde.

Saa siger han, om det kunde ikke være ham tilladt at gaa ind i den anden Stue og staa og høre paa Musikken en lidt.

Jo, han kommer ogsaa derind, men hun sidder og passer hendes. Han ser paa hende og er straks enig med sig selv om, at det er den skjønneste Jomfru, han nogensinde har set. »Mon du skulde ikke her træffe det, du leder efter?« siger han til sig selv. Da han kommer ind igjen til den gamle, siger han: »Det er et dejligt Fruentimmer, jer Datter, hun ser overmaade godt ud.«

»Ja saa mænd«, siger den gamle, »hun ser ud, som Folk er flest.«

»Hun er vist nok ogsaa klog«, siger Ministeren.

»Ja, de skal være godt lært, der kan binde hende i Spørgsmaal«, siger Faderen, »det har hidtil ingen gjort.«

Naa, saa bliver der ikke snakket mere om det, og de kommer til Sengs. Næste Morgen, da han er kommen op, tager han Afsked og rejser øjeblikkelig hjem til Kongen.

»Nu tror a nok, a har truffet det, a skulde«, siger han til ham, »det er en

Kvinde, som er saa over Maade skjøn, og hun er ogsaa udmærket til Musik, for det har a hørt.«

»Naa, det var saa de to Dele«, siger Kongen, »men saa var det Klogskaben.«

»Ja, hendes Fader sagde, at den skulde være godt lært, der kunde binde hende i Spørgsmaal.«

»Det skal prøves«, siger Kongen, og saa skriver han et Brev til hende, lægger et Kvintin Bomuld inden i det, og beder hende lave ham en Undertrøje og et Par Underbukser af det Bomuld. Kunde hun gjøre det, saa vilde han ægte hende. Det Brev bliver saa sendt over til hende.

»Hvad er der ved det?« siger Faderen.

Ja, saadan og saadan, Kongen havde skrevet til hende, at han vilde have hende til Dronning, hvis hun kunde arbejde det Bomuld til Trøje og Underbukser.

»Det kan du jo ikke«, siger Faderen.

Saa gaar hun ud i Haven og skjærer en Pind af Længelse som en Finger. Den lægger hun inden i et Brev til Kongen og skriver, at hvis han kan lave hende Spinderok og Garnvindel af det Stykke Træ, saa kunde hun og skaffe det andet. Da Kongen læser det, siger han: »Ja, hun er klog, for det ene kan ikke lade sig gjøre, og det andet kan heller ikke. Hun skal bedre prøves af.« Saa skriver han til hende igjen, at hun skal komme over at besøge ham; men hun skulde hverken komme Nat heller Dag, heller Midnat heller Middag, hverken maatte hun komme ridende, kjørende heller gangende, ikke heller være i Klæder heller naagen.

Da det Brev nu kommer over til hende, siger Faderen: »Naa, hvad skriver han nu?«

»Ja, dether er strængt«, siger hun, »a maa hverken komme ved Nat heller Dag, og hverken kjørende heller ridende heller gangende.«

»Det kan jo ikke lade sig gjøre.«

»Ja, vi maa finde paa Raad, nu skal du følge med mig, og vi har en gammel Vædder, den tager du med dig, og saa skal vi være der, i Lag Solen gaar ned. Da spænder du Vædderen for mig, og saa slæber den mig op paa Slottet. A tager et Fiskegarn om mig, og saa er a da ikke naagen.«

Naa, de kommer saa op for Slotsdøren, og Kongen kommer ud og tager imod hende. »Nu kommer a, ligesom a skulde«, siger hun.

»Du har vundet«, siger han, »nu beder jeg dig komme indenfor.«

Hun bliver saa fint paaklædt og ser nu saa grum ud. Der bliver saa anrettet til Brylluppet.

Da de nu er færdige med det, siger han: »Du er klog, det véd jeg, men nu vil jeg sige dig én Ting. I hvad Dom og Raad jeg giver ud, maa du ingen Ting sige til det, for ellers skal du rejse.« Det gik hun ind paa.

Der gik nu en længere Tid hen, men saa træffer det en Gang, at der kommer to Bønder kjørende til Stads, og den ene havde en Følhoppe for og den anden en Hest. Om Natten, da de var paa Hjemvejen, kommer de til et

Værtshus og kjører ind i Stalden, og der foler den Mands Hoppe. Men da de kom ud til Befordringen, havde Føllet arbejdet sig hen og laa bag ved den anden Mands Hest. De kommer nu op at trættes om Føllet, den ene vilde tilegne sig det, og den anden vilde ogsaa.

»Mit Øg har folet, og saa er det mit«, siger den ene.

»Føllet er mit«, sagde den anden, »for det stod bag ved min Hest.«

»Det kan jo ikke være tænkeligt, at Hesten har faaet et Føl.«

»Ja, det er det samme, a tilegner mig nu Føllet.«

»Vi vil op til Kongen og have Sagen fremlagt for ham«, sagde saa den anden.

De gaar saa op til Kongen. »Vi er komne i Træde«, sagde de, »og beder Kongen dømme os imellem.«

»Hvad er det da?« siger han.

»Vi lagde Vognlag sammen, for vi skulde til Kjøbstad i Gaar; men da vi saa var kommen paa Hjemvejen i Aftes og kjørte ind i en Krostald, der fik det ene af vore Bæster et Føl. Han siger, at det er hans, og a siger det er mit, for da vi kom ud til dem, da stod Føllet ved min Hest.«

»Ja«, siger Kongen, »hvor Føllet ligger, den ejer det.«

Naa, saa tager han Føllet og beholder det. Men den anden Mand kunde ikke give det af sit Hoved, og der var jo endda for Resten ingen Raad nu, da Kongen havde dømt. Saa gaar han om til Dronningen en Dag, da Kongen ikke var hjemme, og hende fortæller han hele Redeligheden.

»Ja«, siger hun, »jeg kunde jo nok sige dig et Raad, men du maa ikke sige, det er mig, der har givet dig det, for saa skal jeg rejse væk.«

Nej, det skulde han da heller ikke.

»Nu gaar du ud paa Landevejen i Morgen tidlig og har to Mand med dig. Der kommer Kongen saa kjørende. Saa skal du have et Fiskegarn spændt tværs over Landevejen og gaar og pluser der foran Garnet. Naar Kongen ser det, siger han: I tossede Folk, tror I, I kan fange Fisk paa den tørre Landevej. Saa skal du tage til Orde og svare: Det kan ikke være mere umuligt, end at en Hest kan faa et Føl.«

Saa rejser Manden af med det, og han bærer sig ad, som Dronningen har sagt. Kongen kommer og faar dether Svar, og saa bliver han vred og siger til Kusken: »Vend straks om og kjør hjem.« Saa gaar han ind til Dronningen. »Hvad har du nu lavet«, siger han, »jeg fik et snært Svar af en Mand her ude paa Vejen, og det er kommet fra dig.«

Nej, hun havde ingen Ting sagt.

Saa gaar der Bud ud efter Bondemanden, og han kommer ind. Kongen siger saa til ham: »Det Svar, du gav mig, har du ikke taget af dig selv. Her staar et ladt Gevær, og her staar en lille Pose med saa meget som et Fjerdingkar Guldstykker. Nu kan du raade dig selv, hvad du vil helst, enten have det, der er i Posen, eller det, der er i Geværet, og du maa have et Kvarter at betænke dig i. Naar det er omme, maa du sige mig, hvem der har lært dig det Svar.«

Da Tiden var omme, var han jo i en grov Betryk, men han maa til at sige, at det havde Dronningen sagt.

Naa, saa kan han tage Posen. »Føllet er nu dit, og saa er det vel godt.« Derefter gaar Kongen ind til Dronningen, og han siger: »Ja, nu skal du jo rejse, for du har blandet dig i mine Sager.«

»Det er og det samme«, siger hun, »saa skal jeg rejse i Morgen, men maa jeg da ikke i Aften faa et Gjæstebud holdt med mine Venner til Afsked?«

Jo, det vilde han da ikke nægte hende.

Der blev nu mange budt sammen, og Kongen skulde da ogsaa komme til Stede. Saa fremtog hun tre Mænd og bad dem i al Stilhed om at faa Kongen beruset. Da de indbudne saa sad ved Maaltidet, sagde hun til ham: »Maa jeg tage med ud af Slottet det, jeg holder mest af?«

Jo, den Bøn vilde han ikke nægte hende.

Saa fortsætter de med Lystigheden, og Mændene gjør deres Bedste, saa Kongen bliver drukken. Da det bliver hen ad Morgenstunden, siger hun til dem, at de skal lægge Kongen ud i hendes Karet, og saa sætter hun sig ogsaa op og kjører nu hjem til hendes Faders lille Hus ved Skoven.

Endelig vaagner Kongen. »Hvor er jeg?« siger han, han kunde ikke straks finde sig til Rette i de simple Værelser. »Du er her ved mig«, siger Dronningen, »og jeg er hjemme hos mine Forældre. Det var dig, jeg ønskede mig ud af Slottet, for du er den, jeg holder mest af.«

»Du er mig for klog«, sagde Kongen, »du er klogere end jeg. Følg med mig hjem igjen, og saa kunde vi for den Sags Skyld gjærne bytte Klæder, og du blive Konge og antage Regjeringen, for det er du mest skikket til. For Fremtiden skal vi nok leve godt sammen, for nu skal du dømme i Sagerne, naar jeg ikke kan finde ud af dem.« Saa blev det saadan, og hun blev ved at være Dronning.

Niels Hansen Li, Vejen.